

I

(Besluiten waarvan de publicatie voorwaarde is voor de toepassing)

VERORDENING (EG) nr. 2086/2004 VAN DE COMMISSIE

van 19 november 2004

tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad met het oog op de invoering van IAS 39

(Voor de EER relevante tekst)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 19 juli 2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen ⁽¹⁾, en met name op artikel 3, lid 1,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Verordening (EG) nr. 1725/2003 ⁽²⁾ van de Commissie werd een aantal op 1 september 2002 bestaande internationale standaarden en interpretaties goedgekeurd.
- (2) Op 17 december 2003 heeft de International Accounting Standard Board (IASB) de herziene International Accounting Standard (IAS) 39 Financiële instrumenten: opname en waardering gepubliceerd in het kader van het initiatief om vijftien standaarden tijdig te verbeteren zodat zij kunnen worden gebruikt door ondernemingen die in 2005 voor het eerst de IAS toepassen. Met de herziening werd beoogd de kwaliteit en de samenhang van het samenstel van bestaande IAS verder te verbeteren.
- (3) Op 31 maart 2004 heeft de IASB een wijziging op IAS 39 Financiële instrumenten: opname en waardering gepubliceerd. Doel van deze wijziging, getiteld Administratieve verwerking van reële-waardeafdekkingstransacties ter afdekking van het renterisico van een portefeuille, is het vergemakkelijken van de toepassing van IAS 39 door toe te staan dat afdekkingstransacties ter afdekking van het renterisico van een portefeuille administratief worden verwerkt als reële-waardeafdekkingstransacties.

(4) Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 is het de bedoeling van de Commissie om met ingang van 1 januari 2005 een stabiel platform van internationale standaarden voor jaarrekeningen tot stand te brengen. Sommige belangrijke bepalingen van IAS 39 zijn echter nog steeds onderwerp van discussie tussen de IASB, de Europese Centrale Bank, prudentiële toezichhouders en de banksector. Deze bepalingen houden verband met de mogelijkheid om alle financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde te waarderen en met de administratieve verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting). Al deze bepalingen hebben betrekking op afzonderlijke, op zichzelf staande terreinen die volledig los staan van de rest van de standaard. Om de datum van 1 januari 2005 te halen, is het noodzakelijk IAS 39 in te voeren met uitzondering van bovenbedoelde bepalingen.

(5) IAS 39 voorziet in de mogelijkheid om alle financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde te waarderen, zonder dat er sprake is van enige restrictie. De IASB heeft onlangs evenwel een Exposure Draft (een consultatiedocument) gepubliceerd, waarin een wijziging op IAS 39 wordt voorgesteld welke erin bestaat de reikwijdte van deze bij de standaard geboden mogelijkheid te beperken. Deze wijziging wordt voorgesteld in reactie op bedenkingen van de Europese Centrale Bank, de in het Bazelse Comité vertegenwoordigde prudentiële toezichhouders en de effectentoezichhouders van de lidstaten, die vrezen dat onoordeelkundig gebruik zou kunnen worden gemaakt van de mogelijkheid van waardering tegen reële waarde, met name in het geval van de eigen verplichtingen van ondernemingen. De Commissie vindt deze kwesties belangrijk en is van oordeel dat zij nader onderzoek verdienen. De IASB heeft tal van commentaren op de voorgestelde wijziging ontvangen en zal naar verwachting eind 2004 een definitieve beslissing terzake nemen. De verordening staat toe dat gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om financiële activa tegen reële waarde te waarderen. Ingeval het gaat om financiële activa die niet op actieve en liquide markten worden verhandeld, dienen de ondernemingen er evenwel op toe te zien dat op zodanige wijze met deze mogelijkheid wordt omgegaan dat een betrouwbare waardering wordt verkregen.

(6) De mogelijkheid van volledige waardering tegen reële waarde mag niet van toepassing zijn totdat de IASB een oplossing voor deze kwestie heeft uitgewerkt en totdat de Commissie kan constateren dat er inderdaad een adequate oplossing voor deze kwestie is gevonden. Daar de mogelijkheid van volledige waardering tegen reële waarde slechts een optie is, staan de bepalingen met betrekking tot deze optie duidelijk los en zijn zij scheidbaar van de andere delen van de standaard.

⁽¹⁾ PB L 243 van 11.9.2002, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 261 van 13.10.2003, blz. 1. Verordening gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 707/2004 (PB L 111 van 17.4.2004, blz. 3).

- (7) Wat de administratieve verwerking van afdeckings-transacties betreft, is het onderwerp van discussie of IAS 39 voldoende rekening houdt met de wijze waarop tal van Europese banken te werk gaan bij hun asset/liability management, met name in een context van vaste rentetarieven. De controverse houdt verband met de beperking van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties tot ofwel kasstroomafdekkingstransacties, ofwel reële-waardeafdekkingstransacties en de strikte eisen die aan de effectiviteit van deze afdekkingstransacties worden gesteld.
- (8) Tal van Europese banken beweren dat IAS 39 hun niet in staat stelt de afdekkingstransacties ter afdekking van hun „core deposits” op portefeuilleniveau administratief te verwerken en hen ertoe zou dwingen onevenredige en dure veranderingen aan te brengen in zowel hun asset/liability management als hun verslaggevingssysteem. Aangezien er wegens interne interacties en de wet van de grote getallen een verschil is tussen afdekking op portefeuilleniveau en afdekking van een individueel actief of van een individuele verplichting, wordt tevens aangevoerd dat het toestaan van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties ter afdekking van „core deposits” op portefeuilleniveau volgens het reële-waardemodel spoort met het in IAS 39 geformuleerde beginsel dat de reële waarde van een financiële verplichting met een vraagkenmerk niet lager mag zijn dan het onmiddellijk opeisbare bedrag.
- (9) De IASB heeft erkend dat de vraag of en hoe de verwerkingswijze van afdekking op portefeuilleniveau zodanig kan worden opgevat dat zij beter beantwoordt aan de specifieke behoeften van banken die actief zijn in een context van vaste rentetarieven, een ernstig probleem vormt en heeft dan ook prioriteit verleend aan de oprichting van een werkgroep die zich momenteel buigt over de door de Europese banken gedane voorstellen voor de opname in IAS 39 van een nieuwe methode voor de administratieve verwerking van afdekkingstransacties (rentemargeafdekking) welke nauwer aansluit bij de wijze waarop deze banken te werk gaan bij hun asset/liability management.
- (10) In dit stadium mogen de bepalingen van IAS 39 welke rechtstreeks betrekking hebben op de verwerkingswijze van afdekking op portefeuilleniveau bijgevolg niet voor verplichte toepassing worden goedgekeurd omdat zij niet als definitief kunnen worden aangemerkt en in de nabije toekomst kunnen worden gewijzigd. De desbetreffende bepalingen die van verplichte toepassing zijn uitgesloten, staan duidelijk los en zijn scheidbaar van de rest van de standaard. Het gaat om de bepalingen die geen rekening houden met een benadering op portefeuilleniveau en die het dus onmogelijk maken afdekkingstransacties ter afdekking van een portefeuille „core deposits” administratief te verwerken, alsook om de bepalingen die een vooruitbetalingsrisico gelijkstellen met een renterisico, waardoor het dus onmogelijk wordt verder gebruik te maken van door banktoezichthouders als aanvaardbaar aangemerkte risicomangementtechnieken. De ondernemingen beschikken echter wel over de mogelijkheid om deze bepalingen toch toe te passen en kunnen derhalve alle bepalingen van IAS 39 met betrekking tot de administratieve verwerking van afdekkingstransacties toepassen.
- (11) Het is van essentieel belang dat in het Gemeenschapsrecht een standaard voor jaarrekeningen betreffende de verwerking van financiële instrumenten wordt opgenomen als onderdeel van het kernpakket van standaarden dat in 2005 door de ondernemingen moeten worden toegepast. Het is dan ook de bedoeling om zo spoedig mogelijk – en indien mogelijk uiterlijk omstreeks eind 2005 – tot een situatie te komen waarin de gewijzigde IAS 39 in zijn geheel kan worden aangenomen door de Commissie. Zodra de IASB de bepalingen betreffende de mogelijkheid van waardering tegen reële waarde en die betreffende de administratieve verwerking van afdekkingstransacties heeft gewijzigd en uiterlijk tegen 31 december 2005, zal de Commissie de toepasbaarheid van IAS 39 opnieuw bestuderen. De IASB werkt samen met de Europese Centrale Bank en de bankentoezichthouders aan een oplossing voor de mogelijkheid van volledige waardering tegen reële waarde. De Commissie is dan ook voornemens deze aan de gang zijnde werkzaamheden op de voet te volgen. Tevens zal zij de toepasbaarheid van de standaard op gezette tijden aan een nieuw onderzoek onderwerpen. Ook het antwoord op de vraag of in de nabije toekomst passende bepalingen in verband met de administratieve verwerking van afdekkingstransacties kunnen worden goedgekeurd, is afhankelijk van de verordeningen die worden gemaakt door de werkgroep die door de IASB in het leven is geroepen.
- (12) Ondernemingen die voor het eerst hun jaarrekening opstellen in overeenstemming met international financial reporting standards (IFRS) en IAS 39 toepassen in de aan deze verordening gehechte versie, moeten worden beschouwd als „eerste toepassers” in de zin van IFRS 1, zoals goedgekeurd bij Verordening (EG) nr. 707/2004 en deze verordening. Het doel van IFRS 1 is ervoor te zorgen dat de kosten van de volledige overgang naar de IAS/IFRS de voordelen voor gebruikers van jaarrekeningen niet overtreffen. Deze redenering geldt ook voor de overgang naar de volledige toepassing van goedgekeurde IAS. Verwijzingen in de bij Verordening (EG) nr. 707/2004 van de Commissie goedgekeurde IFRS 1 naar IAS/IFRS gelden derhalve als verwijzingen naar op grond van Verordening (EG) nr. 1606/2002 goedgekeurde IAS/IFRS.
- (13) De goedkeuring van IAS 39 brengt met zich mee dat de bij Verordening (EG) nr. 1725/2003 van de Commissie goedgekeurde IAS 12, 18, 19, 30, 36 en 37, alsook de bij deze zelfde verordening goedgekeurde SIC 27 moeten worden gewijzigd teneinde de samenhang tussen de genoemde standaarden voor jaarrekeningen te waarborgen.
- (14) De Commissie heeft bijgevolg geconcludeerd dat IAS 39 zoals deze voorkomt in de bijlage bij deze verordening, voldoet aan de goedkeuringscriteria die zijn neergelegd in artikel 3 van Verordening (EG) nr. 1606/2002.
- (15) Verordening (EG) nr. 1725/2003 dient derhalve dienovereenkomstig te worden aangepast.
- (16) De in deze verordening vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het Regelgevend Comité voor financiële verslaglegging.

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

1. International Accounting Standard (IAS) 39 Financiële instrumenten: opname en waardering, met uitzondering van een aantal bepalingen betreffende de gebruikmaking van de mogelijkheid van waardering tegen reële waarde en van sommige bepalingen betreffende de administratieve verwerking van afdekkingstransacties, wordt ingevoegd in de bijlage bij Verordening (EG) nr. 1725/2003.

De in te voegen tekst, als bedoeld in de eerste alinea, is opgenomen in de bijlage bij deze verordening.

2. In overeenstemming met lid 1 worden ondernemingen als „eerste toepassers” beschouwd. Verwijzingen in IFRS 1 naar IAS/IFRS gelden als verwijzingen naar op grond van Verordening (EG) nr. 1606/2002 door de Commissie goedgekeurde IAS/IFRS.

3. De IAS 12, 18, 19, 30, 36 en 37, SIC-27 en International Financial Reporting Standard 1 worden gewijzigd overeenkomstig de in de bijlage bij deze verordening opgenomen bijlage B bij IAS 39.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van uiterlijk 1 januari 2005.

Gedaan te Brussel, 19 november 2004.

Voor de Commissie
Frederik BOLKESTEIN
Lid van de Commissie

BIJLAGE

INTERNATIONALE STANDAARDEN VOOR JAARREKENINGEN

IAS	Titel
IAS 39	Financiële instrumenten: opname en waardering met uitzondering van de bepalingen betreffende de gebruikmaking van de mogelijkheid van waardering tegen reële waarde en van sommige bepalingen betreffende de administratieve verwerking van afdekkingstransacties

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 39

IAS 39

Financiële instrumenten: opname en waardering

INHOUD

Alinea's

Doel	1
Toepassingsgebied	2-7
Definities	8-9
In contracten besloten derivaten	10-13
Opname en niet langer opnemen in de balans	14-42
Eerste opname	14
Niet langer opnemen van een financieel actief	15-23
Overdrachten die voor verwijdering van de balans in aanmerking komen	24-28
Overdrachten die niet voor verwijdering van de balans in aanmerking komen	29
Aanhoudende betrokkenheid bij overdragen activa	30-35
Alle overdrachten	36-37
Aankoop of verkoop van een financieel actief volgens standaard-marktconventies	38
Niet langer opnemen van een financiële verplichting	39-42
Waardering	43-70
Eerste waardering van financiële activa en financiële verplichtingen	43-44
Waardering van financiële activa na de eerste opname	45-46
Waardering van financiële verplichtingen na de eerste opname	47
Overwegingen met betrekking tot de waardering tegen reële waarde	48-49
Herclassificaties	50-54
Winsten en verliezen	55-57
Bijzondere waardevermindering en oninbaarheid van financiële activa	58-62
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	63-65
Financiële activa gewaardeerd tegen kostprijs	66
Voor verkoop beschikbare financiële activa	67-70
Afdekking	71-102
Afdekkingsinstrumenten	72-77
In aanmerking komende instrumenten	72-73
Aanwijzing van afdekkingsinstrumenten	74-77
Afgedekte posities	78-84
In aanmerking komende posities	78-80

IAS 39

Alinea's

Aanwijzing van financiële posities als afgedekte positie	81
Aanwijzing van niet-financiële posities als afgedekte positie	82
Aanwijzing van groepen van posities als afgedekte positie	83-84
Administratieve verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting)	85-101
Reële-waardeafdekking	89-94
Kasstroomafdekking	95-101
Afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit	102
Ingangsdatum en overgangsbepalingen	103-108
Intrekking van andere uitspraken	109-110

Deze herziene versie vervangt IAS 39 (herziene versie van 2000) *Financiële instrumenten: opname en waardering* en dient te worden toegepast voor jaarperiodes die aanvangen op of na 1 januari 2005. Eerdere toepassing is toegestaan.

DOEL

1. Het doel van deze standaard is om grondslagen vast te stellen voor de opname in de balans en de waardering van financiële activa, financiële verplichtingen en een aantal contracten tot aankoop of verkoop van niet-financiële goederen. De vereisten voor de presentatie van, en informatieverstopping over, financiële instrumenten worden uiteengezet in IAS 32 *Financiële instrumenten: informatieverstopping en presentatie*.

TOEPASSINGSGBIED

2. **Deze standaard dient door alle entiteiten te worden toegepast op alle categorieën van financiële instrumenten, behalve:**
 - (a) *belangen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures die worden verwerkt overeenkomstig IAS 27 Geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening, IAS 28 Investerings in geassocieerde deelnemingen of IAS 31 Belangen in joint ventures. Entiteiten dienen deze standaard echter toe te passen op een belang in een dochteronderneming, geassocieerde deelneming of joint venture dat volgens IAS 27, IAS 28 of IAS 31 administratief overeenkomstig IAS 39 wordt verwerkt. Entiteiten dienen tevens deze standaard toe te passen op derivaten betreffende belangen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen of joint ventures, tenzij de derivaten voldoen aan de in IAS 32 opgenomen definitie van een eigen-vermogensinstrument van de entiteit.*
 - (b) *rechten en verplichtingen uit hoofde van lease-overeenkomsten waarvoor IAS 17 Lease-overeenkomsten geldt. Echter:*
 - (i) *door een lessor opgenomen leasevorderingen vallen onder de bepalingen inzake niet langer opnemen in de balans en bijzondere waardevermindering van deze standaard (zie alinea 15 tot en met 37, 58, 59, 63 tot en met 65 en bijlage A, alinea TL36 tot en met TL52 en TL84 tot en met TL93);*
 - (ii) *door een lessee opgenomen schulden uit hoofde van financiële lease-overeenkomsten vallen onder de bepalingen van deze standaard inzake het niet langer opnemen in de balans (zie alinea 39 tot en met 42 en bijlage A, alinea TL57 tot en met TL63);*
 - (iii) *derivaten die in lease-overeenkomsten zijn besloten, zijn onderworpen aan de bepalingen van deze standaard inzake in contracten besloten derivaten (zie alinea 10 tot en met 13 en bijlage A, alinea TL27 tot en met TL33).*
- (c) *rechten en verplichtingen van werkgevers uit hoofde van beloningsregelingen voor het personeel, waarop IAS 19 Personeelsbeloningen van toepassing is.*

- (d) rechten en verplichtingen die voortvloeien uit verzekeringscontracten. Entiteiten dienen deze standaard echter toe te passen op financiële instrumenten in de vorm van een (her)verzekeringscontract zoals beschreven in alinea 6 van IAS 32, maar waarbij in hoofdzaak overdracht plaatsvindt van de in alinea 52 van IAS 32 beschreven financiële risico's. Bovendien zijn derivaten die in verzekeringscontracten zijn besloten, onderworpen aan de bepalingen van deze standaard inzake in contracten besloten derivaten (zie alinea 10 tot en met 13 en bijlage A, alinea TL27 tot en met TL33).
 - (e) door de entiteit uitgegeven financiële instrumenten die voldoen aan de in IAS 32 vermelde definitie van een eigen-vermogensinstrument (met inbegrip van opties en warrants). De houder van dergelijke eigen-vermogensinstrumenten dient deze standaard echter op die instrumenten toe te passen, tenzij deze op grond van (a) hierboven zijn uitgezonderd.
 - (f) contracten betreffende financiële garanties (met inbegrip van kredietbrieven en andere „credit default contracts”) op grond waarvan bepaalde betalingen moeten worden verricht om de houder te compenseren voor een door hem geleden verlies omdat een bepaalde debiteur zijn betalingsverplichting uit hoofde van de oorspronkelijke of aangepaste contractuele bepalingen van een schuldbewijs niet nakomt (zie alinea 3). Een emittent van een dergelijk contract betreffende een financiële garantie neemt deze in eerste instantie op tegen reële waarde; de waardering na de eerste opname geschiedt op (i) het bedrag dat is opgenomen overeenkomstig IAS 37 Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa of, indien hoger, (ii) het bedrag bij de eerste opname, voorzover relevant, verminderd met cumulatieve amortisatie, opgenomen overeenkomstig IAS 18 Opbrengsten. Financiële garanties zijn onderworpen aan de in deze standaard opgenomen bepalingen inzake niet langer opnemen in de balans (zie alinea 39 tot en met 42 en bijlage A, alinea TL57 tot en met TL63).
 - (g) contracten op basis van een voorwaardelijke vergoeding bij een bedrijfscombinatie (zie alinea 65 tot en met 67 van IAS 22 Bedrijfscombinaties). Deze vrijstelling geldt alleen voor de overnemende partij.
 - (h) contracten die een betaling vereisen die is gebaseerd op klimatologische, geologische of andere fysieke variabelen (zie bijlage A, alinea TL1). De bepalingen inzake in contracten besloten derivaten in deze standaard dienen echter te worden toegepast op andere categorieën van derivaten die in dergelijke contracten zijn besloten (bijvoorbeeld als een renteswap afhankelijk is van een klimatologische variabele zoals het aantal dagen waarop een bepaalde temperatuur wordt gehaald, dan is het renteswapelement een in een contract besloten derivaat dat binnen het toepassingsgebied van deze standaard valt – zie alinea 10 tot en met 13 en bijlage A, alinea TL27 tot en met TL33).
 - (i) behoudens het vermelde in alinea 4, verplichtingen uit hoofde van leningen, die niet op nettobasis kunnen worden afgewikkeld in geldmiddelen of een ander financieel instrument. Een verplichting uit hoofde van een lening wordt niet louter als een op nettobasis afgewikkelde verplichting beschouwd omdat de lening in termijnen wordt verstrekt (bijvoorbeeld een bouw hypotheek die in termijnen wordt verstrekt naarmate de bouw vordert). Een emittent van een verplichting tot het verstrekken van een lening tegen een rentevoet onder de marktrente dient deze in eerste instantie tegen reële waarde op te nemen; de waardering na de eerste opname geschiedt op (i) het bedrag dat overeenkomstig IAS 37 is opgenomen of, indien hoger, (ii) het bedrag bij de eerste opname, voorzover relevant, verminderd met cumulatieve amortisatie, overeenkomstig IAS 18. Een emittent van een verplichting uit hoofde van een lening dient IAS 37 toe te passen op andere verplichtingen uit hoofde van leningen die niet binnen het toepassingsgebied van deze standaard vallen. Verplichtingen uit hoofde van leningen zijn onderworpen aan de in deze standaard opgenomen bepalingen inzake niet langer opnemen in de balans (zie alinea 15 tot en met 42 en bijlage A, alinea TL36 tot en met TL63).
3. Deze standaard is wel van toepassing op contracten betreffende financiële garanties op grond waarvan betalingen moeten worden verricht naar aanleiding van wijzigingen in een bepaalde rentevoet, prijs van een financieel instrument, commodityprijs, valutakoers, index van prijzen of rentevoeten, kredietwaardigheid of een andere variabele (soms de „onderliggende waarde” genoemd). Bijvoorbeeld een contract betreffende een financiële garantie dat voorziet in betaling indien de kredietwaardigheid van een schuldenaar onder een bepaald niveau daalt, valt binnen het toepassingsgebied van deze standaard.
 4. Verplichtingen uit hoofde van leningen die de entiteit aanwijst als financiële verplichtingen die worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening vallen binnen het toepassingsgebied van deze standaard. Een entiteit waarbij het gangbare praktijk is om activa die voortvloeien uit verplichtingen uit hoofde van leningen kort na creatie te verkopen, dient deze standaard op alle tot dezelfde categorie behorende verplichtingen uit hoofde van leningen toe te passen.
 5. Deze standaard dient te worden toegepast op die contracten tot aankoop of verkoop van een niet-financieel actief die op nettobasis kunnen worden afgewikkeld in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door ruil van financiële instrumenten, alsof de contracten financiële instrumenten waren, met uitzondering van contracten die zijn gesloten en worden gehouden in verband met de ontvangst of levering van een niet-financieel goed overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik.
 6. Er zijn verschillende manieren waarop een contract tot aankoop of verkoop van een niet-financieel goed op nettobasis kan worden afgewikkeld in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door financiële instrumenten te ruilen. Deze omvatten:
 - (a) gevallen waarin de contractvoorwaarden een van beide partijen toestaan het contract op nettobasis af te wikkelen in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door financiële instrumenten te ruilen;

IAS 39

- (b) gevallen waarin de mogelijkheid om op nettobasis af te wikkelen in geldmiddelen of een ander financieel actief, of door financiële instrumenten te ruilen, niet expliciet in de contractuele bepalingen is opgenomen, maar het voor de entiteit gangbare praktijk is om vergelijkbare contracten op nettobasis af te wikkelen in geldmiddelen of een ander financieel actief, of door financiële instrumenten te ruilen (hetzij met de tegenpartij, door het afsluiten van tegengestelde contracten, of door het contract vóór de uitoefening of het verlopen ervan te verkopen);
 - (c) gevallen waarin het bij de entiteit, voor vergelijkbare contracten, gangbare praktijk is dat de onderliggende waarde wordt ontvangen om het kort na ontvangst met winst te verkopen door te profiteren van prijschommelingen op de korte termijn, of van de handelsmarge;
- en
- (d) gevallen waarin het niet-financiële goed waarover het contract handelt onmiddellijk in geldmiddelen kan worden omgezet.

Een contract waarop (b) en (c) van toepassing zijn, wordt niet gesloten met het oog op de ontvangst of levering van het niet-financiële goed overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik, en valt derhalve binnen het toepassingsgebied van deze standaard. Andere contracten waarvoor alinea 5 geldt, worden beoordeeld om te bepalen of zij zijn gesloten en worden gehouden om het niet-financiële goed te ontvangen of te leveren overeenkomstig de behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik, en derhalve of zij binnen het toepassingsgebied van deze standaard vallen.

- 7. Een geschreven optie tot aankoop of verkoop van een niet-financieel goed dat op nettobasis kan worden afgewikkeld in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door financiële instrumenten te ruilen, valt overeenkomstig alinea 6 (a) of (d) binnen het toepassingsgebied van deze standaard. Een dergelijk contract kan niet worden gesloten met het oog op de ontvangst of levering van het niet-financiële goed overeenkomstig de behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik.

DEFINITIES

- 8. De begrippen die in IAS 32 worden gedefinieerd, worden in IAS 39 gebruikt met de in alinea 11 van IAS 32 vermelde betekenis. IAS 32 bevat een definitie van de volgende begrippen:

- financieel instrument
- financieel actief
- financiële verplichting
- eigen-vermogensinstrument

en verschaft een leidraad voor de toepassing van die definities.

- 9. *De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:*

Definitie van een derivaat

Een derivaat is een financieel instrument of een ander contract dat binnen het toepassingsgebied van deze standaard valt (zie alinea 2 tot en met 7) en dat de drie volgende kenmerken bezit:

- (a) *de waarde verandert als gevolg van veranderingen in een bepaalde rentevoet, prijs van een financieel instrument, commodityprijs, valutakoers, index van prijzen of rentevoeten, kredietwaardigheid, of andere variabele (soms „de onderliggende waarde” genoemd);*
 - (b) *er is geen nettoaanvangsinvestering benodigd of een geringe nettoaanvangsinvestering in verhouding tot andere soorten contracten die op vergelijkbare wijze reageren op veranderingen in marktfactoren;*
- en
- (c) *het wordt op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld.*

Definities van vier categorieën van financiële activa

Een financieel actief of financiële verplichting tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening is een financieel actief of een financiële verplichting die aan een van de volgende voorwaarden voldoet.

- (a) het financiële actief of de financiële verplichting wordt geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden. Een financieel actief of een financiële verplichting wordt geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden indien het financiële actief of de financiële verplichting:
 - (i) hoofdzakelijk wordt verworven of aangegaan met het doel dit actief of deze verplichting op korte termijn te verkopen of terug te kopen;
 - (ii) deel uitmaakt van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn;
- of
- (iii) een derivaat is (behalve een derivaat dat wordt aangewezen als een afdekkingsinstrument en een effectieve afdekking betreft);
- (b) [...]Elk financiële actief [...] binnen het toepassingsgebied van deze standaard mag bij eerste opname in de balans worden aangemerkt als een financieel actief[...] tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, met uitzondering van beleggingen in eigen-vermogensinstrumenten waarvoor op een actieve markt geen genoteerde marktprijs beschikbaar is, en waarvan de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald (zie alinea 46(c) en bijlage A, alinea TL80 en TL81).

Tot einde looptijd aangehouden beleggingen zijn niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalbare betalingen en een vaste looptijd waarvan de entiteit stellig voornemens is en in staat is deze aan te houden tot het einde van de looptijd (zie bijlage A, alinea TL16 tot en met TL25), met uitzondering van die niet-afgeleide financiële activa:

- (a) die de entiteit bij eerste opname in de balans aanwijst als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening;
- (b) die de entiteit aanwijst als beschikbaar voor verkoop;
- en
- (c) die voldoen aan de definitie van leningen en vorderingen.

Financiële activa dienen niet te worden geclassificeerd als aangehouden tot einde looptijd indien de entiteit gedurende het lopende boekjaar of gedurende de twee voorafgaande boekjaren meer dan een gering bedrag aan tot einde looptijd aangehouden beleggingen voor het einde van de looptijd heeft verkocht of geherclassificeerd (meer dan gering in verhouding tot het totaal van de tot einde looptijd aangehouden beleggingen), met uitzondering van verkopen en herclassificaties:

- (i) waarvan het einde van de looptijd of de datum waarop de call wordt uitgeoefend dichter bij is (bijvoorbeeld minder dan drie maanden in de toekomst) dat veranderingen in de marktrente geen invloed van betekenis zouden hebben op de reële waarde van het financiële actief;
- (ii) die plaatsvinden nadat de entiteit door middel van periodieke betalingen of vooruitbetalingen nagenoeg de gehele oorspronkelijke hoofdsom van het financieel actief heeft ontvangen;
- of
- (iii) die kunnen worden toegewezen aan een op zichzelf staande gebeurtenis waarop de entiteit geen invloed heeft en die eenmalig is en redelijkerwijs niet kon zijn voorzien.

Leningen en vorderingen zijn niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalbare betalingen, die niet op een actieve markt zijn genoteerd, met uitzondering van dergelijke activa die:

- (a) de entiteit voornemens is onmiddellijk of in de nabije toekomst te verkopen, die geclassificeerd dienen te worden als aangehouden voor handelsdoeleinden, en die de entiteit bij eerste opname in de balans aanmerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening;

IAS 39

(b) die de entiteit bij eerste opname in de balans aanmerkt als beschikbaar voor verkoop;

of

(c) waarbij de houder, om een andere reden dan een verslechtering van de kredietwaardigheid, mogelijk niet genoeg zijn gehele initiële investering zal realiseren; deze activa dienen als beschikbaar voor verkoop te worden geclassificeerd.

Een verworven belang in een pool van activa niet zijnde leningen of vorderingen (bijvoorbeeld een belang in een open-end beleggingsfonds of een vergelijkbaar fonds) is geen lening of vordering.

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn die niet-afgeleide financiële activa die worden aangemerkt als voor verkoop beschikbaar of die niet worden geclassificeerd als (a) leningen en vorderingen, (b) tot einde looptijd aangehouden beleggingen of (c) financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Definities in verband met opname en waardering

De geamortiseerde kostprijs van een financieel actief of financiële verplichting is het bedrag waarvoor het financiële actief of de financiële verplichting bij eerste opname in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde cumulatieve amortisatie van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag, en verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

De effectieve-rentemethode is een methode voor het berekenen van de amortisatie van een financieel actief of een financiële verplichting (of een groep van financiële activa of financiële verplichtingen) en voor het toerekenen van rentebaten en rentelasten aan de desbetreffende periode. De effectieve rentevoet is de rentevoet die de verwachte stroom van toekomstige geldbetalingen of –ontvangsten tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument of, indien relevant, een kortere periode, exact disconteert tot de nettoboekwaarde van het financiële actief of de financiële verplichting. Bij de berekening van de effectieve-rentevoet dient een entiteit een schatting te maken van de kasstromen, waarbij rekening wordt gehouden met alle contractuele bepalingen van het financiële instrument (bijvoorbeeld vooruitbetaling, call- en vergelijkbare opties), maar niet met toekomstige kredietverliezen. In de berekening worden alle door de contractpartijen betaalde of ontvangen provisies en vergoedingen opgenomen die integraal deel uitmaken van de effectieve-rentevoet (zie IAS 18), alsmede transactiekosten, en alle overige premies en kortingen. Er wordt verondersteld dat de kasstromen en de verwachte looptijd van een groep van vergelijkbare financiële instrumenten betrouwbaar kan worden geschat. In het zeldzame geval waarin de kasstromen of de verwachte looptijd van het financiële instrument (of groep van financiële instrumenten) niet betrouwbaar kunnen, respectievelijk kan, worden geschat, dient de entiteit echter uit te gaan van de contractueel bepaalde kasstromen over de gehele contractduur van het financiële instrument (of groep van financiële instrumenten).

Niet langer opnemen in de balans is het verwijderen van een voorheen opgenomen financieel actief of financiële verplichting van de balans van een entiteit.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn. (*)

Een volgens standaard-marktconventies afgewikkelde inkoop of verkoop is een inkoop of verkoop van een financieel actief op grond van een contract waarvan de voorwaarden levering van het actief voorschrijven binnen de termijn die op de desbetreffende markt algemeen voorgeschreven of overeengekomen is.

Transactiekosten zijn extra kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving, uitgifte of vervreemding van een financieel actief of een financiële verplichting (zie bijlage A, alinea TL13). Extra kosten zijn kosten die niet zouden zijn gemaakt indien de entiteit het financiële instrument niet had verworven, uitgegeven of afgestoten.

Definities in verband met de administratieve verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting)

Een vaststaande toezegging is een bindende overeenkomst tot ruil van een bepaalde hoeveelheid economische middelen tegen een bepaalde prijs op een bepaalde datum of op bepaalde data in de toekomst.

Een verwachte toekomstige transactie is een toekomstige transactie waarvoor nog geen verplichting is aangegaan maar die waarschijnlijk is.

(*) In de alinea's 48, 49 en TL69 tot en met TL82 van bijlage A zijn voorschriften opgenomen voor het bepalen van de reële waarde van een financieel actief of een financiële verplichting.

Een afdekkingsinstrument is een aangewezen derivaat of (uitsluitend voor afdekking van het risico van veranderingen in valutakoersen) een aangemerkt niet-afgeleid financieel actief of niet-afgeleide financiële verplichting waarvan de reële waarde of kasstromen naar verwachting veranderingen in de reële waarde van of kasstromen uit een aangewezen afgedekte positie (in alinea 72 tot en met 77 en bijlage A, alinea TL94 tot en met TL97 wordt de definitie van een afdekkingsinstrument verder uitgewerkt) zullen compenseren.

Een afgedekte positie is een actief, verplichting, vaststaande toezegging, zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie of een netto-investering in een buitenlandse entiteit dat, respectievelijk die, (a) de entiteit blootstelt aan het risico van veranderingen in de reële waarde of toekomstige kasstromen en (b) wordt aangemerkt als zijnde afgedekt (in alinea 78 tot en met 84 en bijlage A, alinea TL98 tot en met TL101 wordt de definitie van afgedekte positie verder uitgewerkt).

Afdekkingseffectiviteit is de mate waarin veranderingen in de reële waarde van of kasstromen uit het afdekkingsinstrument compensatie bieden voor veranderingen in de reële waarde van of kasstromen uit de afgedekte positie die zijn toe te rekenen aan een afgedekt risico (zie bijlage A, TL105 tot en met TL 113).

IN CONTRACTEN BESLOTEN DERIVATEN

10. Een in een contract besloten derivaat is een component van een hybrisch (samengesteld) instrument dat tevens een niet-afgeleid basiscontract omvat. Het gevolg is dat sommige kasstromen uit het samengestelde instrument op dezelfde wijze veranderen als die van een losstaand derivaat. Een in een contract besloten derivaat veroorzaakt veranderingen in sommige of alle kasstromen die anders door het contract zouden zijn vereist, op basis van een bepaalde rentevoet, prijs van een financieel instrument, commodityprijs, valutakoers, index van prijzen of rentevoeten, kredietwaardigheid of andere variabele. Een derivaat dat aan een financieel instrument is gekoppeld, maar contractueel onafhankelijk van dat instrument overdraagbaar is, of waarbij een andere tegenpartij is betrokken dan dat instrument, is geen in een contract besloten derivaat, maar een afzonderlijk financieel instrument.

11. *Een in een contract besloten derivaat dient van het basiscontract te worden gescheiden en overeenkomstig deze standaard administratief als een derivaat te worden verwerkt indien aan alle onderstaande voorwaarden wordt voldaan:*

(a) er bestaat geen nauw verband tussen de economische kenmerken en risico's van het in het contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract (zie bijlage A, alinea TL30 en TL33);

(b) een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat zou voldoen aan de definitie van een derivaat;

en

(c) het hybrische (samengestelde) instrument wordt niet tegen reële waarde gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (dat wil zeggen een derivaat dat is besloten in een financieel actief of een financiële verplichting tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening wordt bijvoorbeeld niet afgescheiden).

Indien een in een contract besloten derivaat wordt afgescheiden, dient het basiscontract administratief overeenkomstig deze standaard te worden verwerkt, indien het een financieel instrument is, en overeenkomstig andere toepasselijke standaarden indien het geen financieel instrument is. Deze standaard gaat niet in op de vraag of een in een contract besloten derivaat afzonderlijk in de balans moet worden gepresenteerd.

12. *Indien een entiteit door deze standaard vereist is een in een contract besloten derivaat te scheiden van het basiscontract, maar bij verwerving, dan wel op een latere verslagdatum, de waarde van het in een contract besloten derivaat niet individueel kan worden bepaald, dient zij het gehele samengestelde contract te verwerken als een financieel actief of een financiële verplichting die voor handelsdoeleinden wordt aangehouden.*

13. *Indien een entiteit niet in staat is de reële waarde van een in een contract besloten derivaat betrouwbaar te bepalen op basis van de contractuele bepalingen (bijvoorbeeld omdat het in het contract besloten derivaat is gebaseerd op een niet-genoteerd eigen-vermogensinstrument), dan is de reële waarde van het in het contract besloten derivaat gelijk aan het verschil tussen de reële waarde van het hybrische instrument en de reële waarde van het basiscontract, indien deze overeenkomstig deze standaard kunnen worden bepaald. Indien de entiteit niet in staat is om via deze methode de reële waarde van het in een contract besloten derivaat te bepalen, geldt alinea 12, en wordt het samengestelde instrument behandeld als aangehouden voor handelsdoeleinden.*

IAS 39

OPNAME EN NIET LANGER OPNEMEN IN DE BALANS

Eerste opname

14. *Een entiteit dient een financieel actief of een financiële verplichting alleen in de balans op te nemen als de entiteit een contract afsluit voor het instrument. (Zie alinea 38 voor aankopen van financiële activa die volgens standaardmarktconventies worden afgewikkeld.)*

Niet langer opnemen van een financieel actief

15. In de geconsolideerde jaarrekening worden de alinea's 16 tot en met 23 en de alinea's TL34 tot en met TL52 van bijlage A op geconsolideerd niveau toegepast. Daarom consolideert een entiteit eerst alle dochterondernemingen overeenkomstig IAS 27 en SIC-12 Consolidatie – Voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten („Special Purpose Entities”) en past zij vervolgens alinea 16 tot en met 23 en bijlage A, alinea TL34 tot en met TL52 toe voor de hieruit voortvloeiende groep.
16. *Voordat wordt beoordeeld of, en in hoeverre, niet langer opnemen in de balans op grond van alinea 17 tot en met 23 gepast is, bepaalt een entiteit of die alinea's op een deel van een financieel actief (of een deel van een groep van vergelijkbare financiële activa) moeten worden toegepast, dan wel op een financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa) in zijn geheel. Dit geschiedt als volgt.*
- (a) *De alinea's 17 tot en met 23 worden uitsluitend toegepast op een deel van een financieel actief (of een deel van een groep van vergelijkbare financiële activa) indien aan een van de volgende drie voorwaarden wordt voldaan.*
- (i) *Het deel omvat alleen specifiek geïdentificeerde kasstromen uit een financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa). Bijvoorbeeld indien een entiteit een „interest rate strip” aangaat waarbij de tegenpartij het recht verkrijgt op rentekasstromen, maar niet op de hoofdsomkasstromen uit een schuldbewijs worden de alinea's 17 tot en met 23 toegepast op de rentekasstromen.*
- (ii) *Het deel omvat alleen een geheel evenredig (pro rata) deel van de kasstromen uit een financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa). Indien een entiteit bijvoorbeeld een overeenkomst sluit op grond waarvan de tegenpartij het recht verwerft op een 90 %-belang in alle kasstromen uit een schuldbewijs, dan worden de alinea's 17 tot en met 23 toegepast op 90 % van die kasstromen. Indien er meer dan één tegenpartij is, is het niet noodzakelijk dat iedere tegenpartij een evenredig belang in de kasstromen heeft, mits de overdragende entiteit een geheel evenredig belang heeft.*
- (iii) *Het deel omvat alleen een geheel evenredig (pro rata) belang in specifiek geïdentificeerde kasstromen uit een financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa). Indien een entiteit bijvoorbeeld een overeenkomst sluit op grond waarvan de tegenpartij het recht verwerft op een 90 %-belang in de rentekasstromen uit een financieel actief, dan worden de alinea's 17 tot en met 23 toegepast op 90 % van die kasstromen. Indien er meer dan één tegenpartij is, is het niet noodzakelijk dat iedere tegenpartij een evenredig belang in de specifiek geïdentificeerde kasstromen heeft, mits de overdragende entiteit een geheel evenredig belang heeft.*
- (b) *In alle overige gevallen worden de alinea's 17 tot en met 23 toegepast op het financiële actief in zijn geheel (of op de groep van vergelijkbare financiële activa in hun geheel). Indien een entiteit bijvoorbeeld (i) de rechten op de eerste of de laatste 90 procent van geldontvangsten uit een financieel actief (of een groep van financiële activa) overdraagt, of (ii) de rechten op 90 procent van de kasstromen uit een groep van vorderingen overdraagt, maar een garantie verstrekt ter compensatie van de koper voor eventuele kredietverliezen tot en met 8 procent van het hoofdsombedrag van de vorderingen, dan worden de alinea's 17 tot en met 23 toegepast op het financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa) in zijn geheel.*

Het begrip „financieel actief” in alinea 17 tot en met 26 heeft betrekking op hetzij een deel van een financieel actief (of een deel van een groep van vergelijkbare financiële activa), zoals hiervoor bij (a) vermeld, of anders een financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa) in zijn geheel.

17. Een entiteit dient een financieel actief niet langer in de balans op te nemen indien:

- (a) de contractuele rechten op de kasstromen uit het financiële actief aflopen;

of

- (b) de entiteit het financiële actief overeenkomstig alinea 18 en 19 overdraagt, en de overdracht op grond van alinea 20 voor verwijdering van de balans in aanmerking komt.

(Zie alinea 38 voor volgens standaard-marktconventies afgewikkelde verkopen van financiële activa.)

18. Er is uitsluitend sprake van de overdracht van een financieel actief door een entiteit indien zij:

- (a) de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief overdraagt;

of

- (b) de contractuele rechten behoudt op de ontvangst van de kasstromen uit het financiële actief, maar een contractuele verplichting aangaat om de kasstromen aan een of meer ontvangende partijen te betalen, volgens een afspraak die aan de voorwaarden in alinea 19 voldoet.

19. Indien een entiteit het contractuele recht op de ontvangst van een financieel actief (het „oorspronkelijke actief”) behoudt, maar een contractuele verplichting aangaat om die kasstromen aan een of meer entiteiten (de „uiteindelijke ontvangers”) te betalen, behandelt de entiteit de transactie als een overdracht van een financieel actief indien aan alle van de hieronder vermelde drie voorwaarden wordt voldaan.

- (a) De entiteit heeft geen verplichting om bedragen te betalen aan uiteindelijke ontvangers, tenzij de entiteit equivalente bedragen uit het oorspronkelijke actief ontvangt. Kortlopende voorschotten door de entiteit met het recht op volledige terugontvangst van het uitgeleende bedrag plus opgelopen rente tegen marktrente zijn niet in strijd met deze voorwaarde.

- (b) Het is de entiteit op grond van de bepalingen van het overdrachtscontract niet toegestaan om het oorspronkelijke actief te verkopen of tot zekerheid te stellen, op een andere wijze dan als zekerheid voor de uiteindelijke ontvangers voor de verplichting om hun kasstromen te betalen.

- (c) De entiteit heeft een verplichting om eventuele kasstromen die zij namens de uiteindelijke ontvangers ontvangt, onverwijld over te maken. Bovendien mag de entiteit dergelijke kasstromen niet herinvesteren, behalve in geldmiddelen of kasequivalenten (zoals gedefinieerd in IAS 7 Het Kasstroomoverzicht), tijdens de korte afwikkelingsperiode tussen de inningsdatum tot de datum waarop de betaling aan de uiteindelijke ontvangers moet geschieden, en op dergelijke beleggingen verdiende rente wordt aan de uiteindelijke ontvangers doorgegeven.

20. Indien een entiteit een financieel actief overdraagt (zie alinea 18), dient zij te evalueren in welke mate zij de risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief behoudt. In dit geval:

- (a) dient de entiteit het financiële actief niet langer op te nemen in de balans en eventueel bij de overdracht gecreëerde of behouden rechten en verplichtingen afzonderlijk als activa of verplichtingen op te nemen, indien de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief overdraagt.

- (b) dient de entiteit het financiële actief te blijven opnemen, indien de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief behoudt.

- (c) dient de entiteit vast te stellen of zij de beschikkingsmacht over het financiële actief heeft behouden, indien de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief noch overdraagt, noch behoudt. In dit geval:

- (i) dient zij het financiële actief niet langer op te nemen in de balans en eventueel bij de overdracht gecreëerde of behouden rechten en verplichtingen afzonderlijk op te nemen als rechten en verplichtingen, indien de entiteit de beschikkingsmacht niet heeft behouden.

IAS 39

(ii) dient zij het financiële actief te blijven opnemen overeenkomstig de omvang van de aanhoudende betrokkenheid bij het financiële actief (zie alinea 30), indien de entiteit de beschikkingsmacht heeft behouden.

21. De overdracht van risico's en voordelen (zie alinea 20) wordt beoordeeld door vergelijking van de positie van de entiteit, voor en na de overdracht, uitgaande van de variabiliteit van de bedragen en tijdstippen van de nettokasstroom uit het overgedragen actief. Een entiteit heeft nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op een financieel actief overgedragen indien de blootstelling aan de variabiliteit van de contante waarde van de toekomstige nettokasstroom uit het financiële actief niet in belangrijke mate verandert als gevolg van de overdracht (bijvoorbeeld omdat de entiteit een financieel actief heeft verkocht onder voorbehoud van een overeenkomst om het tegen een vaste prijs of de verkoopprijs plus een rendementsopslag van een leninggever terug te kopen. Een entiteit heeft nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op een financieel actief overgedragen indien haar blootstelling aan een dergelijke variabiliteit niet langer belangrijk is in verhouding tot de totale variabiliteit van de contante waarde van de aan het financiële actief verbonden toekomstige nettokasstroom (bijvoorbeeld omdat de entiteit een financieel actief heeft verkocht onder voorbehoud van een optie het financieel actief terug te kopen tegen de reële waarde op het moment van de terugkoop, of een volkomen evenredig deel van de kasstroom uit een groter financieel actief heeft overgedragen op grond van een overeenkomst, zoals bij een „loan sub-participation” (waarbij (een deel) van de aan een lening verbonden rechten en verplichtingen aan een nieuwe leninggever worden overgedragen), die aan de voorwaarden in alinea 19 voldoet).
22. Het zal vaak duidelijk zijn of de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende heeft overgedragen of behouden, en berekeningen zullen daarbij niet noodzakelijk zijn. In andere gevallen zal het wel noodzakelijk zijn om berekeningen uit te voeren en de blootstelling van de entiteit aan de variabiliteit van de contante waarde van de toekomstige nettokasstroom vóór en na de overdracht te vergelijken. De berekening en vergelijking wordt uitgevoerd met een relevante actuele marktrente als disconteringsvoet. Alle redelijkerwijs mogelijke variabiliteit van de nettokasstroom wordt beschouwd, waarbij aan de meer waarschijnlijke uitkomsten het meeste gewicht wordt toegekend.
23. Of de entiteit de beschikkingsmacht van het overgedragen actief heeft behouden (zie alinea 20(c)) is afhankelijk van de mogelijkheid van de verkrijger om het actief te verkopen. De entiteit heeft de beschikkingsmacht verloren indien de verkrijger in de praktijk de mogelijkheid heeft om het actief in zijn geheel aan een derde te verkopen en in staat is om eenzijdig van deze mogelijkheid gebruik te maken, zonder daarvoor aanvullende beperkingen op de overdracht te hoeven opleggen. In alle overige gevallen heeft de entiteit de beschikkingsmacht behouden.

Overdrachten die voor verwijdering van de balans in aanmerking komen

(zie alinea 20(a) en (c)(i))

24. *Indien een entiteit een financieel actief overdraagt via een overdracht die in zijn geheel voor verwijdering van de balans in aanmerking komt en het recht behoudt om tegen een vergoeding beheersdiensten met betrekking tot het actief te verlenen, dient zij hetzij een actief of een verplichting uit hoofde van beheersdiensten op te nemen voor dat servicing-contract. Indien de te ontvangen vergoeding naar verwachting ontoereikend is om de entiteit te compenseren voor het verlenen van de beheersdiensten wordt een servicing-verplichting tegen reële waarde opgenomen uit hoofde van de plicht de dienst te verzorgen. Indien de te ontvangen vergoeding naar verwachting een meer dan toereikende beloning voor de beheersdiensten is, dient voor het servicing-recht een actief uit hoofde van beheersdiensten te worden opgenomen tegen een bedrag dat overeenkomstig alinea 27 wordt bepaald op basis van een toerekening van de boekwaarde van het grotere financiële actief.*
25. *Indien een financieel actief als gevolg van een overdracht in zijn geheel niet langer in de balans wordt opgenomen, maar de overdracht ertoe leidt dat de entiteit een nieuw financieel actief verkrijgt of een nieuwe financiële verplichting, of een servicing-verplichting aangaat, dient de entiteit het nieuwe financiële actief, of de nieuwe financiële of servicing-verplichting tegen reële waarde op te nemen.*
26. *Bij het niet langer in zijn geheel opnemen in de balans van een financieel actief dient het verschil tussen:*

(a) de boekwaarde

en

(b) de som van (i) de ontvangen vergoeding (vermeerderd met elk nieuw verkregen actief, verminderd met elke nieuw aangegane verplichting) en (ii) elke cumulatieve winst die, of elk cumulatief verlies dat, rechtstreeks in het eigen vermogen was opgenomen (zie alinea 55(b))

in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.

27. *Indien het overgedragen actief deel uitmaakt van een groter financieel actief (bijvoorbeeld indien een entiteit rentekasstromen overdraagt die onderdeel zijn van een schuldbewijs, zie alinea 16(a)) en het overgedragen deel in zijn geheel voor verwijdering van de balans in aanmerking komt, dient de vorige boekwaarde van het grotere financiële actief te worden verdeeld over het deel dat in de balans blijft opgenomen en het deel dat niet langer wordt opgenomen, op basis van de relatieve reële waarde van die delen op de datum van de overdracht. In dit verband dient een behouden actief uit hoofde van beheersdiensten te worden behandeld als een deel dat blijft worden opgenomen. Het verschil tussen:*

(a) *de aan het niet langer opgenomen deel toegerekende boekwaarde*

en

(b) *de som van (i) de voor het niet langer opgenomen deel ontvangen vergoeding (vermeerderd met elk nieuw verkregen actief, verminderd met elke nieuw aangegane verplichting) en (ii) elke hieraan toegerekende cumulatieve winst die, of elk hieraan toegerekend cumulatief verlies dat, rechtstreeks in het eigen vermogen was opgenomen (zie alinea 55(b))*

dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen. Een cumulatieve winst die, of een cumulatief verlies dat, in het eigen vermogen was opgenomen, wordt verdeeld over het deel dat blijft worden opgenomen en het deel dat niet langer wordt opgenomen, op basis van de relatieve reële waarde van die delen.

28. *Indien een entiteit de vorige boekwaarde van een groter financieel actief verdeelt tussen het deel dat blijft worden opgenomen en het deel dat niet langer wordt opgenomen, moet de reële waarde van het deel dat blijft worden opgenomen, worden bepaald. Indien de entiteit in het verleden vaak delen heeft verkocht die vergelijkbaar zijn met het deel dat blijft worden opgenomen, of als er andere markttransacties voor dergelijke delen bestaan, bieden recente prijzen van werkelijke transacties de beste schatting van de reële waarde. Indien er geen prijsnoteringen of recente markttransacties zijn om de reële waarde te bepalen van het deel dat blijft worden opgenomen, dan is de beste schatting van de reële waarde het verschil tussen de reële waarde van het grotere financiële actief als geheel en de van de verkrijger ontvangen vergoeding voor het niet langer in de balans opgenomen deel.*

Overdrachten die niet voor verwijdering van de balans in aanmerking

komen (zie alinea 20(b))

29. *Indien een overdracht niet resulteert in het niet langer opnemen in de balans, omdat de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het overgedragen actief heeft behouden, dient de entiteit het overgedragen actief in zijn geheel te blijven opnemen en dient zij voor de ontvangen vergoeding een financiële verplichting op te nemen. De entiteit dient in daaropvolgende perioden baten uit het overgedragen actief en lasten in verband met de financiële verplichting op te nemen.*

Aanhoudende betrokkenheid bij overdragen activa

(zie alinea 20(c)(ii))

30. *Indien een entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op een overgedragen actief noch overdraagt, noch behoudt, en de beschikkingsmacht over het overgedragen actief behoudt, blijft de entiteit het overgedragen actief opnemen overeenkomstig de omvang van de aanhoudende betrokkenheid. De omvang van de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit bij het overgedragen actief is gelijk aan de mate waarin zij blootstaat aan veranderingen in de waarde van het overgedragen actief. Voorbeelden:*

(a) *Bij aanhoudende betrokkenheid van de entiteit in de vorm van het afgeven van een garantie met betrekking tot het overgedragen actief is de omvang van de aanhoudende betrokkenheid gelijk aan de laagste van (i) het bedrag van het actief en (ii) het deel van de ontvangen vergoeding dat de entiteit ten hoogste verplicht zou kunnen worden terug te betalen („het garantiebedrag”).*

(b) *Bij aanhoudende betrokkenheid in de vorm van een geschreven of gekochte optie (of beide) op het overgedragen actief is de omvang van de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit gelijk aan het bedrag van het overgedragen actief dat de entiteit kan terugkopen. Bij een geschreven putoptie op een actief dat tegen reële waarde wordt gewaardeerd is de omvang van de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit echter beperkt tot de laagste van de reële waarde van het overgedragen actief en de uitoefenprijs van de optie (zie alinea TL48).*

(c) *Bij aanhoudende betrokkenheid in de vorm van een in geldmiddelen afgewikkelde optie of een vergelijkbaar instrument op het overgedragen actief wordt de omvang van de betrokkenheid op dezelfde wijze bepaald als die voortvloeit uit niet in geldmiddelen afgewikkelde opties, zoals uiteengezet in (b) hierboven.*

IAS 39

31. Indien een entiteit een actief overeenkomstig de omvang van haar aanhoudende betrokkenheid blijft opnemen, neemt de entiteit tevens een hiermee samenhangende verplichting op. Ondanks de overige waarderingsvereisten in deze standaard worden het overgedragen actief en de hiermee samenhangende verplichting gewaardeerd op een basis die een afspiegeling is van de rechten en verplichtingen die de entiteit heeft behouden. De met het actief samenhangende verplichting wordt op zodanige wijze gewaardeerd dat de nettoboekwaarde van het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting gelijk is aan:
- (a) de geamortiseerde kostprijs van de door de entiteit behouden rechten en verplichtingen, indien het overgedragen actief tegen geamortiseerde kostprijs wordt gewaardeerd;
- of
- (b) de reële waarde van de door de entiteit behouden rechten en verplichtingen (gewaardeerd op losstaande basis), indien het overgedragen actief tegen reële waarde wordt gewaardeerd.
32. De entiteit dient eventuele baten uit het overgedragen actief te blijven opnemen voorzover deze overeenkomen met de omvang van de aanhoudende betrokkenheid. Tevens dient zij eventuele lasten in verband met de aan het actief gekoppelde verplichting op te nemen.
33. Voor de waardering na de eerste opname geldt dat opgenomen veranderingen in de reële waarde van het overgedragen actief en de hiermee samenhangende verplichting administratief op consistente wijze worden verwerkt, overeenkomstig alinea 55, en niet gesaldeerd dienen te worden.
34. Indien de aanhoudende betrokkenheid van een entiteit slechts een deel van een financieel actief betreft (bijvoorbeeld indien een entiteit een optie behoudt om een deel van een overgedragen actief terug te kopen, of een overblijvend belang behoudt dat niet neerkomt op het behoud van nagenoeg alle risico's en voordelen van de recht-hebbende, en de entiteit de beschikkingsmacht behoudt), verdeelt de entiteit de vorige boekwaarde van het financiële actief tussen het deel dat zij op grond van aanhoudende betrokkenheid blijft opnemen en het deel dat zij niet langer opneemt in de balans. Dit geschiedt op basis van de relatieve reële waarde van die delen op de datum van de overdracht. Hierbij gelden de vereisten van alinea 28. Het verschil tussen:
- (a) het boekwaardebedrag dat wordt toegerekend aan het deel dat niet meer wordt opgenomen;
- en
- (b) de som van (i) de voor het niet langer opgenomen deel ontvangen vergoeding en (ii) elke hieraan toegerekende cumulatieve winst die, of elk hieraan toegerekend cumulatief verlies dat, rechtstreeks in het eigen vermogen was opgenomen (zie alinea 55(b))

dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen. De cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat, in het eigen vermogen was opgenomen, wordt verdeeld tussen het deel dat blijft worden opgenomen en het deel dat niet langer wordt opgenomen. Dit geschiedt op basis van de relatieve reële waarde van die delen.

35. [...].

Alle overdrachten

36. Indien een overgedragen actief blijft worden opgenomen, dient het actief en de hiermee samenhangende verplichting niet te worden gesaldeerd. Evenzo dient de entiteit eventuele baten uit het overgedragen actief niet te salderen met eventuele kosten in verband met de hieraan gekoppelde verplichting (zie IAS 32, alinea 42).
37. Indien een overdragende partij zekerheden niet zijnde geldmiddelen (zoals schuldbewijzen of eigenvermogensinstrumenten) aan de verkrijger verstrekt, is de administratieve verwerking van de zekerheid door de overdragende partij en de verkrijger afhankelijk van het feit of de verkrijger het recht heeft om de zekerheid te verkopen of tot zekerheid te stellen aan derden en of de overdragende partij in gebreke is. De administratieve verwerking door de overdragende partij en de verkrijger wordt hieronder beschreven:
- (a) Indien de verkrijger op grond van overeenkomst of gebruikelijke praktijk het recht heeft om de zekerheid te verkopen of tot zekerheid te stellen aan derden, dan dient de overdragende partij dat actief in de balans in een afzonderlijke post onder te brengen (bijvoorbeeld als een geleend actief, tot zekerheid verstrekte eigenvermogensinstrumenten of terugkoopvordering).
- (b) Indien de verkrijger aan hem verstrekte zekerheden tot zekerheid verstrekt aan derden dient hij de verkoopopbrengst op te nemen en een verplichting tegen reële waarde in verband met de plicht om de zekerheid terug te leveren.

- (c) *Indien de overdragende partij volgens de contractuele bepalingen in gebreke blijft en niet langer gerechtigd is de zekerheid terug te nemen, dient hij de zekerheid niet langer op te nemen. De verkrijger dient de zekerheid als actief op te nemen; de waardering bij eerste opname geschiedt tegen reële waarde of, indien hij de zekerheid reeds heeft verkocht, de verplichting tot teruglevering van de zekerheid van de balans te verwijderen.*
- (d) *Behoudens het vermelde in (c) dient de overdragende partij de zekerheid als haar actief te blijven opnemen, en neemt de verkrijger het actief niet op als actief.*

Aankoop of verkoop van een financieel actief volgens standaard-marktconventies

38. *Een aankoop of verkoop volgens standaard-marktconventies dient, afhankelijk van de situatie, te worden opgenomen of niet langer te worden opgenomen op de transactiedatum of de afwikkelingsdatum (zie bijlage A, alinea TL53 tot en met TL56).*

Niet langer opnemen van een financiële verplichting

39. *Een entiteit neemt uitsluitend een financiële verplichting (of een deel daarvan) niet langer op in de balans wanneer de financiële verplichting tenietgaat, dat wil zeggen wanneer de in het contract vastgelegde verplichting nagekomen of ontbonden wordt, dan wel afloopt.*
40. *Een ruil tussen een bestaande leningnemer en leninggever van schuldbewijzen met aanzienlijk verschillende voorwaarden dient verwerkt te worden als een delging van de oorspronkelijke financiële verplichting en de opname van een nieuwe financiële verplichting. Evenzo dient een aanzienlijke wijziging van de voorwaarden van een bestaande financiële verplichting (al dan niet als gevolg van financiële problemen van de debiteur) administratief te worden verwerkt als een delging van de oorspronkelijke financiële verplichting en de opname van een nieuwe financiële verplichting.*
41. *Het verschil tussen de boekwaarde van de financiële verplichting (of deel van een financiële verplichting) die is gedelgd of aan een derde is overgedragen en de betaalde vergoeding, met inbegrip van eventueel overgedragen activa niet zijnde geldmiddelen of aangegane verplichtingen, dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.*
42. *Indien een entiteit een deel van een financiële verplichting terugkoopt, dient de entiteit de vorige boekwaarde van de financiële verplichting te verdelen tussen het deel dat zij blijft opnemen en het deel dat niet langer wordt opgenomen op basis van de relatieve reële waarde van die delen op de terugkoopdatum. Het verschil tussen (a) de boekwaarde die aan het niet langer opgenomen deel is toegerekend en (b) de voor het niet langer opgenomen deel betaalde vergoeding, met inbegrip van overgedragen activa niet zijnde geldmiddelen of aangegane verplichtingen, dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.*

WAARDERING

Eerste waardering van financiële activa en financiële verplichtingen

43. *Indien een financieel actief of financiële verplichting voor het eerst in de balans wordt opgenomen, dient een entiteit dit actief of deze verplichting te waarderen tegen de reële waarde vermeerderd met, bij een financieel actief dat, of financiële verplichting die, niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, de transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving of uitgifte van het financiële actief of de financiële verplichting.*
44. *Indien een entiteit een actief dat administratief op basis van de afwikkelingsdatum wordt verwerkt na eerste opname tegen kostprijs of geamortiseerde kostprijs waardeert, wordt het actief eerst tegen de reële waarde op de transactiedatum opgenomen (zie bijlage A, alinea TL53 tot en met TL56).*

Waardering van financiële activa na de eerste opname

45. *Bij de waardering van een financieel actief na eerste opname worden financiële activa volgens deze standaard geclassificeerd in de volgende vier categorieën zoals gedefinieerd in alinea 9:*
- (a) *financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening;*
 - (b) *tot einde looptijd aangehouden beleggingen;*
 - (c) *leningen en vorderingen;*
 - en*
 - (d) *voor verkoop beschikbare financiële activa.*

IAS 39

Deze categorieën zijn relevant voor de waardering en opname in de winst- en verliesrekening volgens deze standaard. De entiteit kan bij de presentatie van informatie in de balans voor deze categorieën andere beschrijvingen of andere categorieën gebruiken. De entiteit dient in de toelichting de op grond van IAS 32 vereiste informatie te vermelden.

46. *Na de eerste opname dient een entiteit financiële activa, met inbegrip van derivaten die activa zijn, tegen reële waarde te waarderen zonder aftrek van eventuele transactiekosten bij verkoop of een andere vorm van vervreemding, met uitzondering van de volgende financiële activa:*

- (a) *leningen en vorderingen zoals gedefinieerd in alinea 9, die dienen te worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, met behulp van de effectieve-rentemethode;*
- (b) *tot einde looptijd aangehouden beleggingen zoals gedefinieerd in alinea 9, die dienen te worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, met behulp van de effectieve-rentemethode;*

en

- (c) *beleggingen in eigen-vermogensinstrumenten waarvoor op een actieve markt geen genoteerde marktprijs bestaat en waarvan de reële waarde niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald en derivaten die gekoppeld zijn aan, en moeten worden afgewikkeld door, levering van dergelijke niet-genoteerde eigen-vermogensinstrumenten, die tegen kostprijs dienen te worden gewaardeerd (zie bijlage A, alinea TL80 tot en met TL81).*

Financiële activa die als afgedekte posities worden aangemerkt, worden gewaardeerd volgens de bepalingen inzake hedge accounting in alinea 89 tot en met 102. Alle financiële activa, behalve de financiële activa die worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening moeten op bijzondere waardeverminderingen worden beoordeeld in overeenstemming met alinea 58 tot en met 70 van bijlage A, alinea TL84 tot en met TL93.

Waardering van financiële verplichtingen na de eerste opname

47. *Een entiteit dient na de eerste opname alle financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs te waarderen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de effectieve-rentemethode, uitgezonderd:*

- (a) *financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening. Dergelijke verplichtingen, waaronder derivaten die een verplichting zijn, dienen tegen reële waarde te worden gewaardeerd, behalve een afgeleide verplichting die gekoppeld is aan, en afgewikkeld moet worden door, levering van een niet-genoteerd eigen-vermogensinstrument waarvan de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald, die tegen kostprijs dient te worden gewaardeerd;*
- (b) *financiële verplichtingen die ontstaan wanneer de overdracht van een financieel actief niet in aanmerking komt voor verwijdering van de balans of administratief wordt verwerkt volgens de methode die bij aanhoudende betrokkenheid wordt gehanteerd. De alinea's 29 tot en met 31 zijn van toepassing bij de waardering van dergelijke financiële verplichtingen.*

Financiële verplichtingen die als afgedekte posities worden aangemerkt, worden gewaardeerd volgens de bepalingen inzake hedge accounting die in alinea 89 tot en met 102 zijn uiteengezet.

Overwegingen met betrekking tot de waardering tegen reële waarde

48. *Bij het bepalen van de reële waarde van een financieel actief of een financiële verplichting dient in het kader van IAS 39 of IAS 32 een entiteit alinea TL69 tot en met TL82 van bijlage A toe te passen.*
49. *De reële waarde van een financiële verplichting met een kenmerk van directe opeisbaarheid (bijvoorbeeld een direct opvraagbaar deposito) is minimaal gelijk aan het onmiddellijk opeisbare bedrag, gedisconteerd vanaf de eerste datum waarop het bedrag opeisbaar zou kunnen worden.*

Herclassificaties

50. *Een entiteit dient een financieel instrument niet te herclassificeren naar of uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, terwijl het instrument wordt gehouden of uitgegeven.*

51. Indien als gevolg van een verandering in voornemen of vermogen het niet langer geëigend is om een belegging te classificeren als tot einde looptijd aangehouden, dient de belegging te worden geherclassificeerd als voor verkoop beschikbaar en geherwaardeerd te worden tegen reële waarde. Het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde dient administratief verwerkt te worden in overeenstemming met alinea 55(b).
52. Telkens wanneer verkopen of herclassificaties van meer dan een gering bedrag van de tot einde looptijd aangehouden beleggingen niet voldoen aan één van de voorwaarden in alinea 9 dienen de overblijvende tot einde looptijd aangehouden beleggingen te worden geherclassificeerd als beschikbaar voor verkoop. Bij een dergelijke herclassificatie dient het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde administratief te worden verwerkt in overeenstemming met alinea 55(b).
53. Indien er voor een financieel actief of een financiële verplichting waarvoor geen betrouwbare waardebepalingsmethode beschikbaar was een dergelijke methode beschikbaar komt, en het actief of de verplichting bij beschikbaarheid van een betrouwbare waardebepalingsmethode tegen reële waarde dient te worden gewaardeerd (zie alinea 46(c) en 47), dient het actief of de verplichting op de reële waarde te worden geherwaardeerd. Het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde dient administratief verwerkt te worden in overeenstemming met alinea 55.
54. Indien het wegens een verandering in voornemen of vermogen, dan wel in het zeldzame geval dat een betrouwbare methode voor het bepalen van de reële waarde niet langer beschikbaar is (zie alinea 46(c) en 47), of omdat de in alinea 9 genoemde „twee voorafgaande boekjaren” inmiddels voorbij zijn, juist is om een financieel actief of financiële verplichting op te nemen tegen kostprijs of geamortiseerde kostprijs in plaats van reële waarde, wordt de reële boekwaarde van het financiële actief of de financiële verplichting per die datum de nieuwe kostprijs of geamortiseerde kostprijs, afhankelijk van de situatie. Eerdere winsten of verliezen op dat actief die overeenkomstig alinea 55(b) direct in het eigen vermogen zijn opgenomen, dienen als volgt te worden verwerkt:
 - (a) Bij een financieel actief met een vaste looptijd dient de winst op het verlies geamortiseerd te worden over de resterende looptijd van de tot einde looptijd aangehouden belegging, waarbij gebruik wordt gemaakt van de effectieve-rentemethode. Tevens dienen eventuele verschillen tussen de nieuwe geamortiseerde kostprijs en het aflossingsbedrag met behulp van de effectieve-rentemethode te worden geamortiseerd over de resterende looptijd van het financieel actief, op dezelfde wijze als de amortisatie van agio en disagio. Indien het financiële actief daarna een bijzondere waardevermindering ondergaat, wordt winsten of verliezen die direct in het eigen vermogen zijn opgenomen in overeenstemming met alinea 67 in de winst- en verliesrekening opgenomen.
 - (b) Bij een financieel actief dat geen vaste looptijd heeft, blijven de winsten of verliezen in het eigen vermogen opgenomen totdat het financiële actief wordt verkocht of anderszins vervreemd; op dat moment wordt de winst of het verlies opgenomen in de winst- en verliesrekening. Indien het financiële actief daarna een bijzondere waardevermindering ondergaat, worden vroegere winsten of verliezen die direct in het eigen vermogen zijn opgenomen in overeenstemming met alinea 67 in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Winsten en verliezen

55. Een winst die, of een verlies dat, voortvloeit uit een verandering in de reële waarde van een financieel actief of financiële verplichting die geen deel uitmaakt van een afdekkingsrelatie (zie alinea 89 tot en met 102) dient als volgt te worden opgenomen.
 - (a) een winst of een verlies op een financieel actief dat, of een financiële verplichting die, wordt geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.
 - (b) een winst of verlies op een voor verkoop beschikbaar financieel actief dient direct in het eigen vermogen te worden verwerkt, in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen (zie IAS 1 Presentatie van de jaarrekening), met uitzondering van bijzondere waardeverminderingverliezen (zie alinea 67 tot en met 70) en valutawinsten en -verliezen (zie bijlage A, alinea TL83), totdat het financiële actief niet langer wordt opgenomen. Op dat moment wordt de cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat, voorheen in het eigen vermogen is opgenomen naar de winst- en verliesrekening overgeboekt. Rente die met de effectieve-rentemethode is berekend (zie alinea 9), wordt echter in de winst- en verliesrekening opgenomen (zie IAS 18 Opbrengsten). Dividenden op voor verkoop beschikbare eigen-vermogensinstrumenten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op het moment dat de entiteit het recht heeft verkregen op ontvangst van de betaling (zie IAS 18).
56. Voor financiële activa en financiële verplichtingen die tegen geamortiseerde kostprijs zijn opgenomen (alinea 46 en 47), wordt een winst of verlies in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer het financiële actief of de financiële verplichting niet meer in de balans wordt opgenomen, of een bijzondere waardevermindering ondergaat, alsmede via het amortisatieproces. Voor financiële activa en financiële verplichtingen die afgedekte posities zijn (zie alinea 78 tot en met 84 en bijlage A, alinea TL98 tot en met TL101), dient de verwerking van de winst of het verlies echter plaats te vinden overeenkomstig alinea 89 tot en met 102.

IAS 39

57. *Indien een entiteit financiële activa opneemt op de afwikkelingsdatum (zie alinea 38 en bijlage A, alinea TL53 en TL56) wordt een wijziging in de reële waarde van het tussen de transactiedatum en de afwikkelingsdatum te ontvangen actief niet opgenomen bij activa die tegen kostprijs of geamortiseerde kostprijs zijn opgenomen (behalve bijzondere waardevermindervingsverliezen). Bij activa die tegen reële waarde worden opgenomen dient de wijziging in de reële waarde echter in de winst- en verliesrekening of in het eigen vermogen te worden opgenomen, afhankelijk van de in alinea 55 vermelde classificatie.*

Bijzondere waardevermindering en oninbaarheid van financiële activa

58. *Een entiteit dient op elke balansdatum te beoordelen of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep financiële activa. Bij aanwezigheid van dergelijke aanwijzingen dient de entiteit alinea 63 (bij financiële activa die tegen geamortiseerde waarde worden opgenomen), alinea 66 (bij financiële activa die tegen kostprijs worden opgenomen) of alinea 67 (bij voor verkoop beschikbare financiële activa) toe te passen om het bedrag van een eventueel bijzonder waardevermindervingsverlies te bepalen.*

59. Een financieel actief of een groep van financiële activa heeft uitsluitend een bijzondere waardevermindering ondergaan en er is een bijzonder waardevermindervingsverlies opgetreden, indien er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen ten gevolge van een of meer gebeurtenissen die zich hebben afgespeeld na de eerste opname van het actief (een „tot verlies leidende gebeurtenis”) en die tot verlies leidende gebeurtenis (of gebeurtenissen) een effect heeft (of hebben) op de geschatte toekomstige kasstromen uit het financiële actief of de groep van financiële activa dat betrouwbaar kan worden geschat. Het is wellicht niet mogelijk om één afzonderlijke gebeurtenis te identificeren die verantwoordelijk is voor de bijzondere waardevermindering. In plaats daarvan is de bijzondere waardevermindering wellicht opgetreden als gevolg van een combinatie van gebeurtenissen. Er worden geen verliezen opgenomen als gevolg van toekomstige gebeurtenissen, hoe waarschijnlijk deze ook zijn. Objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep activa bestaan uit waarneembare gegevens die ter kennis komen van de houder van het actief omtrent de volgende verlies opleverende gebeurtenissen:

- (a) aanzienlijke financiële problemen van de emittent of schuldenaar;
- (b) contractbreuk, zoals wanbetaling met betrekking tot rentebetalingen of aflossingen;
- (c) een concessie van de leninggever aan de leningnemer vanwege economische of juridische redenen in verband met financiële problemen van de leningnemer, die de leninggever anders niet zou overwegen;
- (d) waarschijnlijkheid van faillissement of een andere financiële reorganisatie van de leningnemer;
- (e) het wegvallen van een actieve markt voor dat financieel actief vanwege financiële moeilijkheden;

of

- (f) waarneembare gegevens die erop wijzen dat er sprake is van een meetbare afname van de verwachte toekomstige kasstromen uit een groep financiële activa sinds de eerste opname in de balans van deze activa, hoewel de afname nog niet is waar te nemen bij de individuele financiële activa in de groep, waaronder:
 - (i) nadelige veranderingen in de betalingsstatus van leningnemers in de groep (bijvoorbeeld een toegenomen aantal uitgestelde betalingen of creditcarddebiteuren die hun kredietlimiet hebben bereikt en die het maandelijkse minimumbedrag betalen);
- of
- (ii) nationale of lokale economische omstandigheden die nauw samenhangen met de wanbetaling op activa in de groep (bijvoorbeeld in de werkloosheid in het geografische gebied van de leningnemers, een daling van de onroerend-goedprijzen bij hypotheek in het desbetreffende gebied, een daling van de olieprijs voor leningen aan olieproducenten, of nadelige veranderingen in de sectorale omstandigheden waar de leningnemers in de groep door worden geraakt).

60. Het wegvallen van een actieve markt omdat de financiële instrumenten van een entiteit niet langer ter beurse worden verhandeld, is geen aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering. Een verlaging van de kredietwaardigheid van een entiteit is op zich geen aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering, al kan dit feit in samenhang met andere beschikbare informatie wel een aanwijzing zijn voor een bijzondere waardevermindering. Een daling van de reële waarde van een financieel actief beneden de kostprijs of geamortiseerde kostprijs is niet noodzakelijkerwijs een aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering (bijvoorbeeld een daling van de reële waarde van een belegging in een schuldbewijs, die het gevolg is van een stijging van de risicovrije rentevoet).

61. Onder objectieve aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering van een belegging in een eigen-vermogensinstrument valt, naast de soorten gebeurtenissen in alinea 59, tevens informatie over belangrijke veranderingen met een nadelig effect in de markt, de technologische, economische of juridische omgeving waarin de emittent actief is, en die aangeeft dat de kostprijs van de belegging in het eigen-vermogensinstrument wellicht niet realiseerbaar is. Ook een aanzienlijke of langdurige daling van de reële waarde van een belegging in een eigen-vermogensinstrument beneden de kostprijs vormt een objectieve aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering.
62. In sommige gevallen kunnen de waarneembare gegevens die nodig zijn voor het schatten van de omvang van een bijzonder waardeverminderingsverlies op een financieel actief beperkt zijn, of niet meer volledig relevant onder de actuele omstandigheden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien een leningnemer in financiële problemen verkeert en er weinig historische gegevens beschikbaar zijn die betrekking hebben op vergelijkbare leningnemers. In dergelijke gevallen benut een entiteit haar op ervaring gebaseerde oordeel om het bedrag van een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies te schatten. Op vergelijkbare wijze benut een entiteit haar op ervaring gebaseerde oordeel om de waarneembare gegevens voor een groep van financiële activa aan de actuele omstandigheden aan te passen (zie alinea TL89). Het gebruik van redelijke schattingen is een essentieel onderdeel van het opstellen van jaarrekeningen en ondergraaft de betrouwbaarheid daarvan niet.

Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

63. *Indien er objectieve aanwijzingen zijn dat er een bijzonder waardeverminderingsverlies is opgetreden op leningen en vorderingen of tot einde looptijd aangehouden beleggingen die tegen geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd, wordt het verliesbedrag bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen (uitgezonderd toekomstige kredietverliezen die nog niet zijn geleden), contant gemaakt tegen de oorspronkelijke effectieve-rentevoet van het financiële actief (dat wil zeggen de bij eerste opname berekende effectieve-rentevoet). De boekwaarde van het actief dient verminderd te worden, direct dan wel door het vormen van een voorziening. Het verliesbedrag dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.*
64. Een entiteit beoordeelt eerst op individuele basis of er objectieve aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van individueel belangrijke financiële activa; bij niet belangrijke financiële activa geschiedt deze beoordeling op individuele of collectieve basis (zie alinea 59). Indien een entiteit bepaalt dat er geen objectieve aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van een op individuele basis beoordeeld financieel actief, ongeacht of dit een belangrijk actief is, neemt zij het actief op in een groep van financiële activa met een vergelijkbaar kredietrisico en beoordeelt deze groep collectief op bijzondere waardeverminderingen. Activa die op individuele basis worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen en waarvoor een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt of blijft opgenomen, worden niet betrokken bij een collectieve beoordeling op bijzondere waardeverminderingen.
65. *Indien het bedrag van de bijzondere waardeverminderingen in een volgende periode afneemt en de daling objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die na de afboeking plaatsvond (zoals een verbetering van de kredietwaardigheid van de debiteur), dient het voorheen opgenomen bijzondere waardeverminderingsverlies te worden teruggenomen, direct, dan wel door aanpassing van de gevormde voorziening. De terugname dient niet tot gevolg te hebben dat op de datum waarop de afboeking van het financiële actief wordt teruggeboekt, de boekwaarde van het financiële actief hoger is dan de geamortiseerde kostprijs zou zijn geweest als de bijzondere waardevermindering niet was opgenomen. Het teruggeboekte bedrag dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.*

Financiële activa gewaardeerd tegen kostprijs

66. *Indien er objectieve aanwijzingen zijn dat zich een bijzonder waardeverminderingsverlies heeft voorgedaan op een niet-genoteerd eigen-vermogensinstrument dat niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd doordat de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald, of op een afgeleid actief dat is gekoppeld aan, en moet worden afgewikkeld door, de levering van een dergelijk niet-genoteerd eigen-vermogensinstrument, dan wordt het bijzondere waardeverminderingsverlies bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het financiële actief en de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen het actuele markttrendement voor een soortgelijk financieel actief (zie alinea 46(c) en bijlage A, TL80 en TL81). Dergelijke bijzondere waardeverminderingsverliezen dienen niet te worden teruggenomen.*

Voor verkoop beschikbare financiële activa

67. *Indien een daling van de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar financieel actief direct in het eigen vermogen is opgenomen en er geen objectieve aanwijzingen zijn dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan (zie alinea 59), wordt het cumulatieve verlies dat direct in het eigen vermogen was opgenomen, overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening, ondanks het feit dat het financiële actief niet van de balans is verwijderd.*
68. *Het bedrag van het cumulatieve verlies dat ingevolge alinea 67 van het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening wordt overgeboekt is gelijk aan het verschil tussen de verwervingsprijs (na aftrek van eventuele aflossingen op de hoofdsom en amortisatie) en de actuele reële waarde, verminderd met eventuele eerder in de winst- en verliesrekening opgenomen waardeverminderingsverliezen op dat actief.*

IAS 39

69. *In de winst- en verliesrekening opgenomen bijzondere waardevermindervingsverliezen op een belegging in een eigen-vermogensinstrument dat wordt geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop dienen niet via de winst- en verlies-rekening te worden teruggenomen.*
70. *Indien de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar schuldbewijs in een volgende periode stijgt, en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindervingsverlies in de winst- en verliesrekening, dient het bijzondere waardevermindervingsverlies te worden teruggenomen, waarbij het bedrag van de terugname in de winst- en verliesrekening wordt teruggenomen.*

AFDEKKING

71. *Indien er sprake is van een aangewezen afdekkingsrelatie tussen een afdekkingsinstrument en een afgedekte positie zoals beschreven in alinea 85 tot en met 88 en bijlage A, alinea TL102 tot en met TL104 dient de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie administratief te worden verwerkt overeenkomstig alinea 89 tot en met 102.*

Afdekkingsinstrumenten

In aanmerking komende instrumenten

72. Deze standaard stelt geen beperkingen aan de omstandigheden waarin een derivaat als een afdekkingsinstrument kan worden aangewezen, mits wordt voldaan aan de voorwaarden in alinea 88, uitgezonderd bepaalde geschreven opties (zie bijlage A, alinea TL94). Een financieel actief of financiële verplichting, niet zijnde een derivaat, kan echter alleen als een afdekkingsinstrument worden aangewezen voor de afdekking van een valutarisico.
73. Ten behoeve van hedge accounting kunnen alleen instrumenten als afdekkingsinstrument worden aangewezen waarbij een partij buiten de rapporterende entiteit (dat wil zeggen buiten de groep, het segment of de individuele entiteit waarover wordt gerapporteerd) is betrokken. Hoewel individuele entiteiten binnen een geconsolideerde groep, of divisies binnen een entiteit, individueel afdekkingstransacties kunnen sluiten met andere entiteiten binnen de groep, of andere divisies binnen de entiteit, worden eventuele winsten en verliezen op dergelijke intragroepstransacties bij consolidatie geëlimineerd. Dergelijke afdekkingstransacties komen derhalve niet in aanmerking voor hedge accounting in de geconsolideerde jaarrekening van de groep. Zij kunnen echter wel voor hedge accounting in aanmerking komen in de individuele of enkelvoudige jaarrekening van individuele entiteiten binnen de groep of in verslaggeving over een segment, mits deze transacties partijen betreffen buiten de individuele entiteit of het segment waarover wordt gerapporteerd.

Aanwijzing van afdekkingsinstrumenten

74. Normaliter wordt de reële waarde van een afdekkingsinstrument in zijn geheel bepaald en zijn de factoren die de veranderingen in reële waarde veroorzaken onderling afhankelijk. Bijgevolg wordt door een entiteit een afdekkingsinstrument als geheel aangewezen voor een afdekkingsrelatie. De enige toegestane uitzonderingen zijn:
- (a) splitsing van de intrinsieke waarde en de tijdswaarde van een optiecontract, waarbij alleen de verandering in de intrinsieke waarde van een optie als afdekkingsinstrument wordt aangewezen, en de verandering in de tijdswaarde wordt uitgesloten;
- en
- (b) splitsing van het rentedeel en de contante prijs bij een termijncontract.

Deze uitzonderingen zijn toegestaan omdat de intrinsieke waarde van de optie en de premie op het termijncontract over het algemeen afzonderlijk te bepalen zijn. Een dynamische afdekkingsstrategie waarbij zowel de intrinsieke waarde als de tijdswaarde van een optiecontract worden beoordeeld, kan voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting.

75. Bij een afdekkingsrelatie kan een gedeelte van het gehele afdekkingsinstrument, zoals 50 % van het referentiebedrag, worden aangewezen als het afdekkingsinstrument. Een afdekkingsrelatie mag echter niet worden aangewezen voor slechts een deel van de tijd dat een afdekkingsinstrument uitstaat.
76. Een individueel afdekkingsinstrument kan worden aangemerkt als afdekking van meer dan één soort risico, mits (a) de afgedekte risico's duidelijk identificeerbaar zijn; (b) de effectiviteit van de afdekkingstransactie aantoonbaar is; en (c) gegarandeerd kan worden dat het afdekkingsinstrument en de verschillende risicoposities specifiek worden aangewezen.

77. Twee of meer derivaten, of gedeelten daarvan (of, in geval van een afdekking van een valutarisico, twee of meer niet-derivaten of gedeelten daarvan, of een combinatie van derivaten en niet-derivaten of gedeelten daarvan), mogen in combinatie worden beschouwd en gezamenlijk als afdekkingsinstrument worden aangewezen, ook wanneer het risico dat uit sommige derivaten voortvloeit, of de risico's die uit sommige derivaten voortvloeien, de risico's die uit andere derivaten voortvloeien, compenseert, respectievelijk compenseren. Een „interest rate collar” of ander afgeleid instrument waarin een geschreven optie en een gekochte optie worden gecombineerd, komt echter niet in aanmerking als afdekkingsinstrument, indien dit afgeleide instrument in feite een op nettobasis geschreven optie is (waarvoor een nettopremie wordt ontvangen). Evenzo kunnen twee of meer instrumenten (of gedeelten daarvan) alleen als afdekkingsinstrument worden aangewezen indien geen van de instrumenten een (netto) geschreven optie is.

Afgedekte posities

In aanmerking komende posities

78. Een afgedekte positie kan zijn een actief of verplichting, een niet-opgenomen vaststaande toezegging, een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie of een netto-investering in een buitenlandse entiteit. De afgedekte positie kan zijn (a) één actief, verplichting, vaststaande toezegging, zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie of één netto-investering in een buitenlandse entiteit, (b) een groep van activa, verplichtingen, vaststaande toezeggingen, zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transacties of netto-investeringen in een buitenlandse entiteit met een vergelijkbaar risico of (c) uitsluitend in geval van een afdekking van het renterisico van een portefeuille, een gedeelte van de portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen die blootgesteld zijn aan hetzelfde, afgedekte risico.
79. In tegenstelling tot leningen en vorderingen kan een tot einde looptijd aangehouden belegging geen afgedekte positie zijn wat betreft renterisico of vooruitbetalingsrisico, omdat de aanwijzing van een belegging als aangehouden tot einde looptijd vereist dat het voornemen bestaat om de belegging tot het einde van de looptijd aan te houden, ongeacht de veranderingen in de reële waarde van of kasstromen uit een dergelijke belegging die zijn toe te schrijven aan rentewijzigingen. Een tot einde looptijd aangehouden belegging kan echter wel een afgedekte positie zijn wat betreft risico's uit hoofde van veranderingen in wisselkoersen en kredietrisico's.
80. Ten behoeve van hedge accounting kunnen alleen activa, verplichtingen, vaststaande toezeggingen en zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transacties als afgedekte positie worden aangewezen, indien daarbij een partij buiten de entiteit is betrokken. Dit houdt in dat de toepassing van hedge accounting op transacties tussen entiteiten of segmenten in dezelfde groep alleen is toegestaan in de individuele of enkelvoudige jaarrekening van die entiteiten of segmenten, en niet in de geconsolideerde jaarrekening van de groep. Een uitzondering hierop wordt gevormd door het valutarisico van een monetaire intragroepspost (bijvoorbeeld een vordering-schuldverhouding tussen dochterondernemingen), die als afgedekte positie in aanmerking kan komen indien deze resulteert in een risicopositie waarbij valutawinsten en -verliezen kunnen optreden die overeenkomstig IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen* bij consolidatie niet volledig worden geëlimineerd. Volgens IAS 21 worden valutawinsten en -verliezen op monetaire intragroepsposities niet volledig geëlimineerd indien de monetaire intragroepspost een transactie betreft tussen twee groepsentiteiten met een verschillende functionele valuta.

Aanwijzing van financiële posities als afgedekte positie

81. Is de afgedekte positie een financieel actief of een financiële verplichting, dan kan het zijn dat slechts de risico's die verbonden zijn aan een deel van de kasstromen of reële waarde (zoals een of meer bepaalde contractuele kasstromen of delen daarvan, of een percentage van de reële waarde) zijn afgedekt, mits de effectiviteit van de afdekking te bepalen valt. Een identificeerbaar en afzonderlijk te bepalen gedeelte van het renterisico van een rentedragend actief of rentedragende verplichting kan bijvoorbeeld als het afgedekte risico worden aangewezen (zoals de component van de risicovrije rentevoet of referentierente in de totale renterisicopositie van een afgedekt financieel instrument).
- 81A. Bij een reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen (en uitsluitend bij een dergelijke afdekking) mag het afgedekte gedeelte worden aangewezen in de vorm van een bedrag in een bepaalde valuta (bijvoorbeeld een bedrag in dollars, euro's, ponden of rands) in plaats van als individuele activa (of verplichtingen). Hoewel de portefeuille activa en verplichtingen, voor risicobeheerdoeleinden, activa en verplichtingen kan omvatten, is het aangewezen bedrag een activabedrag of een verplichtingenbedrag. Aanwijzing van een nettobedrag bestaande uit activa en passiva is niet toegestaan. De entiteit mag een gedeelte van het met dit aangewezen bedrag verbonden renterisico afdekken. In geval van bijvoorbeeld een afdekking van een portefeuille die vervroegd aflosbare activa bevat, mag de entiteit de verandering in de reële waarde afdekken die is toe te schrijven aan een verandering in de afgedekte rentevoet op basis van de verwachte, in plaats van de contractuele, renteherzieningsdata. [...].

IAS 39

Aanwijzing van niet-financiële posities als afgedekte positie

82. *Is de afgedekte positie een niet-financieel actief of niet-financiële verplichting, dan dient deze te worden aangemerkt als afgedekte positie (a) voor valutarisico's, of (b) als geheel voor alle risico's omdat het moeilijk is het juiste deel van de kasstromen of wijzigingen in reële waarde die aan andere specifieke risico's dan valutarisico's zijn toe te rekenen, af te zonderen en te bepalen.*

Aanwijzing van groepen van posities als afgedekte positie

83. Vergelijkbare activa en vergelijkbare verplichtingen dienen alleen samengevoegd en als groep afgedekt te worden indien de afzonderlijke activa of verplichtingen in de groep het risico delen dat als afgedekt risico wordt aangewezen. Verder wordt voor elke afzonderlijke positie in de groep de verandering in de reële waarde die is toe te rekenen aan het afgedekte risico geacht ongeveer evenredig te zijn aan de totale verandering in de reële waarde die is toe te rekenen aan het afgedekte risico van de groep van posities.
84. Aangezien een entiteit de afdekkingseffectiviteit beoordeelt door vergelijking van de verandering in de reële waarde van of de kasstroom uit een afdekkingsinstrument (of groep van vergelijkbare afdekkingsinstrumenten) met die van een afgedekte positie (of groep van vergelijkbare afgedekte posities) voldoet vergelijking van een afdekkingsinstrument met een totale nettopositie, in plaats van met een specifieke afgedekte positie, niet aan de voorwaarden voor hedge accounting (bijvoorbeeld het nettosaldo van alle vastrentende activa en vastrentende verplichtingen met een vergelijkbare looptijd).

Administratieve verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting)

85. Bij hedge accounting wordt rekening gehouden met de tegengestelde effecten op de winst of het verlies van veranderingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument en van de afgedekte positie.
86. *Er zijn drie soorten afdekkingsrelaties:*
- (a) *reële-waardeafdekking: een afdekking van het risico van veranderingen in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting, of een niet-opgenomen vaststaande toezegging, of een vastgesteld deel van een dergelijk actief, een dergelijke verplichting, of vaststaande toezegging, die verband houden met een bepaald risico en invloed zouden kunnen hebben op de winst of het verlies.*
 - (b) *kasstroomafdekking: een afdekking van de mogelijke variabiliteit van kasstromen die (i) is toe te rekenen aan een bepaald risico dat is verbonden met een opgenomen actief of verplichting (zoals een aantal of alle toekomstige rentebetalingen op een schuld met een variabele rente) of een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie en (ii) invloed zou kunnen hebben op de winst of het verlies.*
 - (c) *afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit, zoals gedefinieerd in IAS 21.*
87. Een afdekking van het valutarisico van een vaststaande toezegging kan administratief worden verwerkt als een reële-waardeafdekking of een kasstroomafdekking.
88. *Een afdekkingsrelatie komt uitsluitend voor hedge accounting volgens alinea 89 tot en met 102 in aanmerking indien aan alle van de onderstaande voorwaarden wordt voldaan.*
- (a) *Bij het afsluiten van de afdekkingstransactie wordt de afdekkingsrelatie formeel aangewezen en gedocumenteerd, evenals de doelstelling van de entiteit ten aanzien van risicobeheer en haar strategie bij het aangaan van de afdekkingstransactie. In die documentatie dient mede opgenomen te worden een aanduiding van het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie of transactie, de aard van het af te dekken risico en hoe de entiteit zal beoordelen in hoeverre het afdekkingsinstrument effectief is bij het compenseren van het risico van veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie of aan het afgedekte risico toe te rekenen kasstromen.*
 - (b) *De afdekking is naar verwachting zeer effectief (zie bijlage A, alinea TL105 tot en met TL113) in het bereiken van compensatie van aan het afgedekte risico toe te rekenen veranderingen in reële waarde of kasstromen, en wel in overeenstemming met de oorspronkelijk gedocumenteerde strategie voor risicobeheer voor die bepaalde afdekkingsrelatie.*

- (c) *Bij kasstroomafdekking moet de verwachte toekomstige transactie die het voorwerp van de afdekkings-transactie is, zeer waarschijnlijk zijn en een risicopositie opleveren wat betreft veranderingen in kasstromen die uiteindelijk van invloed kan zijn op de winst of het verlies.*
- (d) *De effectiviteit van de afdekkingstransactie kan betrouwbaar worden bepaald, dat wil zeggen dat de reële waarde van of de kasstromen uit de afgedekte positie en de reële waarde van het afdekkingsinstrument betrouwbaar kunnen worden bepaald (zie alinea 46 en 47 en bijlage A, alinea TL80 en TL81 voor een leidraad bij het bepalen van de reële waarde).*
- (e) *De afdekking wordt voortdurend beoordeeld, waarbij wordt vastgesteld dat de afdekking gedurende de verslag-perioden waarvoor de afdekking was bedoeld, feitelijk zeer effectief is geweest.*

Reële-waardeafdekking

89. *Indien een reële-waardeafdekking gedurende de periode voldoet aan de voorwaarden in alinea 88, dient die administratief als volgt te worden verwerkt:*

- (a) *de winst of het verlies uit herwaardering van het afdekkingsinstrument op reële waarde (bij een afgeleid afdekkingsinstrument) of de vreemde-valutacomponent in de overeenkomstig IAS 21 bepaalde boekwaarde (bij een niet-afgeleid afdekkingsinstrument) dient onmiddellijk in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen;*

en

- (b) *de winst of het verlies op de afgedekte positie die, respectievelijk dat, is toe te rekenen aan het afgedekte risico dient te leiden tot aanpassing van de boekwaarde van de afgedekte positie en dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen. Dit geldt eveneens indien de afgedekte positie anders tegen kostprijs wordt gewaardeerd. De winst die of het verlies dat aan het afgedekte risico is toe te schrijven wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen indien de afgedekte positie een voor verkoop beschikbaar financieel actief is.*

- 89A. *In geval van een reële-waardeafdekking van het renterisico van een gedeelte van een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen (en uitsluitend bij een dergelijke afdekkingstransactie) kan aan de vereiste in alinea 89(b) worden voldaan door de aan de afgedekte positie toe te schrijven winst of het aan de afgedekte positie toe te schrijven verlies te presenteren hetzij:*

- (a) *als een afzonderlijke post onder de activa, gedurende renteherzieningsperioden waarin de afgedekte positie een actief is;*

of

- (b) *als een afzonderlijke post onder de verplichtingen, gedurende de renteherzieningsperioden waarin de afgedekte positie een verplichting is.*

De afzonderlijke post waarnaar bij (a) en (b) hierboven wordt verwezen dient direct na de financiële activa of financiële verplichtingen te worden gepresenteerd. In deze posten opgenomen bedragen dienen van de balans te worden verwijderd wanneer de activa of verplichtingen waarop zij betrekking hebben, niet langer worden opgenomen op de balans.

90. *Indien er alleen bepaalde risico's die aan een afgedekte positie zijn toe te rekenen, worden afgedekt, worden veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie die geen verband houden met het afgedekte risico, opgenomen zoals uiteengezet in alinea 55.*

91. *Een entiteit dient de in alinea 89 vermelde hedge accounting te staken indien:*

- (a) *het afdekkingsinstrument afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend (voor de toepassing van dit lid wordt vervanging of telkens vernieuwen („rollover”) van een afdekkingsinstrument in een ander afdekkingsinstrument niet beschouwd als expiratie of beëindiging indien deze vervanging of vernieuwing deel uitmaakt van de gedocumenteerde afdekkingsstrategie van de entiteit);*

of

- (b) *de afdekking niet langer voldoet aan de criteria voor hedge accounting in alinea 88;*

of

- (c) *de entiteit de aanwijzing intrekt.*

IAS 39

92. *Aanpassingen naar aanleiding van alinea 89(b) van de boekwaarde van een afgedekt financieel instrument waarvoor de effectieve-rentemethode wordt gehanteerd (of, in het geval van een afdekking van het renterisico van een portefeuille, van de afzonderlijke balanspost die in alinea 89A wordt beschreven) dienen ten laste of ten gunste van de winst- en verliesrekening te worden geamortiseerd. De amortisatie kan beginnen zodra een aanpassing zich voordoet en dient uiterlijk aan te vangen als de afgedekte positie niet meer wordt aangepast voor veranderingen in de reële waarde die aan het af te dekken risico zijn toe te rekenen. De aanpassing wordt gebaseerd op een herberekende effectieve-rentevoet op de datum waarop met amortisatie wordt begonnen. Indien echter, in geval van een reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen (en uitsluitend bij een dergelijke afdekking) amortisatie via een herberekende effectieve-rentevoet niet uitvoerbaar is, dient de aanpassing te worden geamortiseerd volgens een lineaire methode. De aanpassing dient aan het einde van de looptijd van het financiële instrument of, in het geval van een afdekking van het renterisico van een portefeuille, aan het einde van de relevante renteherzieningsperiode, volledig geamortiseerd te zijn.*
93. Bij aanwijzing van een niet-opgenomen vaststaande toezegging als afgedekte positie wordt de daarna optredende cumulatieve verandering in de reële waarde van de aan het af te dekken risico toe te rekenen vaststaande toezegging als een actief of een verplichting opgenomen, waarbij een overeenkomstige winst of overeenkomstig verlies in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen (zie alinea 89(b)). De veranderingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument worden ook in de winst- en verliesrekening opgenomen.
94. Wanneer een entiteit een vaststaande toezegging doet om een actief te verwerven of een verplichting aan te gaan dat, respectievelijk die, een afgedekte positie is in een reële-waardeafdekking wordt de eerste boekwaarde van het actief of de verplichting die voortvloeit uit het door de entiteit nakomen van de vaststaande toezegging, aangepast voor de cumulatieve verandering in de reële waarde van de vaststaande toezegging, die is toe rekenen aan de afgedekte positie die in de balans is opgenomen.

Kasstroomafdekking

95. *Indien een kasstroomafdekking gedurende de periode voldoet aan de voorwaarden in alinea 88, dient die administratief als volgt te worden verwerkt:*
- (a) *het deel van de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument waarvan is vastgesteld dat het een effectieve afdekking is (zie alinea 88) dient direct in het eigen vermogen te worden opgenomen en afzonderlijk toegelicht in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen (zie IAS 1);*
- en*
- (b) *het niet-effectieve deel van de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.*
96. Meer specifiek wordt een kasstroomafdekking administratief als volgt verwerkt:
- (a) de afzonderlijke, met de afgedekte positie samenhangende eigen-vermogenscomponent wordt aangepast naar de laagste van de volgende waarden (in absolute bedragen):
- (i) de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op het afdekkingsinstrument vanaf afsluiting van de afdekkingstransactie;
- en*
- (ii) de cumulatieve verandering in de reële waarde (contante waarde) van de verwachte toekomstige kasstromen uit de afgedekte positie vanaf afsluiting van de afdekkingstransactie;
- (b) een eventueel resterende winst of resterend verlies op het afdekkingsinstrument of een aangewezen deel daarvan (dat geen effectieve dekking vormt) wordt in de winst- en verliesrekening verantwoord;
- en*
- (c) indien volgens de gedocumenteerde strategie voor risicobeheer van een entiteit ten aanzien van een bepaalde afdekkingsrelatie een bepaald onderdeel van de winst of het verlies of daarmee samenhangende kasstromen uit het afdekkingsinstrument van beoordeling van de afdekkingseffectiviteit wordt uitgesloten (zie alinea 74, 75 en 88(a), wordt dat uitgesloten onderdeel in de winst- en verliesrekening opgenomen in overeenstemming met alinea 55.

97. Leidt een afdekking van een verwachte toekomstige transactie tot de opname van een financieel actief of een financiële verplichting, dan dienen de daarmee verbonden winsten of verliezen die overeenkomstig alinea 95 direct in het eigen vermogen zijn opgenomen, overgeboekt te worden naar de winst- en verliesrekening, in dezelfde periode of perioden waarin het verkregen actief of de aangeane verplichting van invloed is op de winst of het verlies (zoals in de perioden waarin rentebaten en –lasten worden opgenomen). Verwacht een entiteit echter dat een (deel van een) verlies dat direct in het eigen vermogen is verwerkt, in een of meer toekomstige perioden niet realiseerbaar zal zijn, dan dient zij het naar verwachting niet realiseerbare bedrag naar de winst- en verliesrekening over te boeken.
98. Indien de afdekking van een verwachte toekomstige transactie tot de opname van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting leidt, of indien een verwachte toekomstige transactie betreffende een niet-financieel actief of niet-financiële verplichting een vaststaande toezegging wordt waarvoor de administratieve verwerking van reële-waardeafdekkingstransacties wordt toegepast, dan dient de entiteit op de bij (a) en (b) beschreven wijze te handelen:
- (a) De entiteit boekt de hiermee samenhangende winsten en verliezen die overeenkomstig alinea 95 direct in het eigen vermogen zijn opgenomen over naar de winst- en verliesrekening in dezelfde periode of perioden waarin het verworven actief of de aangeane verplichting de winst- en verliesrekening beïnvloedt (zoals de perioden waarin afschrijvingskosten of de kostprijs van de omzet wordt opgenomen). Verwacht een entiteit echter dat een (deel van een) verlies dat direct in het eigen vermogen is verwerkt, in een of meer toekomstige perioden niet realiseerbaar zal zijn, dan dient zij het naar verwachting niet realiseerbare bedrag naar de winst- en verliesrekening over te boeken.
- (b) De entiteit boekt de hiermee samenhangende winsten en verliezen die in overeenstemming met alinea 95 direct in het eigen vermogen zijn verwerkt over om deze op te nemen in de eerste kostprijs of andere boekwaarde van het actief of de verplichting.
99. Een entiteit dient een van de twee mogelijkheden (a) en (b) in alinea 98 te kiezen als grondslag voor financiële verslaggeving en deze toe te passen op consistente wijze op alle afdekkingen waarop alinea 98 betrekking heeft.
100. Voor iedere andere kasstroomafdekking dan die welke in alinea 97 en 98 worden besproken, dienen bedragen die direct in het eigen vermogen waren opgenomen, overgeboekt te worden naar de winst- en verliesrekening in dezelfde periode(n) waarin de afgedekte verwachte toekomstige transactie de winst of het verlies beïnvloedt (bijvoorbeeld wanneer een verwachte verkoop werkelijk plaatsvindt).
101. In elk van de volgende omstandigheden dient een entiteit de in alinea 95 tot en met 100 uiteengezette hedge accounting voor de toekomst te staken:
- (a) Het afdekkingsinstrument afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend (voor de toepassing van dit lid wordt vervanging of telkens vernieuwen („rollover”) van een afdekkingsinstrument in een ander afdekkingsinstrument niet beschouwd als expiratie of beëindiging indien deze vervanging of vernieuwing deel uitmaakt van de gedocumenteerde afdekkingsstrategie van de entiteit). In dit geval dient de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op het afdekkingsinstrument die, respectievelijk dat, eerst direct in het eigen vermogen was verwerkt toen er sprake was van een effectieve afdekking (zie alinea 95(a)), afzonderlijk in het eigen vermogen opgenomen te blijven tot de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt. Wanneer de transactie plaatsvindt, is alinea 97, 98 of 100 van toepassing.
- (b) De afdekking voldoet niet langer aan de criteria voor hedge accounting in alinea 88. In dit geval dient de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op het afdekkingsinstrument die, respectievelijk dat, eerst direct in het eigen vermogen was verwerkt toen er sprake was van een effectieve afdekking (zie alinea 95(a)), afzonderlijk in het eigen vermogen opgenomen te blijven tot de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt. Wanneer de transactie plaatsvindt, is alinea 97, 98 of 100 van toepassing.
- (c) De verwachte toekomstige transactie zal naar verwachting niet meer plaatsvinden. In dat geval dient een hiermee samenhangend(e) cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies op het afdekkingsinstrument dat vanaf de periode waarin de afdekking effectief was direct in het eigen vermogen blijft opgenomen (zie alinea 95(a)), naar de winst- en verliesrekening overgeboekt te worden. Een verwachte toekomstige transactie die niet meer zeer waarschijnlijk zal plaatsvinden (zie alinea 88(c)), kan nog wel naar verwachting plaatsvinden.
- (d) De entiteit trekt de aanwijzing in. Bij afdekkingen van een verwachte toekomstige transactie dient de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op het afdekkingsinstrument die, respectievelijk dat, eerst direct in het eigen vermogen was verwerkt toen er sprake was van een effectieve afdekking (zie alinea 95(a)), afzonderlijk in het eigen vermogen opgenomen te blijven tot de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt of naar verwachting niet meer zal plaatsvinden. Wanneer de transactie plaatsvindt, is alinea 97, 98 of 100 van toepassing. Indien de transactie naar verwachting niet meer zal plaatsvinden, dient het cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat, direct in het eigen vermogen was opgenomen overgeboekt te worden naar de winst- en verliesrekening.

IAS 39

Afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit

102. *Afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit, met inbegrip van een monetaire post die als deel van een netto-investering wordt verwerkt (zie IAS 21), dient op vergelijkbare wijze te worden verwerkt als een kasstroomafdekking:*

- (a) *het deel van de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument waarvan is vastgesteld dat het een effectieve afdekking is (zie alinea 88) dient direct in het eigen vermogen te worden opgenomen en afzonderlijk toege licht in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen (zie IAS 1);*

en

- (b) *het niet-effectieve deel dient in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.*

De winst of het verlies op het afdekkingsinstrument met betrekking tot het effectieve deel van de afdekking dat direct in het eigen vermogen is opgenomen, wordt bij afstoting van de buitenlandse entiteit in de winst- en verliesrekening opgenomen.

INGANGSDATUM EN OVERGANGSBEPALINGEN

103. *Een entiteit dient deze standaard (met inbegrip van de wijzigingen die in maart 2004 zijn uitgegeven) toe te passen voor verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2005. Eerdere toepassing is toegestaan. Een entiteit mag deze standaard (met inbegrip van de wijzigingen die in maart 2004 zijn uitgegeven) niet toepassen voor jaarperioden die aanvangen vóór 1 januari 2005, tenzij de entiteit tevens IAS 32 (uitgegeven in december 2003) toepast. Als een entiteit deze standaard toepast voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die aanvangen vóór 1 januari 2005 dient zij dit feit te vermelden.*

104. *Deze standaard dient retroactief te worden toegepast, behoudens het vermelde in alinea 105 tot en met 108. De openingsbalans van ingehouden winsten voor de eerst gepresenteerde periode en alle andere vergelijkende bedragen dienen aangepast te worden alsof deze standaard altijd was gebruikt, tenzij aanpassing van de informatie praktisch niet haalbaar zou zijn. Indien aanpassing praktisch niet haalbaar is, dient de entiteit dit te vermelden, alsmede de mate waarin de informatie is aangepast.*

105. *Een entiteit mag bij eerste toepassing van deze standaard een voorheen opgenomen financieel actief of financiële verplichting aanwijzen als financieel actief of financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, of als voor verkoop beschikbaar, ondanks de ver eiste in alinea 9 om een dergelijke aanwijzing bij de eerste opname uit te voeren. Bij dergelijke financiële activa die aangewezen zijn als voor verkoop beschikbaar dient de entiteit alle cumulatieve veranderingen in de reële waarde in een afzonderlijke component van het eigen vermogen op te nemen tot het actief niet langer wordt opgenomen of aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is geweest. Op dat moment dient de entiteit die cumulatieve winst of dat cumulatieve verlies naar de winst- en verliesrekening over te boeken. Voor elk financieel instrument dat is aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, of voor verkoop beschikbaar, dient de entiteit:*

- (a) *het financiële actief of de financiële verplichting aan te passen op basis van de aanwijzing in de vergelijkende jaarrekening;*

en

- (b) *de reële waarde te vermelden van de aangewezen financiële activa of financiële verplichtingen per categorie, alsmede de classificatie en de boekwaarde in de vorige jaarrekening.*

106. *Behoudens het vermelde in alinea 107 dient een entiteit de vereisten voor verwijdering van de balans in alinea 15 tot en met 37 en alinea A, alinea TL36 tot en met 52 prospectief toe te passen. Indien een entiteit financiële activa op grond van IAS 39 (herziene versie van 2000) als gevolg van een transactie die plaatsvond vóór 1 januari 2004 niet langer opnam, en deze activa volgens deze standaard niet zouden zijn verwijderd, dient de entiteit deze activa niet op te nemen.*

107. *Niettegenstaande alinea 106 mag een entiteit de vereisten met betrekking tot niet langer opnemen in de balans in alinea 15 tot en met 37 en bijlage A, alinea TL36 tot en met TL52 retroactief toepassen, vanaf een door de entiteit te kiezen datum, op voorwaarde dat de informatie die benodigd is om IAS 39 toe te passen op activa en verplichtingen die als gevolg van transacties in het verleden niet langer worden opgenomen, werd verkregen op het moment van de eerste verwerking van die transacties.*

108. *Een entiteit dient de boekwaarde van niet-financiële activa en niet-financiële verplichtingen niet aan te passen om winsten en verliezen met betrekking tot kasstroomafdekkingen uit te sluiten die deel uitmaakten van de boekwaarde vóór het begin van het verslagjaar waarin de standaard voor het eerst wordt toegepast. Aan het begin van de verslagperiode waarin deze standaard voor het eerst wordt toegepast, dient elk bedrag dat direct in het eigen vermogen is opgenomen in verband met een afdekking van een vaststaande toezegging die op grond van deze standaard als een reële-waardeafdekking wordt verwerkt, als een actief of een verplichting te worden geherclassificeerd, behalve een afdekking van een valutarisico die de entiteit als een kasstroomafdekking blijft behandelen.*

INTREKKING VAN ANDERE UITSPRAKEN

109. Deze standaard vervangt IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*, herzien in oktober 2000.
110. Deze standaard en de bijbehorende toepassingsleidraad vervangen door de implementatieleidraad die is uitgegeven door de door de voormalige IASC opgerichte IAS 39 Implementation Guidance Committee.
-

Toepassingsleidraad

Deze bijlage maakt integraal deel uit van IAS 39.

Toepassingsgebied (alinea 2 tot en met 7)

- TL1. Contracten die een betaling vereisen op basis van klimatologische, geologische of andere natuurlijke variabelen worden vaak gebruikt als verzekeringspolis. (Contracten op basis van klimatologische variabelen worden ook wel „weederivaten” genoemd.) Bij dergelijke contracten is de uitkering gebaseerd op het verlies voor de verzekerde entiteit. Rechten en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten die niet in hoofdzaak op de overdracht van financiële risico's betrekking hebben, vallen op grond van alinea 2(d) buiten het toepassingsgebied van deze standaard. De uitbetaling uit hoofde van bepaalde van deze contracten op basis van een klimatologische, geologische of andere natuurlijke variabele houdt geen verband met het verlies van een verzekerde entiteit. Dergelijke contracten vallen op grond van alinea 2(h) buiten het toepassingsgebied van deze standaard.
- TL2. Deze standaard brengt geen verandering in de vereisten met betrekking tot beloningsregelingen voor het personeel in overeenstemming met IAS 26 *Administratieve verwerking en verslaggeving door werknemerspensioenfondsen* en royalty-overeenkomsten gebaseerd op de omvang van de omzet van goederen of diensten die administratief overeenkomstig IAS 18 *Opbrengsten* worden verwerkt.
- TL3. Soms doet een entiteit wat zij beschouwt als een „strategische investering” in eigen-vermogensinstrumenten die door een andere entiteit zijn uitgegeven. Hiermee wordt beoogd met de entiteit waarin wordt geïnvesteerd een langdurige operationele relatie tot stand te brengen of te handhaven. De investerende entiteit gebruikt IAS 28 *Investerings in geassocieerde deelnemingen* om vast te stellen of de „equity”-methode geschikt is voor de administratieve verwerking van een dergelijk belang. De investerende entiteit bepaalt vervolgens aan de hand van IAS 31 *Belangen in joint ventures*, of een dergelijke investering proportioneel moet worden geconsolideerd of dat de „equity”-methode moet worden toegepast. Als noch de „equity”-methode, noch proportionele consolidatie geëigend is, dient de entiteit deze standaard op die strategische investering toe te passen.
- TL4. Deze standaard is van toepassing op de financiële activa en financiële verplichtingen van verzekeraars, met uitzondering van rechten en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten die in alinea 2(d) worden uitgesloten.

Definities (alinea 8 en 9)*Effectieve-rentevoet*

- TL5. Financiële activa worden in sommige gevallen met een grote korting verworven die het gevolg is van geleden kredietverliezen. Bij de berekening van de effectieve-rentevoet verwerken entiteiten dergelijke geleden verliezen in de geprojecteerde kasstromen.
- TL6. Bij de toepassing van de effectieve-rentemethode amortiseert een entiteit over het algemeen eventuele betaalde of ontvangen provisies en vergoedingen, transactiekosten en andere premies of kortingen die in de berekening van de effectieve-rentevoet over de verwachte looptijd van het instrument zijn opgenomen. Er wordt echter een kortere periode gehanteerd indien dit de periode is waarop de betaalde en ontvangen provisies en vergoedingen, transactiekosten, premies en kortingen betrekking hebben. Dit is het geval indien de variabele waarop de betaalde of ontvangen provisies en vergoedingen, transactiekosten, premies en kortingen betrekking hebben, vóór de verwachte vervaldatum van het instrument aan de marktrente wordt aangepast. In dat geval is de geëigende amortisatieperiode gelijk aan de periode tot de volgende aanpassingsdatum. Indien bijvoorbeeld een premie of korting op een variabele rentend instrument betrekking heeft op sinds de laatste rentebetaling opgelopen rente op het instrument, of op veranderingen in markttarieven sinds de variabele rente op het niveau van de marktrente werd gebracht, wordt de premie of korting geamortiseerd over de periode tot de volgende datum waarop de variabele rente aan de marktrente wordt aangepast. Dit geschiedt omdat de premie of korting betrekking heeft op de periode tot de volgende aanpassingsdatum van de rente, omdat de variabele waarop de premie of korting betrekking heeft (dat wil zeggen de rentevoeten) op dat tijdstip aan de marktrente wordt aangepast. Indien de premie of korting echter het gevolg is van een verandering in het renteverval verschil tussen bedrijfsobligaties en staatsobligaties („credit spread”) bovenop de variabele rente van het instrument, of andere variabelen die niet aan de markttarieven worden aangepast, wordt de premie of korting geamortiseerd over de verwachte looptijd van het instrument.
- TL7. Bij financiële activa en financiële verplichtingen met een variabele rente leidt de periodieke herziening van de kasstromen in verband met veranderingen in de marktrente tot een wijziging van de effectieve-rentevoet. Indien een variabel rentend financieel actief of een variabel rentende financiële verplichting bij eerste opname wordt gewaardeerd op de op vervaldatum te ontvangen of verschuldigde hoofdsom, dan heeft het opnieuw schatten van de toekomstige rentebetalingen normaliter geen belangrijke gevolgen voor de boekwaarde van het actief of de verplichting.

- TL8. Herziet een entiteit haar schattingen van betalingen of ontvangsten, dan dient de entiteit de boekwaarde van het financiële actief of de financiële verplichting (of groep van financiële instrumenten) aan te passen teneinde rekening te houden met de werkelijke en herziene geschatte kasstromen. De entiteit voert een herberekening uit van de boekwaarde door de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen te berekenen tegen de oorspronkelijke effectieve-rentevoet. De aanpassing wordt als bate of last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Derivaten

- TL9. Typische voorbeelden van derivaten zijn futures en termijn-, swap- en optiecontracten. Een derivaat kent gewoonlijk een referentiebedrag, dat staat voor een bedrag in een bepaalde valuta, een aantal aandelen, een aantal gewichts- of volume-eenheden of andere in het contract aangegeven eenheden. Een afgeleid instrument vereist echter niet dat de houder of schrijver het referentiebedrag bij het afsluiten van het contract investeert of ontvangt. Anderzijds zou een derivaat de betaling van een vast bedrag kunnen voorschrijven, of van een bedrag dat als gevolg van een toekomstige gebeurtenis die geen verband houdt met het referentiebedrag, kan veranderen (maar niet evenredig met de waardeverandering van de onderliggende variabele). Een contract kan bijvoorbeeld een vaste betaling van CU 1 000 (*) voorschrijven indien de zesmaands LIBOR met 100 basispunten stijgt. Een dergelijk contract is een derivaat ondanks dat er geen referentiebedrag is gedefinieerd.
- TL10. De definitie van een derivaat in deze standaard omvat contracten die op brutobasis worden afgewikkeld door levering van het onderliggende goed (bijvoorbeeld een termijncontract tot aankoop van een vastrentend schuldbewijs). Een entiteit kan bijvoorbeeld een contract hebben voor de aankoop of verkoop van een niet-financieel goed dat op nettobasis in geldmiddelen of een ander financieel instrument kan worden afgewikkeld, of door financiële instrumenten te ruilen (bijvoorbeeld een contract voor de aankoop of verkoop van een commodity tegen een vaste prijs op een tijdstip in de toekomst. Een dergelijk contract valt binnen het toepassingsgebied van deze standaard, tenzij het werd gesloten en gehouden in verband met de levering van een niet-financieel goed overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik (zie alinea 5 tot en met 7).
- TL11. Een van de wezenlijke kenmerken van een derivaat is dat er een nettoaanvangsinvestering benodigd is die geringer is dan voor andere soorten contracten benodigd zou zijn die naar verwachting op een vergelijkbare manier zouden reageren op veranderingen in marktfactoren. Een optiecontract voldoet aan deze definitie, omdat de premie geringer is dan de investering die benodigd zou zijn om het onderliggende financiële instrument waaraan de optie is gekoppeld, te verwerven. Een valutaswap op grond waarvan bij aanvang verschillende valuta's met een gelijke reële waarde worden geruild voldoet aan de definitie omdat hierbij de nettoaanvangsinvestering nihil is.
- TL12. Een aankoop of verkoop volgens standaard-marktconventies geeft aanleiding tot een vaste prijsverplichting tussen de transactiedatum en de afwikkelingsdatum die voldoet aan de definitie van een derivaat. Wegens de korte duur van de verplichting wordt een dergelijk contract echter niet opgenomen als een afgeleid financieel instrument. In plaats daarvan bevat deze standaard speciale voorschriften voor de administratieve verwerking van dergelijke contracten volgens standaard-marktconventies (zie alinea 38 en TL53 tot en met TL56).

Transactiekosten

- TL13. Transactiekosten omvatten honoraria en provisies betaald aan tussenpersonen (waaronder werknemers die als tussenpersoon voor verkoop optreden), adviseurs, makelaars of handelaren; heffingen door regelgevende instanties en effectenbeurzen; en overdrachts- en andere belastingen. Transactiekosten omvatten geen agio en disagio op schulden, financieringskosten of interne administratiekosten of kosten van het aanhouden van financiële instrumenten.

Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa en financiële verplichtingen

- TL14. Handel impliceert over het algemeen dat actief en frequent wordt aangekocht en verkocht. Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële instrumenten worden over het algemeen gebruikt om winst te behalen uit prijsschommelingen op de korte termijn of uit handelsmarge.
- TL15. Tot voor handelsdoeleinden aangehouden financiële verplichtingen behoren:
- (a) afgeleide verplichtingen die administratief niet als afdekkingsinstrument worden verwerkt;
 - (b) verplichtingen tot levering van financiële activa die zijn geleend door een baissier (dat wil zeggen een entiteit die financiële activa verkoopt die zij nog niet in bezit heeft);

(*) In deze standaard luiden geldbedragen in „geldeenheden” („currency units”, CU).

IAS 39

- (c) financiële verplichtingen die worden aangegaan met het doel om deze op korte termijn terug te kopen (bijvoorbeeld een genoteerd schuldbewijs dat de emittent op korte termijn kan terugkopen, afhankelijk van de ontwikkeling van de reële waarde);

en

- (d) financiële verplichtingen die deel uitmaken van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent patroon van winstnemingen op korte termijn.

Het blote feit dat een verplichting wordt gebruikt om handelsactiviteiten te financieren betekent niet deze verplichting daarmee wordt aangehouden voor handelsdoeleinden.

Tot einde looptijd aangehouden beleggingen

TL16. Een entiteit is niet stellig voornemens een belegging in een financieel actief met een vaste looptijd aan te houden indien:

- (a) de entiteit voornemens is het financiële actief voor onbepaalde tijd aan te houden;
- (b) de entiteit bereid is om het financiële actief te verkopen (met uitzondering van het geval waarin zich een eenmalige situatie voordoet die de entiteit redelijkerwijs niet had kunnen voorzien) als reactie op veranderingen in de marktrente of renterisico's, liquiditeitsbehoeften, veranderingen in de beschikbaarheid van en het rendement op alternatieve beleggingen, veranderingen in financieringsbronnen en -voorwaarden, of veranderingen in valutarisico's;

of

- (c) de emittent is gerechtigd het financieel actief af te wikkelen tegen een bedrag dat aanzienlijk lager ligt dan de geamortiseerde kostprijs.

TL17. Een variabel rentend schuldbewijs kan voldoen aan de criteria voor een tot einde looptijd aangehouden belegging. Eigen-vermogensinstrumenten kunnen geen tot einde looptijd aangehouden belegging zijn, hetzij omdat de looptijd ervan onbepaald is (zoals bij gewone aandelen), of omdat de door de houder te ontvangen bedragen kunnen variëren op een wijze die niet vooraf bepaald is (zoals in geval van aandelenopties, warrants en vergelijkbare rechten). Ten aanzien van de definitie van tot einde looptijd aangehouden beleggingen wordt onder vaste of bepaalde betalingen en vaste looptijd verstaan dat in een contractuele regeling de bedragen en data van betalingen aan de houder, zoals rente en aflossingen, zijn vastgelegd. Een aanzienlijk risico van oninbaarheid staat classificatie van een financieel actief als aangehouden tot einde looptijd niet in de weg, zolang de contractuele betalingen vast of bepaalbaar zijn en aan de overige criteria voor die classificatie wordt voldaan. Indien de contractuele bepalingen van een perpetueel schuldbewijs voorzien in rentebetalingen voor onbepaalde tijd kan het instrument niet worden geclassificeerd als aangehouden tot einde looptijd omdat er geen einde van de looptijd bestaat.

TL18. Een financieel actief dat vervroegd aflosbaar is door de emittent voldoet aan de criteria voor een tot einde looptijd aangehouden belegging indien de houder voornemens en in staat is het financiële actief aan te houden tot het aflosbaar wordt gesteld of tot het einde van de looptijd, en de houder nagenoeg de gehele boekwaarde zou realiseren. De call optie van de emittent zou bij uitoefening uitsluitend de looptijd van het actief verkorten. Indien het financiële actief echter vervroegd aflosbaar is en wel zodanig dat de houder niet nagenoeg de gehele boekwaarde zou realiseren, wordt het financieel actief niet geclassificeerd als aangehouden tot einde looptijd. Om te bepalen of de boekwaarde in aanzienlijke mate zou worden gerealiseerd houdt de entiteit rekening met het eventueel betaalde agio en de geactiveerde transactiekosten.

TL19. Een financieel actief dat op verzoek van de houder vervroegd aflosbaar is, kan niet worden aangemerkt als aangehouden tot einde looptijd, omdat de betaling voor een putkenmerk van een financieel instrument strijdig is met een voornemen tot aanhouden van een financieel actief tot einde looptijd.

TL20. Voor de meeste financiële activa is de reële waarde een meer geëigende waarderingsgrondslag dan geamortiseerde kostprijs. De classificatie „aangehouden tot einde looptijd” is hierop een uitzondering, maar uitsluitend indien de entiteit stellig voornemens en in staat is om de belegging tot het einde van de looptijd aan te houden. Wanneer het handelen van de entiteit twijfel heeft doen rijzen over diens voornemen en vermogen om bedoelde beleggingen aan te houden tot het einde van de looptijd, sluit alinea 9 die uitzondering voor een redelijke termijn uit.

TL21. Een rampscenario dat uiterst onwaarschijnlijk is, zoals een run op een bank of een vergelijkbare situatie bij een verzekeraar, is niet iets dat door een entiteit meeweegt bij de beslissing of deze stellig voornemens en in staat is om een belegging tot einde looptijd aan te houden.

TL22. Met verkoop vóór de vervaldatum zou aan de voorwaarde in alinea 9 kunnen worden voldaan – en zouden derhalve geen vragen worden opgeroepen ten aanzien van het voornemen van de entiteit om andere beleggingen tot einde looptijd aan te houden – indien deze samenhangt met een van de volgende omstandigheden:

- (a) een aanzienlijke verslechtering van de kredietwaardigheid van de emittent. Bijvoorbeeld een verkoop na een verlaging van de creditrating door een extern ratinginstituut zou niet noodzakelijkerwijs een vraag oproepen over het voornemen van de entiteit om andere beleggingen tot einde looptijd aan te houden, indien de verlaging een indicatie verschaft van een aanzienlijke verslechtering van de kredietwaardigheid van de emittent ten opzichte van de creditrating bij eerste opname in de balans. Voor een entiteit die bij de beoordeling van risicoposities gebruik maakt van interne ratings geldt dat een verandering in de interne rating behulpzaam kan zijn bij het signaleren van emittenten waarvan de kredietwaardigheid aanmerkelijk is verslechterd, mits de aanpak van de entiteit ten aanzien van het toekennen van de interne ratings voor de kredietwaardigheid van de emittenten en veranderingen in deze ratings op consistente, betrouwbare en objectieve wijze geschiedt. Indien er aanwijzingen zijn dat een financieel actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan (zie alinea 58 en 59), wordt de verslechtering van de kredietwaardigheid vaak aangemerkt als aanzienlijk.
- (b) een wijziging in de belastingwetgeving waarbij de belastingvrijstelling van rente op tot einde looptijd aangehouden beleggingen opgeheven of aanzienlijk verminderd wordt (maar niet een wijziging in de belastingwetgeving waarbij de marginale belastingtarieven van toepassing op rentebaten worden gewijzigd).
- (c) een belangrijke bedrijfscombinatie of belangrijke vervreemding (zoals verkoop van een segment) die verkoop of overdracht van tot einde looptijd aangehouden beleggingen noodzakelijk maakt met het oog op handhaving van de bestaande renterisicopositie of het bestaande kredietrisicobeleid van de entiteit (hoewel de samenvoeging van bedrijven op zich een gebeurtenis is waarop de entiteit invloed heeft, zullen wijzigingen in de beleggingsportefeuille om de renterisicopositie of het kredietrisicobeleid te handhaven eerder het indirecte dan het verwachte gevolg zijn);
- (d) een wijziging in wettelijke vereisten of voorschriften van regelgevende instanties die leidt tot een aanzienlijke wijziging van wat een toelaatbare belegging vormt of van de maximale omvang van bepaalde soorten beleggingen, waardoor een entiteit gedwongen is om tot einde looptijd aangehouden effecten te vervreemden.
- (e) een aanzienlijke toename door de toezichthouder van de vermogensseisen voor de bedrijfstak waardoor de entiteit de activiteiten moet terugbrengen door de verkoop van tot einde looptijd aangehouden beleggingen.
- (f) een aanzienlijke verzwaring van de risicowegingsfactoren van tot einde looptijd aangehouden beleggingen die worden gebruikt voor de door de toezichthouder gestelde vermogensseisen.

TL23. Een entiteit is niet aantoonbaar in staat een belegging in een financieel actief met een vaste looptijd tot einde looptijd aan te houden indien:

- (a) de entiteit niet over de financiële middelen beschikt om de belegging tot einde looptijd te blijven financieren;
- of
- (b) op de entiteit een bestaande juridische of andere restrictie van toepassing is die diens voornemen om het financiële actief tot einde looptijd aan te houden, zou kunnen belemmeren. (Een door een emittent gehouden calloptie vormt echter niet noodzakelijkerwijs een belemmering voor de entiteit in haar voornemen om een financieel actief tot einde looptijd aan te houden – zie alinea TL18.)

TL24. Er zijn andere omstandigheden dan die welke in alinea TL16 tot en met TL23 zijn beschreven, die erop kunnen wijzen dat een entiteit niet stellig voornemens of in staat is om een belegging tot einde looptijd aan te houden.

TL25. Een entiteit beoordeelt haar voornemen en vermogen om tot einde looptijd aangehouden beleggingen tot het einde van de looptijd aan te houden niet alleen wanneer die financiële activa voor het eerst worden opgenomen, maar tevens op elke balansdatum daarna.

IAS 39

Leningen en vorderingen

TL26. Elk niet-afgeleid financieel actief met vaste of bepaalde betalingen (waaronder leningen, handelsvorderingen, beleggingen in schuldbewijzen en bij banken aangehouden deposito's) kunnen potentieel aan de definitie van leningen en vorderingen voldoen. Een financieel actief dat op een actieve markt is genoteerd (zoals een genoteerd schuldbewijs, zie alinea TL71) komt echter niet voor classificatie als lening of vordering in aanmerking. Financiële activa die niet aan de definitie van leningen en vorderingen voldoen, mogen als tot einde looptijd aangehouden worden geclassificeerd indien zij aan de voorwaarden voor deze classificatie voldoen (zie alinea 9 en TL16 tot en met TL25). Een entiteit mag bij eerste opname in de balans van een financieel actief dat anders als een lening of vordering zou worden geclassificeerd dit financiële actief aanmerken als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, of als beschikbaar voor verkoop.

In contracten besloten derivaten (alinea 10 tot en met 13)

TL27. Indien een basiscontract geen overeengekomen of van tevoren bepaalde looptijd heeft en een overblijvend belang vertegenwoordigt in de nettoactiva van een entiteit, dan komen de economische kenmerken en risico's overeen met die van een eigen-vermogensinstrument. In een dergelijk geval zou een in een contract besloten derivaat nauw met dezelfde entiteit verbonden eigen-vermogenskenmerken moeten bezitten om te spreken van nauwe verbondenheid. Indien het basiscontract geen eigen-vermogensinstrument is en voldoet aan de definitie van een financieel instrument, dan zijn de economische kenmerken en risico's van het basiscontract die van een schuldbewijs.

TL28. Een in een contract besloten derivaat niet zijnde een optie (zoals een in een contract besloten termijncontract of swap) wordt van het basiscontract gescheiden op basis van de overeengekomen of impliciete contractuele bepalingen; dit moet resulteren in een reële waarde van nihil bij eerste opname. Een in een contract besloten optieachtig derivaat (zoals een in een contract besloten put-, of calloptie, floor of swaption) wordt van het basiscontract gescheiden op basis van de overeengekomen contractuele bepalingen van het optiekenmerk. De eerste boekwaarde van het basisinstrument is gelijk aan de waarde die na afscheiding van het in het contract besloten derivaat resteert.

TL29. Over het algemeen worden derivaten die samen met een of meer andere derivaten in één instrument zijn besloten, behandeld als één samengesteld in een contract besloten derivaat. In een contract besloten derivaten die echter als eigen vermogen worden aangemerkt (zie IAS 32 *Financiële instrumenten: informatieverstrekking en presentatie*) worden administratief gescheiden verwerkt van derivaten die als activa of verplichtingen worden geclassificeerd. Bovendien worden instrumenten die een of meer in het contract besloten derivaten kennen, indien deze derivaten op verschillende risicoposities betrekking hebben en gemakkelijk te scheiden en onafhankelijk van elkaar zijn, administratief los van elkaar verwerkt.

TL30. Onderstaand worden voorbeelden gegeven waarbij de economische kenmerken en risico's van een in een contract besloten derivaat niet nauw zijn verbonden met het basiscontract (alinea 11(a)). In deze voorbeelden worden de in contracten besloten derivaten los van het basiscontract verwerkt, gesteld dat tevens wordt voldaan aan de voorwaarden in alinea 11, sub (b) en (c).

- (a) Een in een instrument besloten putoptie die de houder in staat stelt om de emittent het instrument terug te laten kopen voor een bedrag aan geldmiddelen of andere activa dat afhankelijk is van de veranderingen in een aandelen- of commodityprijs of -index is niet nauw verbonden met het schuldbewijs dat als basiscontract fungeert.
- (b) Een in een eigen-vermogensinstrument besloten calloptie die de houder in staat stelt de emittent dat eigen-vermogensinstrument tegen een bepaalde prijs terug te laten kopen, is niet nauw verbonden met het eigen-vermogensinstrument dat als basiscontract fungeert (vanuit het oogpunt van de emittent is de calloptie een eigen-vermogensinstrument, mits de calloptie voldoet aan de voorwaarden voor deze classificatie volgens IAS 32; in dat geval valt de optie buiten het toepassingsgebied van deze standaard).
- (c) Een optie of een automatische voorziening voor het verlengen van de resterende looptijd (verschuiven van de aflossingsdatum) van een schuldbewijs is niet nauw verbonden met het schuldbewijs dat als basiscontract fungeert, tenzij op het tijdstip van verlenging tegelijkertijd een renteaanpassing op basis van de marktrente plaatsvindt. Indien een entiteit een schuldbewijs uitgeeft en de houder van dat schuldbewijs een calloptie op het schuldbewijs schrijft met als tegenpartij een derde, beschouwt de emittent de calloptie als een verlenging van de looptijd van het schuldbewijs, mits de emittent, als gevolg van de uitoefening van de optie, verplicht kan worden om deel te nemen aan het opnieuw op de markt brengen van het schuldbewijs, of dit mogelijk te maken.
- (d) Aan een aandelenindex gekoppelde rentebetalingen of aflossingen van de hoofdsom die in een als basiscontract fungerend schuldbewijs of verzekeringscontract zijn besloten – waardoor het bedrag van rente of hoofdsom wordt gekoppeld aan de waarde van eigen-vermogensinstrumenten – zijn niet nauw verbonden met het basisinstrument, omdat de aan het basiscontract en het hierin besloten derivaat verbonden risico's verschillend zijn.
- (e) Aan een commodity gekoppelde rentebetalingen of aflossingen van de hoofdsom die in een als basiscontract fungerend schuldbewijs of verzekeringscontract zijn besloten – waardoor het bedrag van rente of hoofdsom wordt gekoppeld aan een commodity (zoals goud) – zijn niet nauw verbonden met het basisinstrument, omdat de aan het basiscontract en het hierin besloten derivaat verbonden risico's verschillend zijn.

- (f) Een conversierecht of -plicht in aandelen, besloten in een converteerbaar schuldbewijs, is vanuit het oogpunt van de houder van het instrument niet nauw verbonden met het schuldbewijs dat als basiscontract fungeert (vanuit het oogpunt van de emittent is het conversierecht of de conversieplicht in aandelen een eigenvermogensinstrument dat buiten het toepassingsgebied van deze standaard valt, mits het recht of de plicht aan de voorwaarden voor die classificatie op grond van IAS 32 voldoet).
 - (g) Een call-, put-, of afkoopoptie of optie tot vervroegde aflossing die is besloten in schuldbewijs dat als basisinstrument fungeert, is niet nauw verbonden met het basiscontract, tenzij de uitoefenprijs van de optie op iedere uitoefendatum ongeveer gelijk is aan de geamortiseerde kostprijs van het schuldbewijs. Vanuit het oogpunt van de emittent van een converteerbaar schuldbewijs met een daarin besloten call- of putoptie wordt de beoordeling van de al dan niet nauwe verbondenheid met het als basiscontract fungerende schuldbewijs uitgevoerd voordat het eigenvermogensinstrument overeenkomstig IAS 32 wordt afgescheiden.
 - (h) Kredietderivaten die zijn besloten in een schuldbewijs dat als basiscontract fungeert en die het de ene partij (de „begunstigde”) mogelijk maken het kredietrisico van een bepaald referentieactief, dat deze al dan niet werkelijk in bezit heeft, aan een andere partij (de „garantiegever”) over te dragen, zijn niet nauw verbonden met het schuldbewijs dat als basiscontract fungeert. Met behulp van dergelijke kredietderivaten kan de garantiegever het aan een referentieactief verbonden kredietrisico op zich nemen zonder dit rechtstreeks te kopen.
- TL31. Een voorbeeld van een hybrisch instrument is een financieel instrument dat de houder het recht geeft om het financiële instrument door de emittent terug te laten nemen in ruil voor een bedrag aan geldmiddelen of andere financiële activa, dat afhankelijk is van de verandering in de aandelen- of commodity-index (een instrument met terugneemverplichting („puttable instrument”). De emittent is op grond van alinea 11 verplicht een in een contract besloten derivaat (dat wil zeggen de aan een index gekoppelde hoofdsombetaling) af te scheiden omdat het basiscontract volgens TL27 een schuldbewijs is en de aan een index gekoppelde hoofdsombetaling niet nauw verbonden is met een als basiscontract fungerend schuldbewijs zoals vermeld in TL30(a).[...]. Omdat de hoofdsombetaling kan stijgen en dalen, is het in het contract besloten derivaat een derivaat niet zijnde een optie waarvan de waarde aan de onderliggende variabele is gekoppeld.
- TL32. In geval van een instrument met terugneemverplichting waarbij de houder het instrument op elk moment door de emittent kan laten terugnemen in ruil voor geldmiddelen tot een bedrag van het evenredige aandeel in de intrinsieke waarde van een entiteit (zoals participaties van een open-end beleggingsfonds of sommige beleggingsproducten) is het effect van de afscheiding van een in een contract besloten derivaat en de administratieve verwerking van iedere component, dat het samengestelde instrument op de aflossingswaarde wordt gewaardeerd die op balansdatum verschuldigd is indien de houder zijn recht uitoefent en het instrument door de emittent laat terugnemen.
- TL33. De economische kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat hangen in de onderstaande voorbeelden nauw samen met de economische kenmerken en risico's van het basiscontract. In deze voorbeelden vindt de administratieve verwerking van het in het contract besloten derivaat door de entiteit niet gescheiden plaats van die van het basiscontract.
- (a) Een in een contract besloten derivaat waarvan de onderliggende variabele een rentevoet of een rente-index is waarbij het rentebedrag dat anders op een als basiscontract fungerend rentedragend schuldbewijs zou worden betaald of ontvangen, kan veranderen, is nauw met het basiscontract verbonden, tenzij het samengestelde instrument op zodanige wijze kan worden afgewikkeld dat de houder niet nagenoeg zijn gehele in de balans opgenomen belegging zou realiseren, of tenzij dankzij het in het contract besloten derivaat het initiële rendement op het basiscontract van de houder ten minste zou kunnen verdubbelen en zou kunnen resulteren in een rendement dat ten minste 100 % hoger ligt dan het marktrendement op een contract met dezelfde voorwaarden als het basiscontract.
 - (b) Een in een contract besloten onder- of bovengrens aan de rente van een schuldbewijs is nauw verbonden met het als basiscontract fungerende schuldbewijs, mits de bovengrens op of boven het niveau van de marktrente ligt, of de ondergrens op of onder het niveau van de marktrente ligt bij uitgifte van het instrument, en er bij de boven- of ondergrens geen sprake is van hefboomwerking ten opzichte van het basisinstrument. Evenzo zijn bepalingen in een contract voor de aankoop of verkoop van een actief (bijvoorbeeld een commodity) op grond waarvan een boven- en ondergrens wordt vastgesteld voor de prijs die voor het actief wordt betaald of ontvangen, nauw verbonden met het basiscontract indien zowel de boven- als ondergrens bij aanvang „out of the money” zijn en er geen sprake is van hefboomwerking ten opzichte van het basiscontract.
 - (c) Een in een contract besloten valutaderivaat dat zorgt voor een stroom van hoofdsom- of rentebetalingen in een vreemde valuta dat in een als basiscontract fungerend schuldbewijs is besloten (bijvoorbeeld een obligatie met storting en aflossing in verschillende valuta's („dual currency bond”)) is nauw verbonden met het als basiscontract fungerende schuldbewijs. Een dergelijk derivaat wordt niet van het basiscontract gescheiden, omdat IAS 21 *De gevolgen van valutakoerswijzigingen* voorschrijft dat valutawinsten en -verliezen op monetaire posten in de winst- en verliesrekening worden opgenomen.
 - (d) Een in een basiscontract besloten valutaderivaat, dat geen financieel instrument is (zoals een contract voor de aankoop of verkoop van een niet-financieel goed waarbij de prijs in een vreemde valuta luidt), is nauw verbonden met het basiscontract, mits er geen sprake is van hefboomwerking ten opzichte van het basiscontract, het geen optiekenmerk bevat en betaling voorschrijft in een van de volgende valuta's:
 - (i) de functionele valuta van een belangrijke partij bij het contract;

IAS 39

- (ii) de valuta waarin de prijs van het verbonden goed dat wordt verworven of geleverd, of de verbonden dienst die wordt afgenomen of verleend gewoonlijk in de internationale handel wordt uitgedrukt (bijvoorbeeld de Amerikaanse dollar voor transacties in ruwe olie);

of

- (iii) een valuta die veelvuldig wordt gebruikt in contracten voor de aankoop of verkoop van niet-financiële goederen in de economische omgeving waarin de transactie plaatsvindt (bijvoorbeeld een relatief stabiele en verhandelbare valuta die veelvuldig bij bedrijfstransacties of externe handel wordt gebruikt).

(Een dergelijk contract is geen basiscontract met een daarin besloten valutaderivaat.)

- (e) Een optie tot vervroegde aflossing die is besloten in een gestripte obligatie (uitsluitend een rentegedeelte of een hoofdsomgedeelte) is nauw verbonden met het basiscontract indien het basiscontract (i) in eerste instantie het resultaat was van afscheiding van het recht op ontvangst van de contractuele kasstromen van een financieel instrument dat op of van zichzelf geen daarin besloten derivaat bevatte en (ii) geen voorwaarden bevat die niet aanwezig waren in de oorspronkelijke schuld die als basiscontract fungeert.
- (f) Een derivaat besloten in een als basiscontract fungerende lease is nauw verbonden met het basiscontract indien het in het contract besloten derivaat (i) een met de inflatie verbonden index is, zoals indexering van leasebetalingen aan de consumptieprijsindex (mits er bij de lease geen sprake is van hefboomwerking en de index betrekking heeft op de inflatie in de eigen economische omgeving van de entiteit), of (ii) voorwaardelijke leaseopbrengsten op basis van daarmee samenhangende omzet of (iii) voorwaardelijke leaseopbrengsten op basis van variabele rente betreft.

Opname en niet langer opnemen in de balans (alinea 14 tot en met 42)

Eerste opname (alinea 14)

TL34. Naar aanleiding van het uitgangspunt in alinea 14 neemt een entiteit alle contractuele rechten en verplichtingen uit hoofde van derivaten als activa, respectievelijk verplichtingen, op in de balans, uitgezonderd derivaten die de administratieve verwerking van een overdracht van financiële activa als verkoop in de weg staan (zie alinea TL49). Indien een overdracht van een financieel actief niet voor verwijdering van de balans in aanmerking komt, neemt de verkrijger het overgedragen actief niet op als actief (zie alinea TL50).

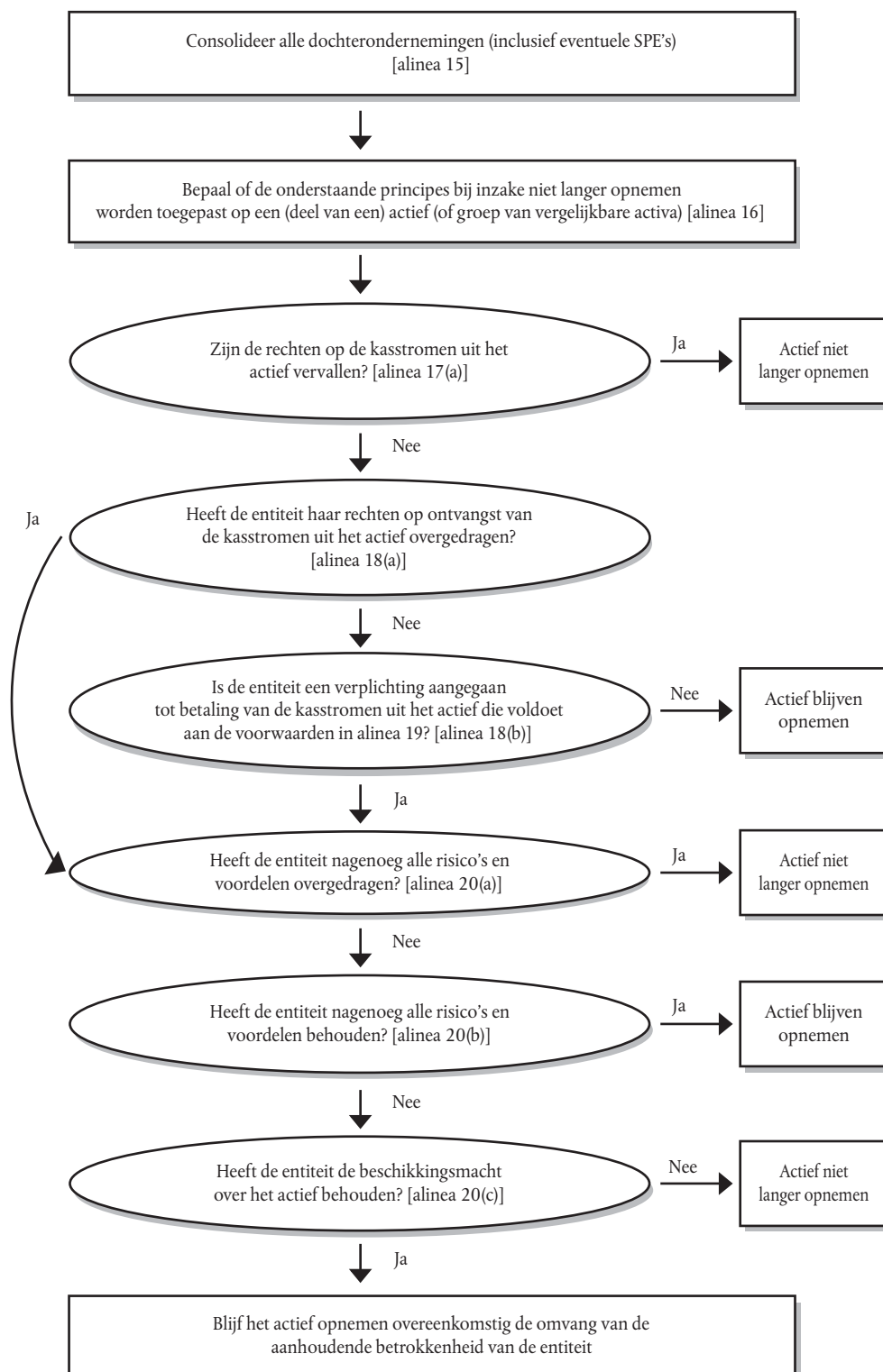
TL35. Hieronder volgen enkele voorbeelden van toepassing van de grondslag van alinea 14:

- (a) onvoorwaardelijke vorderingen en te betalen posten worden als activa of verplichtingen opgenomen wanneer de entiteit zich contractueel verbindt en daardoor een in rechte afdwingbaar recht op ontvangst, of een in rechte afdwingbare verplichting tot betaling, van geldmiddelen heeft.
- (b) te verwerven activa en aan te gane verplichtingen als gevolg van een vaststaande toezegging om goederen of diensten te kopen of te verkopen worden over het algemeen niet opgenomen totdat ten minste één van de partijen de overeenkomst is nagekomen. Een entiteit die bijvoorbeeld een vaste order ontvangt, neemt deze veelal niet op als actief (en de entiteit die de order plaatst, neemt deze niet op als verplichting) op het tijdstip dat de verplichting wordt aangegaan, maar pas wanneer de bestelde goederen of diensten zijn verzonden, geleverd of verleend. Indien een vaststaande toezegging om niet-financiële goederen te kopen of verkopen volgens alinea 5 tot en met 7 binnen het toepassingsgebied van deze standaard valt, wordt de reële waarde daarvan als een actief of een verplichting in de balans opgenomen op de datum waarop de toezegging wordt gedaan (zie (c) hierna). Indien een voorheen niet-opgenomen vaststaande toezegging als een afgedekte positie bij een reële waardeafdekking wordt aangewezen, wordt bovendien elke nettoverandering in de reële waarde die aan het afgedekte risico is toe te schrijven, vanaf afsluiting van de afdekkingstransactie opgenomen als een actief of een verplichting (zie alinea 93 en 94).
- (c) een termijncontract dat binnen het toepassingsgebied van deze standaard valt (zie alinea 2 tot en met 7) wordt als actief of verplichting opgenomen op de datum waarop de verplichting wordt aangegaan, in plaats van op de datum waarop de afwikkeling plaatsvindt. Wanneer een entiteit partij wordt bij een termijncontract is de reële waarde van het recht en van de verplichting veelal gelijk, zodat de nettowaarde van het termijncontract nihil is. Indien de netto reële waarde van het recht en de verplichting niet nihil is, wordt het contract als een actief of een verplichting opgenomen;
- (d) optiecontracten die binnen het toepassingsgebied van deze standaard vallen (zie alinea 2 tot en met 7) worden opgenomen als activa en verplichtingen wanneer de houder of de schrijver partij bij het contract wordt;
- (e) geplande toekomstige transacties, ongeacht hoe waarschijnlijk deze zijn, zijn geen activa en verplichtingen, omdat de entiteit geen partij bij een contract is geworden.

Niet langer opnemen van een financieel actief (alinea 15 tot en met 37)

TL36. Het volgende stroomschema toont de stappen in de beoordeling van of en in hoeverre een financieel actief van de balans wordt verwijderd.

VOEG STROOMSCHEMA HIER IN

IAS 39

Afspraken op grond waarvan een entiteit de contractuele rechten op ontvangst van de kasstromen van een financieel actief behoudt, maar een contractuele verplichting aangaat om de kasstromen aan een of meer ontvangende partijen te betalen (alinea 18(b))

TL37. De in alinea 18(b) beschreven situatie (waarin een entiteit de contractuele rechten op ontvangst van de kasstromen van een financieel actief behoudt, maar een contractuele verplichting aangaat om de kasstromen aan een of meer ontvangende partijen te betalen) doet zich bijvoorbeeld voor indien de entiteit een voor een bijzonder doel opgerichte entiteit („special purpose entity”) of trust is, en aan de beleggers een economisch belang in de onderliggende financiële activa uitdeelt waarop de entiteit rechthebbende is en met betrekking tot welke zij beheersdiensten verleent. In dat geval komen de financiële activa voor verwijdering van de balans in aanmerking indien aan de voorwaarden in alinea 19 en 20 wordt voldaan.

TL38. Bij de toepassing van alinea 19 zou de entiteit bijvoorbeeld de oorspronkelijke bezitter („originator”) van het financiële actief kunnen zijn, of de entiteit zou een groep kunnen zijn die een geconsolideerde „special purpose entity” omvat die het financiële actief heeft verworven en de kasstromen aan derden doorgeeft.

Beoordeling van de overdracht van risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief (alinea 20)

TL39. Voorbeelden van wanneer een entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief overdraagt, zijn:

- (a) een onvoorwaardelijke verkoop van een financieel actief;
- (b) een verkoop van een financieel actief met een optie om het financiële actief terug te kopen tegen de reële waarde op het moment van de terugkoop;

en

- (c) een verkoop van een financieel actief met een put- of een calloptie die diep „out of the money” is (dat wil zeggen een optie die zo diep „out of the money” is dat het zeer onwaarschijnlijk is dat deze vóór de aflooptdatum „in the money” geraakt).

TL40. Voorbeelden van wanneer een entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief heeft behouden, zijn:

- (a) een verkoop- en terugkooptransactie waarbij de terugkoopprijs een vaste prijs is of de verkoopprijs plus een rendementsopslag van de leninggever;
- (b) een effectenuitleenovereenkomst;
- (c) een verkoop van een financieel actief in combinatie met een „total return swap” waarmee het marktrisico weer aan de entiteit wordt overdragen;
- (d) een verkoop van een financieel actief in combinatie met een put- of een calloptie die diep „in the money” is (dat wil zeggen een optie die zo diep „in the money” is dat het zeer onwaarschijnlijk is dat deze vóór de aflooptdatum „out of the money” geraakt);

en

- (e) een verkoop van kortlopende vorderingen waarbij de entiteit de verkrijger garandeert dat de verkrijger wordt gecompenseerd voor kredietverliezen die waarschijnlijk zullen optreden.

TL41. Indien een entiteit bepaalt dat zij als gevolg van de overdracht nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het overgedragen actief heeft overgedragen, neemt zij het overgedragen actief daarna niet meer op, tenzij de entiteit het overgedragen actief in een nieuwe transactie opnieuw verworft.

Beoordeling van de overdracht van beschikkingsmacht

TL42. Een entiteit heeft de beschikkingsmacht over een overgedragen actief niet behouden indien de verkrijger in de praktijk de mogelijkheid heeft om het overgedragen actief te verkopen. Een entiteit heeft de beschikkingsmacht over een overgedragen actief behouden indien de verkrijger in de praktijk niet de mogelijkheid heeft om het overgedragen actief te verkopen. Een verkrijger heeft in de praktijk de mogelijkheid om het overgedragen actief te verkopen indien dit op een actieve markt wordt verhandeld, omdat de verkrijger het overgedragen actief op de markt zou kunnen terugkopen indien hij het actief aan de entiteit moet teruggeven. Een verkrijger kan bijvoorbeeld in de praktijk de mogelijkheid hebben om een overgedragen actief te verkopen indien de entiteit met betrekking tot het overgedragen actief de optie heeft om het terug te kopen, maar de verkrijger het overgedragen actief op eenvoudige wijze op de markt kan verwerven indien van de optie wordt gebruikgemaakt. Een verkrijger heeft in de praktijk niet de mogelijkheid om het overgedragen actief te verkopen indien de entiteit een dergelijke optie behoudt en de verkrijger het overgedragen actief niet op eenvoudige wijze op de markt kan verwerven indien de entiteit de optie uitoefent.

TL43. De verkrijger heeft in de praktijk alleen de mogelijkheid om het overgedragen actief te verkopen indien de verkrijger het overgedragen actief in zijn geheel aan een derde kan verkopen en in staat is eenzijdig van die mogelijkheid gebruik te maken, zonder aanvullende beperkingen ten aanzien van de overdracht op te leggen. De essentiële vraag is wat de verkrijger in de praktijk kan doen, niet welke contractuele rechten de verkrijger heeft betreffende wat hij met het overgedragen actief kan doen, of welke contractuele verboden bestaan. Met name:

- (a) een contractueel recht om het overgedragen actief te vervreemden heeft in de praktijk weinig betekenis indien er geen markt voor het overgedragen actief bestaat;

en

- (b) een mogelijkheid om het overgedragen actief te vervreemden is in de praktijk van geringe betekenis indien men niet vrij is om hiervan gebruik te maken. Daarom:

- (i) dient de mogelijkheid van de verkrijger om het overgedragen actief te vervreemden niet afhankelijk te zijn van de handelingen van anderen (dat wil zeggen dat er sprake moet zijn van een mogelijkheid waarvan eenzijdig kan worden gebruikgemaakt);

en

- (ii) de verkrijger moet in staat zijn het overgedragen actief te vervreemden zonder restrictieve voorwaarden of „verplichtingen” te hoeven opleggen (bijvoorbeeld wat betreft de inhoud van de beheersdiensten of een optie op grond waarvan de verkrijger het recht heeft het actief terug te kopen).

TL44. Het blote feit dat het onwaarschijnlijk is dat de verkrijger het overgedragen actief zal verkopen, betekent niet dat de overdragende partij de beschikkingsmacht over het overgedragen actief heeft behouden. Indien er echter een putoptie of garantie bestaat die de verkrijger beperkingen oplegt ten aanzien van de verkoop van het overgedragen actief, dan heeft de overdragende partij de beschikkingsmacht over het overgedragen actief behouden. Indien bijvoorbeeld een putoptie of garantie van voldoende waarde is, beperkt deze de verkrijger bij de verkoop van het overgedragen actief omdat de verkrijger in de praktijk het overgedragen actief niet aan een derde zou verkopen zonder daaraan een vergelijkbare optie of andere restrictieve voorwaarden te verbinden. De verkrijger zou in plaats daarvan het overgedragen actief houden teneinde betalingen uit hoofde van de garantie of putoptie te ontvangen. De verkrijger heeft onder deze omstandigheden de beschikkingsmacht over het overgedragen actief behouden.

Overdrachten die voor verwijdering van de balans in aanmerking komen

TL45. Een entiteit kan het recht op een deel van de rentebetalingen op overgedragen activa behouden als vergoeding voor beheersdiensten met betrekking tot deze activa. Het deel van de rentebetalingen waarvan de entiteit bij beëindiging of overdracht van het contract betreffende de beheersdiensten zou afzien, wordt aan het servicing-actief of de servicing-verplichting toegerekend. Het deel van de rentebetalingen waarvan de entiteit niet zou afzien, is een te ontvangen rentecoupon. Indien de entiteit bijvoorbeeld bij beëindiging of overdracht van het servicing-contract niet van de rente zou afzien, is de gehele rentemarge een te ontvangen rentecoupon. Voor de toepassing van alinea 27 worden de reële waarde van het servicing-actief en die van de te ontvangen rentecoupon gebruikt om de boekwaarde van de vordering toe te rekenen aan het deel van het actief dat niet langer wordt opgenomen en het deel dat opgenomen blijft worden. Indien er geen vergoeding voor beheersdiensten is vastgelegd, of indien de te ontvangen vergoeding naar verwachting ontoereikend is om de entiteit voldoende te compenseren voor het verlenen van de beheersdiensten, wordt een servicing-verplichting tegen reële waarde opgenomen uit hoofde van de plicht de dienst te verzorgen.

TL46. Bij het schatten van de reële waarde van het deel dat volgens alinea 27 opgenomen blijft worden en het deel dat niet langer wordt opgenomen, past een entiteit naast de vereisten in alinea 28 de vereisten toe inzake waardering tegen reële waarde opgenomen in alinea 48, 49 en TL69 tot en met TL82.

IAS 39

Overdrachten die niet voor verwijdering van de balans in aanmerking komen

- TL47. Het volgende is een toepassing van het principe dat in alinea 29 is uiteengezet. Indien een door de entiteit verstrekte garantie in verband met verliezen als gevolg van wanbetaling op het overgedragen actief het niet mogelijk maakt om een overgedragen actief niet langer in de balans op te nemen omdat de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het overgedragen actief heeft behouden, blijft het overgedragen actief in zijn geheel opgenomen, en wordt de ontvangen vergoeding opgenomen als een verplichting.

Aanhoudende betrokkenheid bij overgedragen activa

- TL48. Hierna volgen voorbeelden van de wijze waarop een entiteit een overgedragen actief en de hieraan verbonden verplichting volgens alinea 30 opneemt.

Alle activa

- (a) Indien een door een entiteit verstrekte garantie voor verliezen als gevolg van wanbetaling op een overgedragen actief het niet langer opnemen van het overgedragen actief tot de omvang van de aanhoudende betrokkenheid in de weg staat, wordt het overgedragen actief gewaardeerd op (i) de boekwaarde van het actief of, indien lager, (ii) het bedrag van de bij de overdracht ontvangen vergoeding dat de entiteit maximaal zou moeten terugbetalen („het garantiebetalingsbedrag”). De hieraan verbonden verplichting wordt bij eerste opname gewaardeerd op het garantiebetalingsbedrag vermeerderd met de reële waarde van de garantie (die normaliter overeenkomt met de voor de garantie ontvangen vergoeding). Na eerste opname wordt de eerste reële waarde van de garantie in de winst- en verliesrekening opgenomen op basis van tijdsevenredigheid (zie IAS 18), en de boekwaarde van het actief wordt verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingverliezen.

Activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

- (b) Indien een verplichting uit hoofde van een door een entiteit geschreven putoptie of een recht uit hoofde van een door een entiteit gehouden calloptie het niet langer opnemen van een overgedragen actief in de weg staat, en de entiteit het overgedragen actief tegen geamortiseerde kostprijs waardeert, wordt de hieraan verbonden verplichting tegen kostprijs (dat wil zeggen de ontvangen vergoeding) gewaardeerd, gecorrigeerd voor het verschil tussen die kostprijs en de geamortiseerde kostprijs van het overgedragen actief op de vervaldatum van de optie. Veronderstel bijvoorbeeld dat de geamortiseerde kostprijs en de boekwaarde van het actief op de datum van overdracht CU 98 bedragen en dat de ontvangen vergoeding CU 95 bedraagt. De geamortiseerde kostprijs van het actief op de uitoefendatum van de optie zal CU 100 bedragen. De eerste boekwaarde van de verbonden verplichting bedraagt CU 95 en het verschil tussen CU 95 en CU 100 wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen met behulp van de effectieve-rentemethode. Indien de optie wordt uitgeoefend, wordt een verschil tussen de boekwaarde van de verbonden verplichting en de uitoefenprijs in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Activa gewaardeerd tegen reële waarde

- (c) Indien een door een entiteit behouden recht uit hoofde van een calloptie het niet langer opnemen van een overgedragen actief in de weg staat, en de entiteit het overgedragen actief tegen reële waarde waardeert, blijft het actief tegen reële waarde gewaardeerd worden. De verbonden verplichting wordt gewaardeerd tegen (i) de uitoefenprijs van de optie verminderd met de tijds waarde van de optie indien de optie „in the money” of „at the money” is, of (ii) de reële waarde van het overgedragen actief verminderd met de tijds waarde van de optie indien de optie „out of the money” is. Met de aanpassing van de waardering van de verbonden verplichting wordt bewerkstelligd dat de nettoboekwaarde van het actief en de hieraan verbonden verplichting gelijk is aan de reële waarde van het calloptierecht. Indien bijvoorbeeld de reële waarde van het onderliggende actief CU 80 bedraagt, de uitoefenprijs CU 95 is en de tijds waarde van de optie CU 5 is, bedraagt de boekwaarde van de verbonden verplichting CU 75 (CU 80 – CU 5) en is de boekwaarde van het overgedragen actief CU 80 (de reële waarde).
- (d) Indien een door een entiteit geschreven optie het niet langer opnemen van een overgedragen actief in de weg staat, en de entiteit het overgedragen actief tegen reële waarde waardeert, wordt de verbonden verplichting gewaardeerd tegen de uitoefenprijs van de optie vermeerderd met de tijds waarde van de optie. De waardering van het actief tegen reële waarde geschiedt tegen de laagste van de reële waarde en de uitoefenprijs van de optie, omdat de entiteit geen recht heeft op een toename van de reële waarde van het overgedragen actief die boven de uitoefenprijs van de optie uitstijgt. Hierdoor is de nettoboekwaarde van het actief en de hieraan verbonden verplichting gelijk is aan de reële waarde van de verplichting uit hoofde van de putoptie. Indien bijvoorbeeld de reële waarde van het onderliggende actief CU 120 bedraagt, de uitoefenprijs CU 100 en de tijds waarde van de optie CU 5 bedraagt, bedraagt de boekwaarde van de verbonden verplichting CU 105 (CU 100 + CU 5) en is de boekwaarde van het overgedragen actief CU 100 (in dit geval de uitoefenprijs van de optie).

- (e) Indien een collar, in de vorm van een gekochte calloptie of geschreven putoptie het niet langer opnemen van een overgedragen actief in de weg staat, en de entiteit het actief tegen reële waarde waardeert, blijft zij het actief tegen reële waarde waarderen. De verbonden verplichting wordt gewaardeerd op (i) de som van de uitoefenprijs van de calloptie en de reële waarde van de putoptie verminderd met de tijdswaarde van de calloptie, indien de calloptie „in the money” of „at the money” is, of (ii) de som van de reële waarde van het actief en de reële waarde van de putoptie verminderd met de tijdswaarde van de calloptie, indien de calloptie „out of the money” is. Met de aanpassing van de verbonden verplichting wordt bewerkstelligd dat de nettoboekwaarde van het actief en de hieraan verbonden verplichting gelijk is aan de reële waarde van de door de entiteit gehouden en geschreven opties. Veronderstel bijvoorbeeld dat een entiteit een financieel actief overdraagt dat tegen reële waarde wordt gewaardeerd, en tegelijkertijd een calloptie met een uitoefenprijs van CU 120 koopt en een putoptie met een uitoefenprijs van CU 80 schrijft. Er wordt tevens vanuit gegaan dat de reële waarde van het actief op de datum van de overdracht CU 100 bedraagt. De tijdswaarde van de putoptie bedraagt CU 1 en van de calloptie CU 5. De entiteit neemt in dit geval een actief op van CU 100 (de reële waarde van het actief) en een verplichting van CU 96 [(CU 100 + CU 1) – CU 5]. Dat levert een nettoboekwaarde op van CU 4, hetgeen overeenkomt met de reële waarde van de door de entiteit gehouden optie en geschreven optie.

Alle overdrachten

- TL49. Voorzover een overdracht van een financieel actief niet voor niet langer opnemen in aanmerking komt, worden de aan de overdracht verbonden contractuele rechten en verplichtingen niet afzonderlijk als derivaten verwerkt, indien de opname van zowel het derivaat als hetzij het overgedragen actief of de uit de overdracht voortvloeiende verplichting ertoe zouden leiden dat dezelfde rechten of verplichtingen twee maal zouden worden opgenomen. Als bijvoorbeeld de overdragende partij een calloptie behoudt, dan kan dit betekenen dat een overdracht van financiële activa administratief niet als een verkoop wordt verwerkt. De calloptie wordt in dat geval niet afzonderlijk opgenomen als een afgeleid actief.
- TL50. Voorzover een overdracht van een financieel actief niet voor verwijdering van de balans in aanmerking komt, neemt de verkrijger het overgedragen actief niet op als actief. De verkrijger boekt de geldmiddelen of een andere betaalde vergoeding af en neemt een vordering op de overdragende partij op. Indien de overdragende partij zowel een recht als een verplichting heeft om de beschikkingsmacht over een geheel overgedragen actief opnieuw te verwerven (zoals op grond van een terugkoopovereenkomst), mag de verkrijger de vordering administratief als lening of vordering verwerken.

Voorbeelden

- TL51. De volgende voorbeelden laten zien hoe de principes in IAS 39 inzake niet langer opnemen in de balans worden toegepast.
- (a) *Terugkoopovereenkomsten en effectenuitlening.* Indien een financieel actief wordt verkocht op grond van een overeenkomst waarbij het actief tegen een vaste prijs wordt teruggekocht, of tegen de verkoopprijs verhoogd met een rendementsopslag van een leninggever, of indien het actief wordt geleend op grond van de overeenkomst waarbij het aan de overdragende partij wordt teruggeleverd, wordt het niet van de balans verwijderd omdat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het actief behoudt. Indien de verkrijger het recht verkrijgt om het actief te verkopen of verpanden, herclassificeert de overdragende partij het actief op de balans, bijvoorbeeld als een geleend actief of terugkoopvordering.
- (b) *Terugkoopovereenkomsten en effectenuitlening – activa die nagenoeg gelijk zijn.* Indien een financieel actief wordt verkocht op grond van een overeenkomst waarbij (nagenoeg) hetzelfde actief tegen een vaste prijs wordt teruggekocht, of tegen de verkoopprijs verhoogd met een rendementsopslag van een leninggever, of indien het actief wordt geleend of uitgeleend op grond van een overeenkomst waarbij (nagenoeg) hetzelfde actief aan de overdragende partij wordt teruggeleverd, wordt het niet van de balans verwijderd omdat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief behoudt.
- (c) *Terugkoopovereenkomsten en effectenuitlening – substitutierecht.* Indien een terugkoopovereenkomst tegen een vaste terugkoopprijs of een prijs die gelijk is aan de verkoopprijs verhoogd met een rendementsopslag van een leninggever, of een vergelijkbare effectenuitleentransactie, de verkrijger het recht verschafft om op de terugkoopdatum vergelijkbare activa met dezelfde reële waarde als het overgedragen actief te vervangen, wordt het op grond van een terugkoopovereenkomst of effectenuitleentransactie verkochte of uitgeleende actief niet van de balans verwijderd, omdat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het actief behoudt.
- (d) *Eerste recht van terugkoop tegen reële waarde.* Indien een entiteit een financieel actief verkoopt en alleen een eerste recht van terugkoop van het overgedragen actief tegen reële waarde behoudt indien de verkrijger het vervolgens verkoopt, neemt de entiteit het actief niet langer op in de balans, omdat zij nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief heeft overgedragen.

IAS 39

- (e) „Wash sale”-transactie. De terugkoop van een financieel actief kort nadat het verkocht is, wordt soms aangeduid als een „wash sale”. Een dergelijke terugkoop sluit de mogelijkheid van niet langer opnemen niet uit, mits de oorspronkelijke transactie aan de vereisten inzake niet langer opnemen voldeed. Indien een overeenkomst voor de verkoop van een financieel actief echter gelijktijdig wordt aangegaan met een overeenkomst om hetzelfde actief tegen een vaste prijs terug te kopen, of tegen de verkoopprijs vermeerderd met een rendement-sopslag van een leninggever, dan wordt het actief niet van de balans verwijderd.
- (f) *Putties en callopties die diep „in the money” zijn.* Indien een overgedragen financieel actief door de overdragende partij kan worden teruggekocht en de calloptie diep „in the money” is, komt de overdracht niet voor niet langer opnemen in aanmerking omdat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het actief heeft behouden. Evenzo geldt dat indien het financiële actief door de verkrijger kan worden terugverkocht en de putoptie diep „in the money” is, de overdracht niet voor niet langer opnemen in aanmerking komt omdat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief heeft behouden.
- (g) *Putties en callopties die diep „out of the money” zijn.* Een financieel actief dat wordt overgedragen en waarbij de verkrijger een putoptie houdt die diep „out of the money” is, of waarbij de overdragende partij een calloptie houdt die diep „out of the money” is, wordt niet langer opgenomen in de balans. Dit wordt verklaard door het feit dat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief heeft overgedragen.
- (h) *Op eenvoudige wijze verkrijgbare activa waarop een calloptie uitstaat die noch diep „in the money” noch diep „out of the money” is.* Indien een entiteit een calloptie heeft op een actief dat op eenvoudige wijze op de markt verkrijgbaar is en de optie noch diep „in the money” noch diep „out of the money” is, wordt het actief niet langer opgenomen. Dit komt doordat de entiteit (i) nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het actief noch heeft behouden noch heeft overgedragen, en (ii) geen beschikkingsmacht heeft behouden. Indien het actief echter niet op eenvoudige wijze op de markt verkrijgbaar is, mag het actief niet verder van de balans worden verwijderd dan tot het bedrag van het actief waarop een calloptie uitstaat, omdat de entiteit de beschikkingsmacht over het actief heeft behouden.
- (i) *Een niet op eenvoudige wijze verkrijgbaar actief waarop een geschreven putoptie uitstaat die noch diep „in the money” is noch diep „out of the money”.* Indien een entiteit een financieel actief overdraagt dat niet op eenvoudige wijze op de markt is te verwerven, en een putoptie schrijft die niet diep „out of the money” is, worden, door de geschreven putoptie, nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het actief door de entiteit noch gehouden noch overgedragen. De entiteit behoudt de beschikkingsmacht over een actief indien de putoptie een zodanige waarde heeft dat de verkrijger het actief niet verkoopt. In dat geval blijft het actief opgenomen worden overeenkomstig de omvang van de aanhoudende betrokkenheid van de overdragende partij (zie alinea TL44). De entiteit draagt de beschikkingsmacht over het actief over indien de putoptie niet een zodanige waarde heeft dat de verkrijger het actief niet zal verkopen. In dat geval wordt het actief niet langer opgenomen.
- (j) *Activa waarop een reële waarde-putoptie of -calloptie uitstaat of die onder een termijnterugkoopovereenkomst vallen.* Een overdracht van een financieel actief waarop alleen een put- of calloptie uitstaat of die onder een termijnterugkoopovereenkomst vallen waarbij een uitoefenprijs of terugkoopprijs geldt die gelijk is aan de reële waarde van het financiële actief op het moment van de terugkoop resulteert in het niet langer opnemen van het actief, omdat via de overdracht nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief zijn overgedragen.
- (k) *In geldmiddelen afgewikkelde call- en putopties.* Een entiteit beoordeelt de overdracht van een financieel actief waarop een put- of calloptie uitstaat of die onder een terugkoopovereenkomst vallen die op nettobasis in geldmiddelen zal worden afgewikkeld om te bepalen of zij nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het actief heeft behouden of overgedragen. Indien de entiteit niet nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het actief heeft behouden, bepaalt zij of de beschikkingsmacht over het overgedragen actief heeft behouden. Dat de put- of calloptie of de terugkoopovereenkomst op nettobasis in geldmiddelen wordt afgewikkeld, betekent niet automatisch dat de entiteit de beschikkingsmacht heeft overgedragen (zie vorenstaande alinea TL44 en sub (g), (h) en (i)).
- (l) *„Removal of accounts”-bepaling* Een „removal of accounts”-bepaling is een onvoorwaardelijke calloptie die een entiteit het recht geeft om onder bepaalde voorwaarden activa die zijn overgedragen, terug te kopen. Mits een dergelijke optie niet resulteert in hetzij het behouden of overdragen door de entiteit van nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op de activa sluit deze optie de mogelijkheid van niet langer opnemen alleen uit tot het bedrag waarop de terugkoop betrekking heeft (waarbij ervan wordt uitgegaan dat de verkrijger niet alle activa kan verkopen). Indien bijvoorbeeld de boekwaarde en opbrengsten uit de overdracht van leningen CU 100 000 bedragen, en elke individuele lening teruggekocht zou kunnen worden, maar het totale bedrag aan leningen die zouden kunnen worden teruggekocht, niet meer zou kunnen bedragen dan CU 10 000, dan zou CU 90 000 van de leningen in aanmerking komen voor niet langer opnemen in de balans.

- (m) *Restantaankoopopties („clean-up calls“)*. Een entiteit, die een overdragende partij kan zijn, die beheersdiensten verleend met betrekking tot overgedragen activa kan een restantaankoopoptie houden die het recht geeft om overblijvende overgedragen activa te verwerven als het bedrag van de uitstaande activa onder een bepaald niveau zakt, dat wil zeggen het niveau waarbij de kosten van de beheersdiensten met betrekking tot die activa niet opwegen tegen de voordelen van het verlenen van de beheersdiensten. Een dergelijke restantaankoopoptie sluit de mogelijkheid van niet langer opnemen uit tot het bedrag van de activa waarop de calloptie van toepassing, mits een dergelijke restantaankoopoptie niet resulteert in het behoud of de overdracht door de entiteit van nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op de activa, en de verkrijger de activa niet kan verkopen.
- (n) *Achtergestelde behouden belangen en kredietgaranties*. Een entiteit kan voor de verkrijger een verlaging van het kredietrisico („credit enhancement“) bewerkstelligen door (een deel van) haar behouden belang in het overgedragen actief achter te stellen. Anderzijds kan een entiteit voor de verkrijger een verlaging van het kredietrisico bewerkstelligen door een kredietgarantie te verstrekken die ongelimiteerd kan zijn, of gelimiteerd tot een bepaald bedrag. De entiteit blijft het financiële actief in zijn geheel opnemen, indien de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van de rechthebbende op het financiële actief behoudt. Indien de entiteit niet nagenoeg alle, maar een deel van de risico's en voordelen van de rechthebbende op het actief behoudt, en de beschikking-smacht over het actief heeft behouden, is de mogelijkheid van niet langer opnemen in de balans uitgesloten tot het bedrag van het bedrag aan geldmiddelen of andere activa dat de entiteit verschuldigd zou kunnen zijn.
- (o) *Total return swaps*. Een entiteit kan een financieel actief aan een verkrijger verkopen en met de verkrijger een „total return swap“ aangaan, op grond waarvan de ontvangen rente uit het onderliggende actief aan de entiteit wordt overgemaakt in ruil voor een vaste betaling of variabele rentebetaling, waarbij eventuele stijgingen of dalingen van de reële waarde van het onderliggende actief ten gunste of ten laste van de entiteit komen. In een dergelijk geval is het niet toegestaan om het actief niet langer op te nemen.
- (p) *Interest rate swaps*. Een entiteit kan een vastrentend financieel actief aan een verkrijger overdragen en met de verkrijger een renteswap aangaan, waardoor de entiteit een vaste rente ontvangt en een variabele rente betaalt op basis van een referentiebedrag dat gelijk is aan de hoofdsom van het overgedragen financiële actief. De renteswap sluit niet de mogelijkheid uit dat het overgedragen actief niet langer wordt opgenomen, mits de betalingen op grond van de swap niet afhankelijk zijn van betalingen die worden gedaan uit hoofde van het overgedragen actief.
- (q) *Renteswaps op basis van amortisatie van het referentiebedrag*. Een entiteit kan een vastrentend financieel instrument aan een verkrijger overdragen dat in de loop van de tijd wordt afbetaald, en een renteswap op basis van amortisatie met de verkrijger aangaan, op grond waarvan de entiteit een vaste rente ontvangt en een variabele rente betaalt op basis van een referentiebedrag. Indien de amortisatie van het referentiebedrag van de swap zodanig plaatsvindt dat het referentiebedrag op elk moment gelijk is aan het uitstaande bedrag van de hoofdsom van het overgedragen financiële actief zou de swap er over het algemeen toe leiden dat de entiteit een aanzienlijk risico van vervroegde aflossing behoudt. In dat geval blijft de entiteit hetzij het gehele actief opnemen, hetzij het overdragen actief opnemen overeenkomstig de omvang van de aanhoudende betrokkenheid. Daar staat tegenover dat, indien de amortisatie van het referentiebedrag van de swap niet aan het uitstaande hoofdsombedrag van het overgedragen actief is gekoppeld, een dergelijke swap niet zou leiden tot een situatie waarin de entiteit het risico van vervroegde aflossing van het actief behoudt. Vandaar dat niet langer opnemen van het actief hierdoor niet wordt uitgesloten, mits de betalingen op grond van de swap niet afhankelijk zijn van de rentebetalingen inzake het overgedragen actief en het afsluiten van de swap niet resulteert in een situatie waarin de entiteit andere belangrijke risico's en voordelen van de rechthebbende op het overgedragen actief behoudt.

TL52. Deze alinea illustreert de toepassing van de methode bij aanhoudende betrokkenheid indien de aanhoudende betrokkenheid van een entiteit een deel van een financieel actief betreft.

Als voorbeeld wordt uitgegaan van een entiteit met een portefeuille van leningen die vervroegd aflosbaar zijn waarvan de couponrente en de effectieve rente 10 procent bedragen en waarvan de hoofdsom en de geamortiseerde kostprijs gelijk zijn aan CU 10 000. De entiteit sluit een transactie waarbij de verkrijger, in ruil voor een betaling van CU 9 115, het recht verwerft op CU 9 000 aan geïnde hoofdsomaflossingen, verhoogd met rente daarover van 9,5 procent. De entiteit behoudt het recht op CU 1 000 van de hoofdsomaflossingen verhoogd met rente daarover van 10 procent, plus de extra marge van 0,5 procent over de resterende hoofdsom van CU 9 000. De geïnde vervroegde aflossingen worden over de entiteit en de verkrijger verdeeld op basis van de verhouding 1:9, maar oninbare bedragen worden op het belang van de entiteit van CU 1 000 in mindering gebracht, totdat dat belang nihil bedraagt. De reële waarde van de leningen bedraagt op de transactiedatum CU 10 100 en de geschatte reële waarde van de extra marge van 0,5 procent bedraagt CU 40.

De entiteit bepaalt dat zij een aantal belangrijke risico's en voordelen van de rechthebbende op het actief (bijvoorbeeld een aanzienlijk risico van vervroegde aflossing) heeft overgedragen, maar tevens een aantal belangrijke risico's en voordelen van de rechthebbende op het actief heeft behouden (vanwege haar achtergestelde behouden belang) en de beschikking-smacht heeft behouden. Daarom past de entiteit de benadering bij aanhoudende betrokkenheid toe.

IAS 39

De entiteit beschouwt bij de toepassing van deze standaard de transactie als (a) het behouden van een volledig evenredig behouden belang van CU 1 000, plus (b) de achterstelling van dat behouden belang om voor de verkrijger de verkrijger een verlaging van zijn kredietrisico te bewerkstelligen.

De entiteit berekent dat CU 9 090 (90 procent van CU 10 100) van de ontvangen vergoeding van CU 9 115 de vergoeding is voor een volledig evenredig aandeel van 90 procent. Het restant van de ontvangen vergoeding (CU 25) is de ontvangen vergoeding voor het achterstellen van het behouden belang om voor de verkrijger een lager kredietrisico te bewerkstelligen. Daarnaast is de extra marge van 0,5 procent een vergoeding die wordt ontvangen voor de verlaging van het kredietrisico van de verkrijger. De totale vergoeding die voor de verlaging van het kredietrisico wordt ontvangen, bedraagt CU 65 (CU 25 + CU 40).

De entiteit berekent de winst of het verlies op de verkoop van het 90 %-belang in de kasstromen. Indien er voor het 10 %-deel dat is overgedragen en het 90 %-deel dat is behouden op de datum van de overdracht geen afzonderlijke reële waarde beschikbaar is, rekent de entiteit de boekwaarde van het actief in overeenstemming met alinea 28 als volgt toe:

	<i>Geschatte reële waarde</i>	<i>Percentage</i>	<i>Toegerekende boekwaarde</i>
Overgedragen deel	9 090	90 %	9 000
Behouden deel	1 010	10 %	1 000
Totaal	10 100		10 000

De entiteit berekent de winst of het verlies op de verkoop van het 90 %-belang in de kasstromen door de toegerekende boekwaarde van het overgedragen deel in mindering te brengen op de ontvangen vergoeding, dat wil zeggen CU 90 (CU 9 090 – CU 9 000). De boekwaarde van het deel dat door de entiteit wordt behouden, bedraagt CU 1 000.

Bovendien houdt de entiteit rekening met de aanhoudende betrokkenheid als gevolg van de achterstelling van haar behouden belang in geval van kredietverliezen. De entiteit neemt derhalve een actief op van CU 1 000 (het maximale kasstroombedrag dat zij als gevolg van de achterstelling niet zou ontvangen), en een verbonden verplichting van CU 1 065 (het maximale kasstroombedrag dat zij als gevolg van de achterstelling niet zou ontvangen, dat wil zeggen CU 1 000 verhoogd met de reële waarde van de achterstelling van CU 65).

De entiteit gebruikt alle bovenstaande informatie om de transactie als volgt administratief te verwerken:

	<i>Debet</i>	<i>Credit</i>
Oorspronkelijk actief	—	9 000
Actief in verband met achterstelling of het overblijvende belang	1 000	—
Actief in verband met de ontvangen vergoeding in de vorm van extra rentemarge	40	—
Winst of verlies (op de overdracht)	—	90
Verplichting	—	1 065
Ontvangen geldmiddelen	9 115	—
Totaal	10 155	10 155

De boekwaarde van het actief onmiddellijk na de transactie bedraagt CU 2 040, opgebouwd uit de toegerekende kostprijs van het behouden deel van CU 1 000, en de aanvullende aanhoudende betrokkenheid van de entiteit als gevolg van de achterstelling van haar behouden belang in geval van kredietverliezen van CU 1 040 (hetgeen inclusief de extra rentemarge is van CU 40).

De entiteit neemt in de perioden daarna de voor de verlaging van het kredietrisico ontvangen vergoeding (CU 65) op basis van tijdsevenredigheid op, neemt rente op over het opgenomen actief met behulp van de effectieve-rentemethode en verwerkt eventuele waardeverminderingen die samenhangen met de oninbaarheid van de onderliggende leningen. Als voorbeeld van dit laatste wordt aangenomen dat in het volgende jaar CU 300 van de onderliggende leningen oninbaar is. De entiteit verlaagt het opgenomen actief met CU 600 (waarvan CU 300 betrekking heeft op het behouden belang en CU 300 op de aanvullende aanhoudende betrokkenheid als gevolg van de achterstelling van haar behouden belang bij kredietverliezen.), en verlaagt de opgenomen verplichting met CU 300. Het nettoresultaat komt uit op een waardevermindering in verband met kredietverliezen van CU 300.

Aankoop of verkoop van een financieel actief volgens standaard-marktconventies (alinea 38)

- TL53. Een aankoop of verkoop van financiële activa die volgens standaard-marktconventies wordt afgewikkeld, wordt administratief verwerkt op basis van hetzij de transactiedatum of de afwikkelingsdatum, zoals beschreven in alinea TL55 en TL56. De gehanteerde methode wordt consistent toegepast voor alle aankopen en verkopen van financiële activa die tot dezelfde in alinea 9 gedefinieerde categorie van financiële activa behoren. In dit verband vormen activa die voor handelsdoeleinden worden aangehouden een afzonderlijke categorie ten opzichte van activa die zijn aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.
- TL54. Een contract dat nettoafwikkeling voorschrijft of toestaat van de waardeverandering van het contract is geen contract dat volgens standaard-marktconventies wordt afgewikkeld. In plaats daarvan wordt een dergelijk contract in de periode tussen de transactiedatum en de afwikkelingsdatum administratief als een derivaat verwerkt.
- TL55. De transactiedatum is de datum waarop een entiteit zich verbindt om het actief te kopen of te verkopen. Administratieve verwerking op basis van de transactiedatum verwijst naar (a) het opnemen van een te ontvangen actief en de verplichting ervoor te betalen op de transactiedatum, en (b) het niet langer opnemen van een actief dat verkocht is en het opnemen van een vordering op de koper in verband met betaling op de transactiedatum. In het algemeen begint de rente over het actief en de overeenkomstige verplichting pas te lopen op de afwikkelingsdatum, als de andere partij rechthebbende op het actief wordt.
- TL56. De afwikkelingsdatum is de datum waarop een actief aan of door een entiteit wordt geleverd. De administratieve verwerking op basis van de afwikkelingsdatum houdt in dat (a) een actief wordt opgenomen op de dag dat het door de entiteit wordt ontvangen, en (b) een actief niet langer wordt opgenomen vanaf de datum dat het door de entiteit wordt geleverd; op deze datum wordt tevens een eventuele winst of een eventueel verlies bij vervreemding opgenomen. Als administratieve verwerking op basis van de afwikkelingsdatum wordt toegepast, verwerkt een entiteit een eventuele verandering in de reële waarde van het te ontvangen actief in de periode tussen de transactiedatum en de afwikkelingsdatum administratief op dezelfde wijze als het verworven actief. De waardeverandering wordt met andere woorden niet verwerkt bij activa die tegen kostprijs of geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd; bij activa die zijn aangemerkt als financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening wordt de waardeverandering in de winst- en verliesrekening opgenomen; bij activa die voor verkoop worden aangehouden worden waardeveranderingen in het eigen vermogen opgenomen.

Niet langer opnemen van een financiële verplichting (alinea 39 tot en met 42)

- TL57. Een financiële verplichting (of een deel daarvan) gaat teniet wanneer de debiteur hetzij:
- (a) de verplichting (of een deel daarvan) voldoet door betaling aan de crediteur, gewoonlijk in geldmiddelen, andere financiële activa, goederen of diensten;
 - of
 - (b) juridisch wordt ontheven van de primaire verantwoordelijkheid voor de verplichting (of een deel daarvan), hetzij van rechtswege of door de crediteur. (Indien de debiteur een garantie heeft afgegeven, kan nog steeds aan deze voorwaarde worden voldaan.)
- TL58. Indien een emittent van een schuldbewijs dat schuldbewijs terugkoopt, gaat de schuld teniet, zelfs indien de emittent marktmaker is in dat schuldbewijs of voornemens is het op korte termijn wederom te verkopen.
- TL59. Betaling aan een derde, met inbegrip van betaling aan trusts, ontheft de debiteur op zich niet van zijn primaire verplichting jegens de crediteur, indien hierbij geen sprake is van een ontheffing van rechtswege.
- TL60. Indien een debiteur een derde betaalt om een verplichting aan te gaan en de crediteur op de hoogte stelt dat de derde zijn schuldverplichting is aangegaan, verwijdt de debiteur de schuldverplichting niet van de balans, tenzij aan de voorwaarde in alinea TL57(b) wordt voldaan. Indien de debiteur een derde betaalt om een verplichting aan te gaan en de crediteur van zijn verplichting wordt gekwet, heeft de debiteur de schuld tenietgedaan. Indien de debiteur akkoord gaat met het doen van schuldbetalingen aan de derde, of direct aan de oorspronkelijke crediteur, neemt de debiteur een nieuwe schuldverplichting jegens de derde op.
- TL61. Hoewel kwijting, ongeacht of die langs gerechtelijke weg tot stand komt of door de crediteur wordt verleend, tot gevolg heeft dat een verplichting niet langer in de balans wordt opgenomen, mag de entiteit een nieuwe verplichting in de balans opnemen indien met betrekking tot de overgedragen financiële activa niet wordt voldaan aan de in alinea 15 tot en met 37 beschreven criteria voor het niet langer opnemen. Indien niet aan deze criteria wordt voldaan, worden de overgedragen niet van de balans verwijderd, en neemt de entiteit met betrekking tot de overgedragen activa een nieuwe verplichting op.

IAS 39

- TL62. Binnen het bestek van alinea 40 wijken de voorwaarden aanzienlijk af indien de contante waarde van de kasstromen onder de nieuwe voorwaarden, met inbegrip van het saldo van betaalde en ontvangen provisies gediscoteerd tegen de effectieve rente, ten minste 10 % verschilt van de contante waarde van de resterende kasstromen van de oorspronkelijke financiële verplichting. Indien een ruil van schuldbewijzen of wijziging van voorwaarden administratief als schulddelging wordt verwerkt, worden gemaakte kosten of provisies opgenomen als deel van de winst of het verlies op de gedelde schuld. Als de ruil of wijziging administratief niet als een schulddelging wordt verwerkt, vormen de gemaakte kosten of betaalde honoraria een aanpassing van de boekwaarde van de verplichting en worden ze geamortiseerd over de resterende looptijd van de gewijzigde verplichting.
- TL63. In sommige gevallen verleent een crediteur een debiteur kwijting van zijn bestaande verplichting tot betaling, maar neemt de debiteur een garantieverplichting tot betaling op zich indien de partij die de primaire aansprakelijkheid op zich neemt, in gebreke blijft. In dat geval:
- (a) neemt de debiteur een nieuwe financiële verplichting op gebaseerd op de reële waarde van zijn verplichting uit hoofde van de garantie;
 - en
 - (b) neemt de debiteur een winst of verlies op gebaseerd op het verschil tussen (i) de eventueel betaalde opbrengst en (ii) de boekwaarde van de oorspronkelijke financiële verplichting verminderd met de reële waarde van de nieuwe financiële verplichting.

Waardering (alinea 43 tot en met 70)*Eerste waardering van financiële activa en financiële verplichtingen (alinea 43)*

- TL64. De reële waarde van een financieel instrument bij eerste opname komt normaliter overeen met de transactieprijs (dat wil zeggen de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding, zie tevens alinea TL76). Indien echter een deel van de betaalde of ontvangen vergoeding voor iets anders is dan het financiële instrument, dan wordt de reële waarde van het financiële instrument met behulp van een waarderingstechniek geschat (zie alinea TL74 tot en met TL79). De reële waarde van een niet-rentedragende langlopende lening of vordering kan bijvoorbeeld worden geschat als de contante waarde van alle toekomstige kasontvangsten, gediscoteerd tegen de geldende marktrente voor een vergelijkbaar instrument (vergelijkbaar in de zin van de valuta, de looptijd, rentesoort en andere factoren) met een vergelijkbare kredietwaardigheid. Een eventueel aanvullend geleend bedrag is een last of een opbrengstvermindering tenzij deze voor opname als een ander type actief in aanmerking komt.
- TL65. Indien een entiteit een lening creëert met een niet-marktrente (bijvoorbeeld 5 procent terwijl de marktrente voor vergelijkbare leningen 8 procent bedraagt), en een vooruitbetaalde vergoeding ontvangt, neemt de entiteit de lening op reële waarde op, dat wil zeggen na aftrek van de ontvangen vergoeding. De entiteit brengt het disagio ten laste van de winst- en verliesrekening met behulp van de effectieve-rentemethode.

Waardering van financiële activa na de eerste opname (alinea 45 en 46)

- TL66. Indien een financieel instrument dat voorheen als een financieel actief werd opgenomen, tegen reële waarde wordt gewaardeerd, en de reële waarde beneden nihil daalt, is het overeenkomstig alinea 47 een financiële verplichting.
- TL67. Het volgende voorbeeld illustreert de administratieve verwerking van transactiekosten bij de eerste opname in de balans en de waardering daarna van een financieel actief dat voor verkoop beschikbaar is. Een actief wordt verworven voor CU 100 verhoogd met een aankoopprovisie van CU 2. Bij eerste opname wordt het actief opgenomen tegen een waarde van CU 102. De volgende verslagdatum is één dag later; op die dag is de genoteerde marktprijs van het actief CU 100. Indien het actief zou worden verkocht, zou een provisie van CU 3 worden betaald. Op dat moment wordt het actief gewaardeerd op CU 100 (zonder rekening te houden met de mogelijke provisie bij verkoop) en wordt een verlies van CU 2 in het eigen vermogen opgenomen. Indien het voor verkoop beschikbare financiële actief een actief is met vaste of bepaalde betalingen worden de transactiekosten geamortiseerd met behulp van de effectieve-rentemethode. Indien het voor verkoop beschikbare financiële actief geen vaste of bepaalde betalingen kent, worden de transactiekosten in de winst- en verliesrekening opgenomen zodra het actief niet langer wordt opgenomen of een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

- TL68. Instrumenten die als leningen en vorderingen worden geclassificeerd worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zonder rekening te houden met het voornemen van de entiteit om deze tot einde looptijd aan te houden.

Overwegingen met betrekking tot de waardering tegen reële waarde (alinea 48 en 49)

- TL69. Aan de definitie van reële waarde ligt de veronderstelling ten grondslag dat de continuïteit van een entiteit gegarandeerd is, zonder enige intentie of noodzaak om over te gaan tot liquidatie, belangrijke inkrimping van de bedrijfsactiviteiten of het afsluiten van een transactie onder ongunstige voorwaarden. De reële waarde is derhalve niet het bedrag dat een entiteit zou ontvangen of betalen in geval van een gedwongen transactie, onvrijwillige liquidatie of gedwongen verkoop. De reële waarde is echter wel een afspiegeling van de kredietkwaliteit van het instrument.

- TL70. In deze standaard omvatten de begrippen „biedkoers” en „vraagprijs” (soms aangeduid als „actuele vraagprijs”) in de context van genoteerde marktprijzen, en het begrip „bid-ask spread” uitsluitend transactiekosten. Andere aanpassingen om tot de reële waarde te komen (bijvoorbeeld in verband met het kredietrisico betreffende tegenpartijen) zijn niet in het begrip „bid-ask spread” opgenomen.

Actieve markt: genoteerde prijs

- TL71. Een financieel instrument wordt beschouwd als genoteerd op een actieve markt indien er op eenvoudige wijze en regelmatig genoteerde prijzen beschikbaar zijn, afkomstig van een beurs, handelaar, makelaar, sectorgroep, „pricing service” of regelgevende instantie, en deze prijzen ontleend zijn aan daadwerkelijke en regelmatig uitgevoerde markttransacties tussen onafhankelijke partijen. De reële waarde wordt gedefinieerd als de prijs die tot stand komt tussen een tot een transactie bereid zijnde koper en een tot een transactie bereid zijnde verkoper die onafhankelijk zijn. Het doel van het bepalen van de reële waarde van een financieel instrument dat op een actieve markt wordt verhandeld is om tot de prijs te komen waartegen op de balansdatum een transactie in dat instrument (dat wil zeggen zonder het instrument aan te passen of de samenstelling ervan te wijzigen) zou plaatsvinden op de gunstigste actieve markt tot welke de entiteit directe toegang heeft. De entiteit past de prijs in de meer gunstige markt echter aan om de verschillen tot uitdrukking te brengen wat betreft het aan de tegenpartij verbonden kredietrisico tussen instrumenten die in die markt worden verhandeld en de markt waarop de waardering betrekking heeft. Het bestaan van gepubliceerde prijsnoteringen op een actieve markt is de beste indicatie van de reële waarde en deze worden, indien deze bestaan, gebruikt om het financiële actief of de financiële verplichting te waarderen.

- TL72. De geëigende genoteerde marktprijs voor een aangehouden actief of een uit te geven verplichting is gewoonlijk de actuele biedkoers, en voor een te verwerven actief of een opgenomen verplichting, de actuele vraagprijs. Indien een entiteit het marktrisico van activa en passiva heeft waarvan de marktrisico's elkaar compenseren, kan zij middenkoersen gebruiken als basis voor de bepaling van de reële waarde van de elkaar compenserende risicoposities en, afhankelijk van het feit of de nettopositie een verplichting of een actief is de biedkoers of de vraagprijs toepassen. Indien de actuele biedkoers en laatkoers niet beschikbaar zijn, kan de prijs van de meest recente transactie een indicatie geven van de actuele reële waarde, vooropgesteld dat er zich sinds de transactiedatum geen belangrijke verandering in de economische omstandigheden heeft voorgedaan. Indien de omstandigheden sinds de transactiedatum zijn veranderd (bijvoorbeeld een verandering in de risicovrije rentevoet na de publicatie van de meest recente prijsnotering van een bedrijfsobligatie) wordt de verandering in de omstandigheden tot uitdrukking gebracht in de reële waarde aan de hand van actuele prijzen of voeten voor vergelijkbare instrumenten. Evenzo wordt de prijs aangepast indien de entiteit kan aantonen dat de laatste transactieprijs niet de reële waarde is (bijvoorbeeld omdat deze overeenkwam met het bedrag dat een entiteit zou ontvangen of betalen bij een gedwongen transactie, onvrijwillige liquidatie of gedwongen verkoop). De reële waarde van een portefeuille van financiële instrumenten is het product van de hoeveelheid per instrument en de genoteerde marktprijs. Indien voor een financieel instrument als geheel geen marktprijs op een actieve markt bestaat, maar er wel actieve markten bestaan voor de samenstellende delen daarvan, wordt de reële waarde bepaald op basis van de relevante marktprijzen van de samenstellende delen.

- TL73. Indien een rentevoet (in plaats van een prijs) op een markt wordt genoteerd, gebruikt de entiteit die genoteerde marktvoet als basis om met behulp van een waarderingstechniek de reële waarde te bepalen. Indien de marktvoet geen kredietrisico omvat, of ander factoren die marktdeelnemers in de waardering van het instrument zouden betrekken, past de entiteit de voet aan in verband met deze factoren.

IAS 39

Geen actieve markt: waarderingstechniek

- TL74. Indien de markt voor een financieel instrument geen actieve markt is, bepaalt de entiteit de reële waarde met behulp van een waarderingstechniek. Waarderingstechnieken omvatten, indien beschikbaar, het gebruik van markttransacties tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn, de vergelijking met de actuele reële waarde van een ander instrument dat in wezen hetzelfde is, contante-waardeberekeningen en optiewaarderingsmodellen. Indien er een waarderingstechniek is die door veel marktpartijen wordt gebruikt om de prijs van het instrument te bepalen en die techniek heeft bewezen betrouwbare schattingen op te leveren van prijzen in daadwerkelijke markttransacties, dan gebruikt de entiteit deze techniek.
- TL75. Het doel van het gebruik van een waarderingstechniek is om vast te stellen wat de transactieprijs op de waarderingsdatum zou zijn geweest bij een zakelijke, objectieve transactie tussen partijen die onafhankelijk zijn en handelen op basis van normale bedrijfsoverwegingen. De reële waarde wordt geschat op basis van de resultaten van een waarderingstechniek die zoveel mogelijk gebruikmaakt van marktgegevens, en die zo weinig mogelijk afhankelijk is van gegevens die specifiek zijn voor de entiteit. Een waarderingstechniek resulteert naar verwachting in een realistische schatting van de reële waarde indien (a) indien deze op een redelijke wijze simuleert hoe de markt het instrument naar verwachting zou waarderen en (b) de basisgegevens voor de waarderingstechniek een redelijke afspiegeling zijn van de marktverwachtingen en maatstaven voor de risico-rendementfactoren die inherent zijn aan het financiële instrument.
- TL76. Een waarderingstechniek (a) omvat derhalve alle factoren die marktdeelnemers in beschouwing zouden nemen bij het vaststellen van de prijs en (b) is in overeenstemming met aanvaarde economische methoden voor het waarderen van financiële instrumenten. De waarderingstechniek wordt periodiek door de entiteit aangepast en getoetst op de werking ervan, aan de hand van prijzen uit waarneembare actuele markttransacties in hetzelfde instrument (dat wil zeggen zonder aanpassing of verandering van samenstelling) of op basis van beschikbare waarneembare marktgegevens. Een entiteit verkrijgt op consistente wijze marktgegevens van dezelfde markt waarop het instrument werd gecreëerd of verworven. De beste indicatie van de reële waarde van een financieel instrument bij eerste opname is de transactieprijs (dat wil zeggen de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding), tenzij de reële waarde van dat instrument wordt ontleend aan een vergelijking met andere waarneembare actuele markttransacties in hetzelfde instrument (dat wil zeggen zonder aanpassing of verandering van samenstelling), of op basis van een waarderingstechniek waarvan de variabelen alleen uit gegevens uit waarneembare markten bestaan.
- TL77. De eerste verwerving of creatie van een financieel actief of het ontstaan van een financiële verplichting is een markttransactie die een basis vormt voor het schatten van de reële waarde van het instrument. Met name indien het financiële instrument een schuldbewijs (bijvoorbeeld een lening) is, kan de reële waarde worden bepaald door vergelijking met de marktomstandigheden die bij verwerving of creatie bestonden en de actuele marktomstandigheden of momenteel door de entiteit of anderen in rekening gebrachte rente voor vergelijkbare schuldbewijzen (dat wil zeggen vergelijkbaar wat betreft resterende looptijd, kasstroomverloop, valuta, kredietrisico, onderpand en rentebasis). Anderzijds kan een schatting van de actuele marktrente worden ontleend aan een referentierente die uitgaat van een betere kredietkwaliteit dan van het onderliggende schuldbewijs, waarbij de „credit spread” constant wordt gehouden en aanpassingen worden doorgevoerd in verband met de verandering van de referentierente na de creatie van het schuldbewijs. Voorwaarde is dat er geen verandering is opgetreden in het kredietrisico van de debiteur en de toepasselijke „credit spreads” na de creatie van het schuldbewijs. Indien de omstandigheden na de meest recente markttransactie zijn veranderd, wordt de overeenkomstige verandering in de reële waarde van het te waarderen financiële instrument bepaald via vergelijking met de actuele prijzen of voeten voor vergelijkbare financiële instrumenten, voorzover noodzakelijk aangepast in verband met verschillen met het te waarderen instrument.
- TL78. De mogelijkheid bestaat dat niet op iedere waarderingsdag dezelfde informatie beschikbaar is. Op het tijdstip waarop een entiteit een lening verstrekt die, of een schuldbewijs verwerft dat, niet actief wordt verhandeld, heeft de entiteit bijvoorbeeld een transactieprijs die tevens een marktprijs is. De mogelijkheid bestaat echter dat er op de volgende waarderingsdag geen nieuwe transactiegegevens bekend zijn en, hoewel de entiteit het algemene niveau van de marktrente kan bepalen, weet zij mogelijk niet van welk krediet- of ander risiconiveau marktdeelnemers uitgaan bij de waardering van het instrument op dat tijdstip. Een entiteit beschikt misschien niet over gegevens van recente transacties om de relevante „credit spread” boven de basisrente te bepalen die noodzakelijk is om bij een contante-waardeberekening de disconteringsvoet te bepalen. Het zou redelijk zijn om, bij afwezigheid van aanwijzingen die op het tegendeel duiden, te veronderstellen dat de „credit spread” die bestond op het moment dat de lening werd verstrekt, niet is veranderd. Van de entiteit wordt verwacht dat zij zich redelijkerwijs inspanst om te bepalen of er aanwijzingen zijn dat er in dergelijke factoren in verandering is opgetreden. Wanneer er aanwijzingen zijn dat een verandering is opgetreden, beoordeelt de entiteit bij het bepalen van de reële waarde van het financiële instrument de gevolgen van de verandering.
- TL79. Bij de toepassing van contante-waardeberekeningen gebruikt een entiteit een of meerdere disconteringsvoeten die gelijk zijn aan het geldende rendement op financiële instrumenten die in wezen dezelfde voorwaarden en kenmerken hebben, inclusief de kredietkwaliteit van het instrument, de resterende periode waarvoor de contractuele rentevoet is vastgesteld, de resterende periode voor terugbetaling van de hoofdsom, en de valuta waarin de betalingen moeten worden verricht. Kortlopende vorderingen en schulden zonder aangegeven rente mogen gewaardeerd worden op het oorspronkelijke factuurbedrag, indien het effect van discontering niet van materiële betekenis is.

Geen actieve markt: eigen-vermogensinstrumenten

- TL80. De reële waarde van beleggingen in eigen-vermogensinstrumenten zonder een op een actieve markt genoteerde marktprijs en derivaten die zijn gekoppeld aan, en moeten worden afgewikkeld door, levering van een dergelijk niet-genoteerd eigen-vermogensinstrument (zie alinea 46(c) en 47) is op betrouwbare wijze te bepalen indien (a) de variabiliteit in de bandbreedte van redelijke schattingen van de reële waarde niet belangrijk is voor dat instrument of (b) de waarschijnlijkheid van de verschillende schattingen binnen de bandbreedte redelijkerwijs kan worden ingeschat en gebruikt voor het schatten van de reële waarde.
- TL81. Er zijn vele situaties waarin de variabiliteit in de bandbreedte van redelijke schattingen van de reële waarde van beleggingen in eigen-vermogensinstrumenten zonder een genoteerde marktprijs en derivaten die zijn gekoppeld aan, en moeten worden afgewikkeld door, levering van een dergelijk niet-genoteerd eigen-vermogensinstrument (zie alinea 46(c) en 47), waarschijnlijk niet aanzienlijk is. Het is normaal gesproken mogelijk om de reële waarde van een financieel actief dat een entiteit van een derde heeft verworven, te schatten. Indien de bandbreedte van redelijke schattingen van de reële waarde echter aanzienlijk is, en de waarschijnlijkheid van de verschillende schattingen niet op een redelijke wijze kan worden ingeschat, mag een entiteit het instrument niet tegen reële waarde opnemen.

Gebruikte gegevens bij waarderingstechnieken

- TL82. De techniek die wordt gebruikt voor het schatten van de reële waarde van een bepaald financieel instrument zou waarneembare marktgegevens over de marktomstandigheden omvatten, alsmede andere factoren die naar verwachting de reële waarde van het instrument beïnvloeden. De reële waarde van een financieel instrument is gebaseerd op een of meer van de volgende factoren (en mogelijk op andere factoren).
- (a) *De tijdswaarde van geld (dat wil zeggen de rente op basis van de basisrentevoet of de risicovrije rentevoet).* De basisrente kan meestal aan waarneembare staatsobligatiekoersen worden ontleend, en wordt vaak vermeld in financiële dagbladen. Deze rente is gewoonlijk afhankelijk van de verwachte timing van de geprognosticeerde kasstromen over de rendementscurve van rentevoeten bij verschillende tijdshorizonten. Een entiteit mag om praktische redenen een algemeen aanvaarde en op eenvoudige wijze waarneembare algemene voet, zoals LIBOR of een swapvoet, als referentierente gebruiken. (Omdat een rentevoet zoals LIBOR niet gelijk is aan de risicovrije rentevoet wordt deze aangepast in verband met het kredietrisico voor het desbetreffende financiële instrument. Dit geschiedt op basis van het kredietrisico van het instrument in verhouding tot de in deze referentievoet begrepen kredietrisicofactor.) Voor sommige landen geldt dat aan de door de centrale overheid uitgegeven obligaties een aanzienlijk kredietrisico kan zijn verbonden. In dergelijke gevallen vormen deze obligaties wellicht geen stabiele referentie-basisrente voor instrumenten in die valuta. Sommige entiteiten in deze landen kunnen een betere kredietstatus hebben en voor hen kan als kredietnemer een lagere rente gelden dan voor de centrale overheid. In een dergelijk geval kan de basisrente beter worden bepaald door de rente voor de meest kredietwaardige bedrijfsobligaties die in de valuta van dat rechtsgebied zijn uitgegeven, als uitgangspunt te nemen.
 - (b) *Kredietrisico.* De invloed van kredietrisico (dat wil zeggen de premie boven de basisrente vanwege kredietrisico) op de reële waarde kan worden ontleend aan waarneembare marktprijzen voor verhandelde instrumenten met een verschillende kredietkwaliteit, of aan waarneembare rentevoeten die kredietverstrekkers voor leningen met een verschillende kredietwaardigheid in rekening brengen.
 - (c) *Valutakoersen.* Voor de meeste belangrijke valuta's bestaan er actieve valutamarkten, en koersen worden dagelijks in financiële dagbladen opgenomen.
 - (d) *Commodity-prijzen.* Er zijn waarneembare marktprijzen voor vele commodity's.
 - (e) *Aandelenkoersen.* Koersen (en koersindices) van verhandelde eigen-vermogensinstrumenten zijn in sommige markten op eenvoudige wijze te volgen. Voor het schatten van de marktprijs van eigen-vermogensinstrumenten waarvoor geen waarneembare prijzen bestaan kunnen contante-waardetechnieken worden gebruikt.
 - (f) *Volatiliteit (dat wil zeggen de omvang van toekomstige veranderingen in de prijs van het financiële instrument of een ander goed).* De volatiliteit van actief verhandelde goederen kan normaliter redelijk worden geschat op basis van historische marktgegevens of aan de hand van de impliciete volatiliteit in de actuele marktprijzen.
 - (g) *Risico van vervroegde aflossing en afkooprisico.* Het verwachte patroon van vervroegde aflossing voor financiële activa en het verwachte afkooppatroon voor financiële verplichtingen kan worden geschat op basis van historische gegevens. (De reële waarde van een financiële verplichting die door de tegenpartij kan worden afgekocht, kan niet lager zijn dan de contante waarde van het afkoopbedrag – zie alinea 49.)

IAS 39

- (h) *Kosten van beheersdiensten voor een financieel actief of een financiële verplichting.* De kosten van beheersdiensten kunnen worden geschat door een vergelijking met actuele honoraria die door andere marktdeelnemers in rekening worden gebracht. Indien de beheerskosten van een financieel actief of een financiële verplichting aanzienlijk zijn, en andere marktdeelnemers vergelijkbare kosten in rekening zouden worden gebracht, houdt de emittent hiermee rekening bij het bepalen van de reële waarde van dat financiële actief of die financiële verplichting. Het is waarschijnlijk dat de reële waarde bij het ontstaan van een contractueel recht op een toekomstig honorarium gelijk is aan de hiervoor betaalde uitgiftekosten, tenzij het toekomstige honorarium en de hieraan verbonden kosten afwijken van hetgeen in de markt gebruikelijk is.

Winsten en verliezen (alinea 55 tot en met 57)

TL83. Een entiteit past IAS 21 toe op financiële activa en financiële verplichtingen die overeenkomstig IAS 21 monetaire posten zijn en in een vreemde valuta luiden. Volgens IAS 21 worden winsten en verliezen uit valutakoersverschillen op monetaire activa en monetaire verplichtingen in de winst- en verliesrekening opgenomen. Een uitzondering hierop betreft een monetaire post die als afdekkingsinstrument is aangemerkt bij hetzij een kasstroomafdekking (zie alinea 95 tot en met 101) of een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse dochteronderneming (zie alinea 102). Met het oog op het opnemen van winsten en verliezen uit valutakoersverschillen krachtens IAS 21 wordt een monetair, voor verkoop beschikbaar financieel actief behandeld alsof het in de vreemde valuta tegen geamortiseerde kostprijs wordt gewaardeerd. Met betrekking tot een dergelijk financieel actief geldt dat valutakoersverschillen die voortvloeien uit veranderingen van de geamortiseerde kostprijs in de winst- en verliesrekening worden opgenomen en dat andere veranderingen van de boekwaarde overeenkomstig alinea 55(b) worden opgenomen. Voor verkoop beschikbare financiële activa die op grond van IAS 21 geen monetaire posten zijn (bijvoorbeeld eigenvermogensinstrumenten) omvat de winst of het verlies dat volgens alinea 55(b) direct in het eigen vermogen wordt opgenomen een eventueel optredende vreemde-valutacomponent. Bij een afdekkingsrelatie tussen een niet-afgeleid monetair actief en een niet-afgeleide monetaire verplichting worden veranderingen in de vreemde-valutacomponent van die financiële instrumenten in de winst- en verliesrekening opgenomen.

*Bijzondere waardevermindering en oninbaarheid van financiële activa (alinea 58 tot en met 70)**Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (alinea 63 tot en met 65)*

- TL84. De bijzondere waardevermindering van een financieel actief gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs wordt bepaald met behulp van de oorspronkelijke effectieve rente van het financiële instrument, omdat contante-waardeberekening tegen de actuele marktrente in feite betekent dat financiële activa die anders tegen geamortiseerde kostprijs zouden worden gewaardeerd, tegen reële waarde worden gewaardeerd. Indien de voorwaarden van een lening, vordering of tot einde looptijd aangehouden belegging na heronderhandeling of anderszins worden aangepast in verband met financiële problemen van de leningnemer of emittent, wordt de bijzondere waardevermindering bepaald met behulp van de oorspronkelijke effectieve rente vóór de aanpassing van de voorwaarden. Kasstromen die betrekking hebben op kortlopende vorderingen worden niet gediscoonteerd indien het effect van discontering niet van materiële betekenis is. Indien een lening, vordering of tot einde looptijd aangehouden belegging een variabele rente kent, is de disconteringsvoet voor het bepalen van het bijzondere waardevermindering-verlies volgens alinea 63 de actuele effectieve rente bepaald op basis van het contract. Een crediteur mag uit praktisch oogpunt bij een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief de bijzondere waardevermindering van een financieel actief bepalen op basis van de reële waarde van een instrument aan de hand van een waarneembare marktprijs. In de berekening van de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen van een financieel actief tegen onderpand wordt rekening gehouden met de kasstromen die uit executie kunnen voortvloeien, verminderd met de kosten van het verwerven en verkopen van het onderpand, ongeacht of executie waarschijnlijk is.
- TL85. Het proces voor het schatten van bijzondere waardeverminderingen omvat de beoordeling van alle kredietposities, niet alleen die van geringe kredietkwaliteit. Indien een entiteit bijvoorbeeld een intern systeem van kredietbeoordeling hanteert, beoordeelt zij alle kredietposities, niet alleen die waarbij sprake is van een ernstige verslechtering van de kredietkwaliteit.
- TL86. Het proces van het schatten van het bijzondere waardeverminderingverlies kan resulteren in één bedrag of in een reeks van mogelijke bedragen. In laatstgenoemd geval neemt de entiteit een bijzonder waardeverminderingverlies op ter grootte van de beste schatting binnen de reeks (*), waarbij rekening wordt gehouden met alle relevante informatie die beschikbaar is voor de publicatie van de jaarrekening over omstandigheden op balansdatum.

(*) Alinea 39 van IAS 37 bevat richtlijnen over hoe de beste schatting in een reeks van mogelijke uitkomsten moet worden bepaald.

- TL87. Voor de collectieve beoordeling of een bijzondere waardevermindering is opgetreden, worden financiële activa gegroepeerd op basis van kredietrisicokenmerken die een indicatie vormen van de mate waarin de schuldenaar in staat is alle verschuldigde bedragen te betalen in overeenstemming met de contractuele bepalingen (bijvoorbeeld op basis van een kredietrisico- of kredietwaardigheidsbeoordeling waarbij rekening wordt gehouden met type actief, sector, geografische locatie, onderpandtype, ouderdom en andere relevante factoren). De gekozen kenmerken zijn relevant voor de schatting van de toekomstige kasstromen voor groepen van dergelijke activa omdat zij indicatief zijn voor de mate waarin in de schuldenaar in staat is alle verschuldigde bedragen overeenkomstig de contractuele bepalingen van de te beoordelen activa, te betalen. Op groepsniveau verschillen de kans op verlies en andere verliesstatistieken echter tussen (a) activa die individueel op bijzonder waardevermindering zijn beoordeeld en niet aan een bijzondere waardevermindering onderhevig zijn geweest en (b) activa die niet individueel zijn beoordeeld ten aanzien van bijzondere waardeverminderingen, met het gevolg dat het mogelijk is dat er een ander bijzonder waardeverminderingverlies moet worden verwerkt. Indien een entiteit geen groep van activa met vergelijkbare risicokenmerken heeft, voert zij geen aanvullende beoordeling uit.
- TL88. Bijzondere waardeverminderingverliezen die op het niveau van een groep van activa worden verwerkt, zijn een voorlopige stap in afwachting van bijzondere waardeverminderingverliezen op individuele activa in de groep financiële activa die collectief op bijzondere waardevermindering worden beoordeeld. Zodra informatie beschikbaar is waaruit specifiek verliezen naar voren komen op individueel in waarde verminderde activa in een groep worden deze activa uit de groep verwijderd.
- TL89. Toekomstige kasstromen in een groep financiële activa die collectief op bijzondere waardevermindering worden beoordeeld, worden geschat op basis van historische verliesgegevens voor activa met kredietrisicokenmerken die vergelijkbaar zijn met activa in de groep. Entiteiten die geen of onvoldoende eigen verlieshistorie hebben, maken gebruik van gegevens van vergelijkbare entiteiten voor vergelijkbare groepen van financiële activa. Historische verliesgegevens worden aangepast op basis van actuele waarneembare gegevens om rekening te houden met actuele omstandigheden die geen rol speelden in periode waarop de verliesgegevens betrekking hebben, en om de effecten te elimineren van omstandigheden in de historische periode die momenteel niet bestaan. Schattingen van veranderingen in toekomstige kasstromen zijn een afspiegeling van, en wat betreft de richting consistent met, veranderingen in daarmee verband houdende, waarneembare periodegegevens (zoals veranderingen in de werkloosheid, onroerend-goedprijzen, commodity-prijzen, betalingsstatus en andere factoren die indicatief zijn voor de (omvang van de) in de groep opgetreden verliezen. De methodologie en veronderstellingen die bij het schatten van toekomstige kasstromen zijn gebruikt, worden regelmatig beoordeeld ter vermindering van verschillen tussen verliesschattingen en daadwerkelijk opgetreden verliezen.
- TL90. Een voorbeeld van de toepassing van alinea TL89 is dat een entiteit op basis van historische gegevens mag bepalen dat een van de belangrijkste oorzaken van het in gebreke blijven bij creditcardleningen het overlijden van de leningnemer is. De entiteit kan waarnemen dat het sterftecijfer van jaar tot jaar niet is gewijzigd. Niettemin kunnen sommige leningnemers in de groep van creditcardleningen van de entiteit in dat jaar zijn overleden, wat zou betekenen dat die leningen aan een bijzonder waardeverminderingverlies onderhevig zijn geweest, zelfs indien de entiteit aan het einde van het jaar nog niet weet welke leningnemers zijn overleden. Het zou terecht zijn om een bijzonder waardeverminderingverlies op te nemen voor deze „geleden maar nog niet gerapporteerde” verliezen. Het zou echter niet juist zijn om een bijzonder waardeverminderingverlies op te nemen in verband met in een toekomstige periode verwachte sterftegevallen, omdat de noodzakelijke verliesgebeurtenis (het overlijden van de leningnemer) zich nog niet heeft voorgedaan.
- TL91. Indien bij het schatten van toekomstige kasstromen wordt gebruikgemaakt van historische verliescijfers is het belangrijk dat informatie over historische verliescijfers wordt toegepast op groepen die consistent zijn gedefinieerd met de groepen waarop de historische verliesgegevens betrekking hebben. De gehanteerde methode dient derhalve voor iedere groep een vergelijking mogelijk te maken met historische verliesgegevens over groepen activa met vergelijkbare kredietrisicokenmerken en relevante waarneembare gegevens waarin de actuele omstandigheden tot uitdrukking komen.
- TL92. Een op formules gebaseerde aanpak en statistische methoden mogen worden gebruikt om bijzondere waardeverminderingverliezen te bepalen in een groep van financiële activa (bijvoorbeeld leningen met een relatief klein saldo), zolang zij in overeenstemming zijn met de vereisten in alinea 63 tot en met 65 en TL87 tot en met TL91. Bij ieder gehanteerd model wordt rekening gehouden met de tijdswaarde van geld, de kasstromen gedurende de gehele resterende looptijd van een actief (niet alleen het eerstvolgende jaar), de ouderdom van de leningen in de portefeuille, en er treedt bij eerste opname van een financieel actief geen bijzonder waardeverminderingverlies op.

Rentebaten na opname van bijzondere waardeverminderingen

- TL93. Zodra een financieel actief of een groep van vergelijkbare financiële activa in verband met een bijzonder waardeverminderingverlies is afgeboekt, worden de rentebaten daarna opgenomen op basis van de rentevoet die is gebruikt bij de contante-waardeberekening voor het bepalen van het bijzondere waardeverminderingverlies.

Afdekking (alinea 71 tot en met 102)*Afdekkingsinstrumenten (alinea 72 tot en met 77)**Afdekkingsinstrumenten (alinea 72 en 73)*

- TL94. Het mogelijke verlies op een door een entiteit geschreven optie kan aanzienlijk groter zijn dan de mogelijke waardestijging van een daarmee samenhangende afgedekte positie. Een geschreven optie is met andere woorden niet effectief om het winst- of verliesrisico van een afgedekte balanspositie te reduceren. Een geschreven optie komt derhalve niet als een afdekkingsinstrument in aanmerking, tenzij de optie wordt aangewezen als afdekking van een gekochte optie, met inbegrip van een optie die in een ander financieel instrument is besloten (bijvoorbeeld een geschreven optie die als afdekking van vervroegd aflosbare schulden wordt gebruikt). Daarentegen is de potentiële winst bij een gekochte optie gelijk aan of hoger dan het verlies; met een gekochte optie kan dus eventueel de winst of het verlies voortvloeiend uit veranderingen in de reële waarde of kasstromen worden gereduceerd. Een gekochte optie kan dan ook in aanmerking komen als afdekkingsinstrument.
- TL95. Een tot einde looptijd aangehouden belegging die tegen geamortiseerde kostprijs wordt gewaardeerd kan als een afdekkingsinstrument worden aangemerkt bij afdekking van een valutarisico.
- TL96. Een belegging in een niet ter beurse genoteerd eigen-vermogensinstrument dat niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd omdat de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald, of een derivaat dat is gekoppeld aan, en moet worden afgewikkeld in, een dergelijk niet-genoteerd eigen-vermogensinstrument (zie alinea 46(c) en 47) kan niet als een afdekkingsinstrument worden aangewezen.
- TL97. Eigen-vermogensinstrumenten van een entiteit zijn geen financiële activa of financiële verplichtingen van de entiteit en kunnen derhalve niet als afdekkingsinstrument worden aangewezen.

*Afgedekte posities (alinea 78 tot en met 84)**In aanmerking komende posities (alinea 78 tot en met 80)*

- TL98. Een vaststaande toezegging voor de overname van een bedrijf in een bedrijfscombinatie kan geen afgedekte positie zijn, behalve wat het valutarisico betreft, omdat de andere af te dekken risico's niet specifiek kunnen worden vastgesteld en gemeten. Deze andere risico's zijn algemene bedrijfsrisico's.
- TL99. Een investering verwerkt volgens de „equity”-methode kan geen afgedekte positie zijn bij een reële-waardeafdekking, omdat bij de „equity”-methode het aandeel van de belegger in de winst of het verlies van de geassocieerde deelneming in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen, en niet de veranderingen in de reële waarde van de investering. Om dezelfde reden kan een investering in een geconsolideerde dochteronderneming geen afgedekte positie zijn bij een reële-waardeafdekking omdat bij consolidatie het aandeel van de moedermaatschappij in de winst of het verlies van de dochteronderneming in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen, en niet de veranderingen in de reële waarde van de investering. Bij een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit ligt de situatie anders omdat deze een afdekking betreft van valutarisico, niet een reële-waardeafdekking van de waardeverandering van de investering.

Aanwijzing van financiële posities als afgedekte positie (alinea 81 en 81A)

- TL99A. [...] De entiteit kan [...] alle kasstromen van het gehele financiële actief of de gehele financiële verplichting aanwijzen als afgedekte positie, en deze uitsluitend tegen één bepaald risico afdekken (bijvoorbeeld uitsluitend in verband met veranderingen die zijn toe te schrijven aan wijzigingen in de LIBOR). Een entiteit kan bijvoorbeeld in het geval van een financiële verplichting waarvan de effectieve rente 100 basispunten onder de LIBOR ligt, de gehele verplichting (dat wil zeggen hoofdsom plus rente tegen de LIBOR minus 100 basispunten) aanwijzen als afgedekte positie en de verandering in de reële waarde of kasstromen van die gehele verplichting afdekken, die is toe te schrijven aan wijzigingen in de LIBOR. De entiteit kan om de effectiviteit van de afdekking te verbeteren ook kiezen voor een andere afdekkingsverhouding dan één op één, zoals beschreven in alinea TL100.

- TL99B. Bovendien geldt dat, indien een vastrentend financieel instrument enige tijd na creatie wordt afgedekt en de rente in de tussentijd is veranderd, de entiteit een deel kan aanwijzen gelijk aan een referentierente die hoger is dan de contractuele rente die op post wordt betaald. [...] Neem als voorbeeld een entiteit die een vastrentend financieel actief creëert van CU 100, met een effectieve rentevoet van zes procent terwijl de LIBOR 4 procent bedraagt. De entiteit begint dat actief enige tijd later af te dekken, op het moment dat de LIBOR tot 8 procent is gestegen en de reële waarde van het actief tot CU 90 is gedaald. De entiteit berekent dat indien zij het actief had gekocht op het moment van de eerste aanwijzing van het actief als afgedekte positie, voor de reële waarde van dat moment (CU 90), het effectieve rendement 9,5 procent zou zijn geweest. [...] De entiteit een LIBOR-deel van 8 procent aanwijzen dat ten dele bestaat uit de contractuele rentekasstromen en ten dele uit het verschil tussen de actuele reële waarde (dat wil zeggen CU 90) en het aan het einde van de looptijd af te lossen bedrag (dat wil zeggen CU 100).

Aanwijzing van niet-financiële posities als afgedekte positie (alinea 82)

- TL100. Veranderingen in de prijs van een bestanddeel of component van een niet-financieel actief of niet-financiële verplichting hebben over het algemeen geen voorspelbaar, afzonderlijk meetbaar effect op de prijs van de post dat vergelijkbaar is met het effect van bijvoorbeeld een verandering in de marktrente op de prijs van een obligatie. Een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting vormt derhalve uitsluitend als geheel een afgedekte positie, of vormt een afgedekte positie in geval van een valutarisico. Indien er sprake is van een verschil tussen de voorwaarden van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie (zoals bij de afdekking van de verwachte aankoop van Braziliaanse koffie door middel van een termijncontract voor de aankoop van Colombiaanse koffie onder overigens vergelijkbare voorwaarden) kan de afdekkingsrelatie niettemin als een afdekkingsrelatie worden aangemerkt, mits aan alle voorwaarden in alinea 88 wordt voldaan, met inbegrip van de verwachting dat de afdekking zeer effectief zal zijn. In dit verband kan het bedrag van het afdekkingsinstrument hoger of lager zijn dan dat van de afgedekte positie, indien hierdoor de effectiviteit van de afdekkingsrelatie wordt bevorderd. Er zou bijvoorbeeld een regressieanalyse uitgevoerd kunnen worden om een statistische relatie vast te stellen tussen de afgedekte positie (bijvoorbeeld een transactie in Braziliaanse koffie) en het afdekkingsinstrument (bijvoorbeeld een transactie in Colombiaanse koffie). In geval van een gegronde statistische relatie tussen beide variabelen (dat wil zeggen de prijzen per eenheid Braziliaanse en Colombiaanse koffie) kan de helling van de regressielijn worden gebruikt om de afdekkingsverhouding vast te stellen waarmee de maximale verwachte effectiviteit wordt bewerkstelligd. Indien bijvoorbeeld de helling van de regressielijn 1,02 bedraagt, wordt met een afdekkingsverhouding op basis van factor 0,98 van de hoeveelheid van de afgedekte positie tegenover factor 1,00 van de hoeveelheid van het afdekkingsinstrument de maximale verwachte effectiviteit bereikt. De afdekkingsrelatie kan echter leiden tot ineffectiviteit die gedurende de looptijd van de afdekkingsrelatie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt.

Aanwijzing van groepen posities als afgedekte positie (alinea 83 en 84)

- TL101. Een afdekking van een netto totaalpositie (bijvoorbeeld het saldo van alle vastrentende activa en vastrentende verplichtingen met een vergelijkbare looptijd), in plaats van een specifieke afgedekte positie, voldoet niet aan de voorwaarden voor hedge accounting. Vrijwel hetzelfde effect dat hedge accounting bij dit type afdekkingsrelatie heeft op de winst of het verlies kan echter worden bereikt door een deel van de onderliggende posities aan te wijzen als de afgedekte positie. Bijvoorbeeld als een bank CU 100 aan activa en CU 90 aan verplichtingen heeft met een vergelijkbaar risico en vergelijkbare looptijd en de nettopositie van CU 10 afdekt, kan de bank CU 10 van de activa aanwijzen als afgedekte positie. Van deze aanwijzing kan worden gebruikgemaakt indien bedoelde activa en verplichtingen vastrentende instrumenten zijn. In dat geval is er sprake van een reële-waardeafdekking; indien beide instrumenten variabel rentend zijn, is er sprake van een kasstroomafdekking. Zo kan een entiteit die een vaststaande toezegging heeft voor de aankoop in vreemde valuta van CU 100 en een vaststaande toezegging voor de verkoop in die vreemde valuta van CU 90, het saldo van CU 10 afdekken door een derivaat te kopen en dit aan te wijzen als afdekkingsinstrument dat is verbonden aan CU 10 van de vaststaande toezegging van CU 100.

Administratieve verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting) (alinea 85 tot en met 102)

- TL102. Een voorbeeld van reële-waardeafdekking is een afdekking van het risico dat de entiteit loopt ten aanzien van veranderingen in de reële waarde van een vastrentend schuldbewijs als gevolg van rentevoetwijzigingen. Een dergelijke afdekkingstransactie kan worden aangegaan door de emittent of door de houder van het schuldbewijs.
- TL103. Een voorbeeld van een kasstroomafdekking is het gebruik van een swap om een variabel rentende schuld te wijzigen in een vastrentende schuld (dat wil zeggen een afdekking van een toekomstige transactie waarbij de toekomstige kasstromen die worden afgedekt de toekomstige rentebetalingen zijn).

IAS 39

TL104. Een afdekking van een vaststaande toezegging (bijvoorbeeld een afdekking van de verandering van de benzineprijs in relatie tot een niet-opgenomen contractuele verplichting door een elektriciteitsbedrijf om benzine tegen een vaste prijs te kopen) is een afdekking van het risico van een verandering in de reële waarde. Bijgevolg is een dergelijke afdekking een reële-waardeafdekking. Volgens alinea 87 zou een afdekking van het valutarisico van een vaststaande toezegging als alternatief administratief als een kasstroomafdekking kunnen worden verwerkt.

Beoordeling van de afdekkingseffectiviteit

TL105. Een afdekking wordt uitsluitend als zeer effectief aangemerkt indien aan beide onderstaande voorwaarden wordt voldaan.

- (a) Bij het aangaan van de afdekkingstransactie en in daaropvolgende perioden wordt verwacht dat de afdekking zeer effectief is wat betreft het compenseren van aan het afgedekte risico toe te schrijven veranderingen in de reële waarde of kasstromen gedurende de periode waarvoor de afdekking wordt aangewezen. Een dergelijke verwachting kan op verschillende manieren worden aangetoond, onder meer door middel van een vergelijking van de aan het afgedekte risico toe te schrijven historische veranderingen in de reële waarde of kasstromen van de afgedekte positie met de historische veranderingen in de reële waarde of de kasstromen van het afdekkingsinstrument, of door een hoge statistische correlatie aan te tonen tussen de reële waarde of de kasstromen van de afgedekte positie en die van het afdekkingsinstrument. De entiteit kan om de effectiviteit van de afdekking te verbeteren kiezen voor een andere afdekkingsverhouding dan één op één, zoals wordt beschreven in alinea TL100.
- (b) De werkelijke effectiviteit van de afdekking valt binnen een bereik van 80-125 procent. Indien bijvoorbeeld de werkelijke uitkomsten zodanig zijn dat het verlies op het afdekkingsinstrument CU 120 bedraagt en de winst op de kasinstrumenten CU 100 bedraagt, kan de effectiviteit worden gemeten als 120/100, oftewel 120 procent, of als 100/120, oftewel 83 procent. In dit voorbeeld zou de entiteit concluderen dat de afdekking zeer effectief is geweest, ervan uitgaande dat de afdekking voldoet aan voorwaarde (a).

TL106. De effectiviteit wordt in ieder geval beoordeeld bij het opstellen van de jaarrekening en tussentijdse financiële verslagen van de entiteit.

TL107. Deze standaard schrijft niet één bepaalde methode voor om de afdekkingseffectiviteit te beoordelen. Welke methode een entiteit hanteert voor het beoordelen van de afdekkingseffectiviteit hangt af van de strategie met betrekking tot risicobeheer. Indien de strategie van de entiteit met betrekking tot risicobeheer bijvoorbeeld is om het bedrag van het afdekkingsinstrument periodiek aan te passen aan veranderingen in de afgedekte positie, dan moet de entiteit alleen aantonen dat de afdekking naar verwachting zeer effectief zal zijn voor de periode tot de eerstvolgende aanpassing van het bedrag van het afdekkingsinstrument. In sommige gevallen hanteert een entiteit verschillende methoden voor verschillende soorten afdekkingstransacties. In de documentatie van de afdekkingsstrategie van een entiteit zullen ook de procedures voor beoordeling van de effectiviteit worden opgenomen. Die procedures geven aan of de beoordeling betrekking heeft op de totale winst of het totale verlies op een afdekkingsinstrument, of dat met de tijdswaarde van het instrument geen rekening wordt gehouden.

TL107A. [...].

TL108. Zijn de belangrijkste voorwaarden van het afdekkingsinstrument en van het afgedekte actief, de afgedekte verplichting, vaststaande toezegging of zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie hetzelfde, dan heffen de aan het afgedekte risico toe te rekenen veranderingen in de reële waarde en kasstromen elkaar waarschijnlijk volledig op, zowel bij het aangaan van de afdekkingstransactie als daarna. Een renteswap, bijvoorbeeld, zal als afdekkingstransactie waarschijnlijk effectief zijn indien het referentiebedrag en de hoofdsom, looptijd, renteherzieningsdata, data van ontvangst en betaling van rente en aflossingen, en de basis voor het bepalen van de rentevoet voor het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie gelijk zijn. Voorts is een afdekking van een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie van een commodity door middel van een termijncontract waarschijnlijk zeer effectief indien:

- (a) het termijncontract de aankoop betreft van dezelfde hoeveelheid van dezelfde commodity, op hetzelfde tijdstip en op dezelfde plaats als de afgedekte verwachte toekomstige aankoop;
- (b) de reële waarde van het termijncontract bij afsluiting nihil is;

en

- (c) de verandering in het disagio of agio op het termijncontract niet wordt betrokken in de beoordeling van de effectiviteit en in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen, of indien de verandering in de verwachte kasstromen van de zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie gebaseerd is op de termijnprijzen van de commodity.

- TL109. In sommige gevallen wordt met het afdekkingsinstrument slechts een deel van het afgedekte risico afgedekt. Een afdekkingstransactie zal bijvoorbeeld niet volledig effectief zijn als het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie in verschillende valuta's luiden die niet in hoge mate correleren. Ook afdekking van een renterisico door middel van een derivaat zal niet volledig effectief zijn, indien een deel van de verandering in de reële waarde van het derivaat is toe te rekenen aan het kredietrisico van de wederpartij.
- TL110. Om voor hedge accounting in aanmerking te komen, moet de afdekking betrekking hebben op een specifiek aangegeven en aangewezen risico, en niet louter op de algemene bedrijfsrisico's van de entiteit, en moet deze uiteindelijk van invloed zijn op het resultaat van de entiteit. Een afdekking van het risico van economische veroudering van een materieel actief of het risico van onteigening van vastgoed door de overheid zal niet voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting; de effectiviteit valt immers niet te bepalen, aangezien die risico's niet betrouwbaar te bepalen zijn.
- TL111. In het geval van renterisico kan de afdekkingseffectiviteit worden beoordeeld door een looptijdenoverzicht voor financiële activa en financiële verplichtingen op te stellen waaruit de netto-renterisicopositie voor iedere periode blijkt. Voorwaarde hierbij is dat de nettopositie in verband kan worden gebracht met een specifiek actief of een specifieke verplichting (of een specifieke groep activa of verplichtingen, of een specifiek deel daarvan) waaruit dat nettorisico voortvloeit, en dat de afdekkingseffectiviteit wordt afgemeten aan dat actief of die verplichting.
- TL112. Bij het beoordelen van de effectiviteit van een afdekkingstransactie neemt een entiteit over het algemeen de tijdswaarde van geld in aanmerking. De vaste rente op een afgedekte positie hoeft niet precies overeen te komen met de vaste rente op een swap die is aangemerkt als reële-waardeafdekking. De variabele rente op een rentedragend actief of een rentedragende verplichting hoeft evenmin gelijk te zijn aan de variabele rente op een swap die is aangemerkt als een kasstroomafdekking. De reële waarde van een swap wordt bepaald door de nettoverrekeningen. De vaste en variabele rentevoeten bij een swap kunnen worden gewijzigd zonder dat dit invloed heeft op de nettoverrekening, indien beide evenveel worden gewijzigd.
- TL113. Indien een entiteit niet aan de criteria voor hedge accounting voldoet, beëindigt de entiteit de hedge accounting vanaf de laatste dag waarop de afdekkingseffectiviteit werd aangetoond. Indien de entiteit de gebeurtenis of verandering in omstandigheden waarneemt waardoor de afdekkingsrelatie niet aan de effectiviteitscriteria voldoet, en aantoonbaar dat de afdekking effectief was voordat de gebeurtenis of verandering in omstandigheden plaatsvond, dan beëindigt de entiteit de hedge accounting vanaf de dag waarop de gebeurtenis of verandering in omstandigheden plaatsvond.

Administratieve verwerking van reële-waardeafdekkingstransacties ter afdekking van het renterisico van een portefeuille

- TL114. Voor een reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen zou een entiteit aan de vereisten van deze standaard voldoen indien zij de onderstaande procedures in (a) tot en met (i) en de alinea's TL115 tot en met TL132 naleeft.
- (a) De entiteit onderkent als onderdeel van het risicobeheerproces een portefeuille van posten waarvan zij het renterisico wil afdekken. De portefeuille kan bestaan uit alleen activa, of alleen verplichtingen of een combinatie van activa en verplichtingen. De entiteit mag twee of meer portefeuilles onderscheiden (de entiteit mag bijvoorbeeld haar voor verkoop beschikbare activa in een afzonderlijke portefeuille indelen). In dat geval worden de onderstaande richtlijnen op iedere portefeuille afzonderlijk toegepast.
- (b) De entiteit brengt een verdeling aan in de portefeuille op basis van de renteherzieningsperioden, waarbij wordt uitgegaan van de verwachte in plaats van de contractuele renteherzieningsdata. Deze verdeling naar renteherzieningsperioden kan op verschillende manieren worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld door kasstromen in te delen op basis van de periode waarin deze naar verwachting zullen plaatsvinden, of door bij een renteswap onderliggende bedragen in te delen in alle perioden totdat de renteherziening naar verwachting zal plaatsvinden.
- (c) Op basis van deze verdeling besluit de entiteit over het bedrag dat zij wil afdekken. De entiteit wijst als afgedekte positie aan een bedrag aan activa of verplichtingen (maar geen nettobedrag) uit de geïdentificeerde portefeuille, gelijk aan het bedrag dat zij als afgedekt wenst aan te wijzen. [...].

IAS 39

- (d) De entiteit wijst het renterisico aan dat zij aan het afdekken is. Dit risico zou een deel kunnen zijn van het renterisico in iedere post in de afgedekte positie, zoals een referentierente (bijvoorbeeld de LIBOR).
- (e) De entiteit wijst voor iedere renteherzieningsperiode een of meer afdekkingsinstrumenten aan.
- (f) Op basis van de aanwijzingen die op grond van (c) tot en met (e) zijn gedaan, beoordeelt de entiteit bij het aangaan van de afdekking en in daaropvolgende perioden of deze naar verwachting zeer effectief zal zijn gedurende de periode waarvoor de afdekking is aangewezen.
- (g) De entiteit bepaalt periodiek de verandering in de reële waarde van de afgedekte positie (zoals aangewezen bij (c)) die is toe te schrijven aan het afgedekte risico (zoals aangewezen bij (d)).[...] De entiteit neemt de verandering in de reële waarde van de afgedekte positie op als een bate of last in de winst- en verliesrekening en in één of twee posten in de balans zoals beschreven in alinea 89A, mits met behulp van de door de entiteit gedocumenteerde methode voor bepaling van de effectiviteit wordt vastgesteld dat de afdekking daadwerkelijk zeer effectief is geweest. De verandering in de reële waarde hoeft niet aan individuele activa of verplichtingen te worden toegerekend.
- (h) De entiteit bepaalt de verandering in de reële waarde van het afdekkingsinstrument of de afdekkingsinstrumenten (zoals aangewezen bij (e)) en neemt deze op als bate of last in de winst- en verliesrekening. De reële waarde van het afdekkingsinstrument of de afdekkingsinstrumenten wordt als actief of verplichting in de balans opgenomen.
- (i) De eventuele ineffectiviteit (*) wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen als het verschil tussen de verandering in de reële waarde vermeld in (g) en die vermeld in (h).

TL115. Deze aanpak wordt hierna meer gedetailleerd beschreven. De aanpak dient alleen te worden toegepast op een reële-waardeafdekking van het renterisico betreffende een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen.

TL116. De portefeuille die op grond van TL114(a) wordt geïdentificeerd zou uit activa en verplichtingen kunnen bestaan. Een andere mogelijkheid is dat de portefeuille uitsluitend activa bevat, of alleen verplichtingen. De portefeuille wordt gebruikt om het bedrag van de activa of verplichtingen te bepalen dat de entiteit wenst af te dekken. De portefeuille wordt echter zelf niet als de afgedekte positie aangewezen.

TL117. Bij toepassing van alinea TL114(b) bepaalt de entiteit de verwachte renteherzieningsdatum van een post als de vroegste van de datum waarop de post naar verwachting afloopt en de datum waarop de renteherziening naar de marktrente naar verwachting zal plaatsvinden. De verwachte renteherzieningsdata worden geschat bij het aangaan van de afdekking en gedurende de looptijd van de afdekking, op basis van historische gegevens en andere beschikbare informatie, waaronder informatie en verwachtingen ten aanzien van het percentage vervroegde aflossingen, de rente en de wisselwerking hiertussen. Entiteiten die geen of onvoldoende eigen historie hebben, maken gebruik van gegevens van vergelijkbare entiteiten voor vergelijkbare financiële instrumenten. Deze schattingen worden periodiek beoordeeld en in het licht van de opgedane ervaring geactualiseerd. Indien een vastrentende post vervroegd aflosbaar is, is de verwachte renteherzieningsdatum gelijk aan de datum waarop de post naar verwachting vervroegd wordt afgelost, tenzij de renteherziening naar de marktrente eerder plaatsvindt. Bij een groep van vergelijkbare posten kan de uitsplitsing naar periode op basis van de verwachte renteherzieningsdata geschieden door een percentage van de groep aan iedere periode toe te wijzen, in plaats van de toewijzing van individuele posten. Een entiteit kan voor dergelijke toerekeningsdoeleinden andere methoden toepassen. De entiteit mag bijvoorbeeld gebruikmaken van een vermenigvuldigingsfactor inzake het percentage vervroegde aflossingen gebruiken voor de verdeling van aflossingsleningen over perioden op basis van de verwachte renteherzieningsdata. De methode voor een dergelijke verdeling dient echter in overeenstemming te zijn met de procedures en doelstellingen van de entiteit inzake risicobeheer.

TL118. Ter illustratie van de aanwijzing die in alinea TL114(c) uiteengezet wordt, wijst een entiteit die voor een bepaalde renteherzieningsperiode schat dat zij vastrentende activa heeft van CU 100 en vastrentende verplichtingen van CU 80, en besluit de totale nettopositie van CU 20 af te dekken, als afgedekte positie activa aan tot een bedrag van CU 20 (een gedeelte van de activa). (**) De aanwijzing wordt uitgedrukt in een bedrag in een valuta (bijvoorbeeld een bedrag in dollars, euro's, Britse ponden of rand) in plaats van als individuele activa. Hieruit volgt dat alle activa (of verplichtingen) waaraan het afgedekte bedrag wordt ontleend – dat wil zeggen in vorenstaand voorbeeld alle tot de CU 100 behorende activa – moeten zijn posten waarvan de reële waarde verandert als gevolg van veranderingen in de afgedekte rente [...]

(*) In dit verband gelden dezelfde materialiteitsoverwegingen als elders in de IFRSs.

(**) Op grond van de standaard mag een entiteit elk bedrag aan de daarvoor in aanmerking komende activa of verplichtingen aanwijzen, dat wil zeggen in dit voorbeeld elke bedrag aan activa tussen CU 0 en CU 100.

- TL119. De entiteit neemt tevens de in alinea 88(a) uiteengezette overige vereisten inzake aanwijzing en documentatie in acht. Bij de afdekking van het renterisico van een portefeuille dient uit deze aanwijzing en documentatie te blijken wat het beleid van de entiteit is ten aanzien van alle variabelen die worden gebruikt om het afgedekte bedrag te bepalen en op welke wijze de effectiviteit wordt bepaald, waaronder:
- (a) de activa en verplichtingen die in de portefeuilleafdekking opgenomen gaan worden en de te hanteren grondslag voor verwijdering van activa en verplichtingen uit de portefeuille;
 - (b) de wijze waarop de entiteit de renteherzieningsdata schat, met inbegrip van de veronderstellingen ten aanzien van de rente die ten grondslag liggen aan het percentage vervroegde aflossingen, en de grondslag voor wijziging van die schattingen. Dezelfde methode wordt gebruikt voor zowel de schattingen die worden gemaakt wanneer een actief of verplichting voor het eerst in de afgedekte portefeuille wordt opgenomen als voor latere herzieningen van deze schattingen;
 - (c) het aantal en de duur van de renteherzieningsperioden;
 - (d) de frequentie waarmee de entiteit de effectiviteit zal toetsen [...];
 - (e) de methode die door de entiteit wordt gebruikt om het bedrag te bepalen van de activa of verplichtingen die als afgedekte positie worden aangewezen [...];
 - (f) [...] of de entiteit de effectiviteit zal toetsen voor iedere individuele renteherzieningsperiode, voor alle perioden gezamenlijk, of voor een of andere combinatie van beiden.

De grondslagen die zijn bepaald bij het aanwijzen en documenteren van de afdekkingsrelatie dienen in overeenstemming te zijn met de procedures en doelstellingen van de entiteit inzake risicobeheer. Grondslagwijzigingen dienen niet willekeurig te worden doorgevoerd. Zij dienen gerechtvaardigd te worden op basis van veranderingen in marktomstandigheden en andere factoren, en dienen onderbouwd te zijn en in overeenstemming met de procedures en het beleid van de entiteit inzake risicobeheer.

- TL120. Het afdekkingsinstrument waarnaar in alinea TL114(e) wordt verwezen, kan één derivaat zijn of een portefeuille van derivaten die allemaal blootstaan aan het afgedekte renterisico dat in alinea TL114(d) is aangewezen (bijvoorbeeld een portefeuille van renteswaps die allemaal blootstaan aan de ontwikkeling van de LIBOR). Een dergelijke portefeuille van derivaten kan elkaar compenserende risicoposities bevatten. Een dergelijke portefeuille kan echter geen (op nettobasis) geschreven opties bevatten, omdat de standaard (*) niet toestaat dat dergelijke opties als afdekkingsinstrument worden aangewezen (behalve wanneer een geschreven optie wordt aangewezen ter compensatie van een gekochte optie). Indien met het afdekkingsinstrument het op grond van alinea TL114(c) aangewezen bedrag voor meer dan één renteherzieningsperiode wordt afgedekt, dan wordt dit toegerekend aan alle afgedekte perioden. Het afdekkingsinstrument dient echter in zijn geheel aan die renteherzieningsperioden te worden toegerekend omdat de standaard (**) niet toestaat dat een afdekkingsrelatie wordt aangewezen voor slechts een deel van een periode waarin een afdekkingsinstrument blijft bestaan.
- TL121. Wanneer de entiteit de verandering in de reële waarde van een vervroegd aflosbare post in overeenstemming met TL114(a) bepaalt, wordt de reële waarde van de vervroegd aflosbare post op twee manieren door een renteverandering beïnvloed: de renteverandering is van invloed op de contractuele kasstromen en de reële waarde van de optie tot vervroegde aflossing die in de vervroegd aflosbare post is besloten. Een entiteit mag op grond van alinea 81 van de standaard een deel van een financieel actief of financiële verplichting, waarbij hetzelfde risico wordt gelopen, als de afgedekte positie aanwijzen, mits de effectiviteit kan worden bepaald. [...].
- TL122. In de standaard wordt niet bepaald welke technieken moeten worden gebruikt om het bedrag te bepalen dat in alinea TL114(g) wordt vermeld, namelijk de verandering in de reële waarde van de afgedekte positie die is toe te schrijven aan het afgedekte risico. [...] Het is niet juist om te veronderstellen dat veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie gelijk zijn aan veranderingen in de waarde van het afdekkingsinstrument.
- TL123. Alinea 89A schrijft voor dat, indien de afgedekte positie voor een bepaalde renteherzieningsperiode een actief is, de verandering in de waarde daarvan wordt gepresenteerd als een aparte post binnen de activa. Indien de afgedekte positie voor een bepaalde renteherzieningsperiode een verplichting is, dient de verandering in de waarde daarvan te worden gepresenteerd als een aparte post binnen de verplichtingen. Dit zijn de afzonderlijke posten waaraan in alinea TL114(g) wordt gerefereerd. Specifieke toerekening aan individuele activa (of verplichtingen) is niet vereist.

(*) zie alinea 77 en TL94

(**) zie alinea 75

IAS 39

TL124. In alinea TL114(i) wordt opgemerkt dat ineffectiviteit ontstaat voorzover de verandering in de reële waarde van de afgedekte positie, die is toe te schrijven aan het afgedekte risico verschilt van de verandering in de reële waarde van het afdekkingsderivaat. Een dergelijk verschil kan een aantal oorzaken hebben, waaronder:

- (a) [...]
- (b) posten in de afgedekte portefeuille zijn onderhevig aan een bijzondere waardevermindering of worden niet langer in de balans opgenomen;
- (c) de betaaldata van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie verschillen;
en
- (d) overige oorzaken [...].

De omvang van deze ineffectiviteit (*) dient te worden bepaald en opgenomen in de winst- en verliesrekening.

TL125. Over het algemeen zal de effectiviteit van de afdekkingstransactie verbeteren:

- (a) indien de entiteit bij de indeling van posten met verschillende kenmerken wat betreft vervroegde aflossing rekening houdt met de verschillen in het gedrag inzake vervroegde aflossing;
- (b) indien het aantal posten in de portefeuille groter is. Bij een relatief gering aantal posten in de portefeuille is het waarschijnlijk dat een relatief hoge mate van ineffectiviteit optreedt indien de vervroegde aflossing van een van de posten eerder of later dan verwacht plaatsvindt. Daarentegen kan bij een portefeuille met meer posten het gedrag inzake vervroegde aflossing nauwkeuriger worden voorspeld;
- (c) indien de gehanteerde renteherzieningsperioden korter zijn (bijvoorbeeld renteherzieningsperioden van één maand in plaats van drie maanden). Kortere renteherzieningsperioden verminderen het effect van een mismatch tussen renteherzienings- en betaaldata (binnen de renteherzieningsperiode) van de afgedekte positie en die van het afdekkingsinstrument;
- (d) naarmate de frequentie waarmee het bedrag van het afdekkingsinstrument wordt aangepast aan veranderingen in de afgedekte positie (bijvoorbeeld in verband met veranderingen in de verwachtingen ten aanzien van vervroegde aflossing), hoger ligt.

TL126. Een entiteit toetst de effectiviteit periodiek. [...].

TL127. Bij het bepalen van de ineffectiviteit maakt de entiteit onderscheid tussen herzieningen van de geschatte renteherzieningsdata van de bestaande activa (of verplichtingen) en de creatie van nieuwe activa (of verplichtingen), waarbij alleen de eerstgenoemde aanleiding geven tot ineffectiviteit. [...] Zodra de ineffectiviteit is opgenomen zoals hiervoor uiteengezet, stelt de entiteit een nieuwe schatting vast van de totale activa (of verplichtingen) in iedere renteherzieningsperiode, met inbegrip van de nieuwe activa (of verplichtingen) die zijn gecreëerd sinds de entiteit voor het laatst de effectiviteit toetste, en wijst een nieuw bedrag aan als afgedekte positie en een nieuw percentage als het afgedekte percentage. [...].

TL128. Posten die oorspronkelijk zijn ingedeeld in een renteherzieningsperiode kunnen worden verwijderd omdat er eerder dan verwacht sprake is van vervroegde aflossing, of van afboeking als gevolg van bijzondere waardevermindering of verkoop. Wanneer dit zich voordoet, wordt het bedrag van de verandering in de reële waarde dat is opgenomen in de afzonderlijke post waaraan in alinea TL114(g) wordt gerefereerd, dat betrekking heeft op de niet langer opgenomen post verwijderd van de balans, en opgenomen in het resultaat dat bij niet langer opnemen in de balans ontstaat. Hiertoe is het noodzakelijk om te weten in welke renteherzieningsperiode(n) de niet langer opgenomen post was ingedeeld, omdat dit bepalend is voor de renteherzieningsperiode(n) waaruit de post moet worden verwijderd, en derhalve voor het bedrag dat uit de afzonderlijke post moet worden verwijderd die in alinea TL114(g) wordt vermeld. Wanneer een post wordt verwijderd, en bepaald kan worden in welke periode deze was opgenomen, dan wordt de post uit deze periode verwijderd. Indien dit niet het geval is, wordt de post verwijderd uit de vroegste periode indien het niet langer opnemen van de post het gevolg was van meer dan verwachte vervroegde aflossingen, of op systematische en rationele basis toegerekend aan alle perioden waarin de niet langer opgenomen post was ingedeeld indien de post werd verkocht of een bijzondere waardeminderung heeft ondergaan.

TL129. Bovendien wordt elk bedrag dat betrekking heeft op een bepaalde periode dat bij afloop van de periode niet is verwijderd, op dat moment in de winst- en verliesrekening opgenomen (zie alinea 89A). [...].

TL130. [...].

(*) In dit verband gelden dezelfde materialiteitsoverwegingen als elders in de IFRSs.

IAS 39

- TL131. Indien het afgedekte bedrag voor een renteherzieningsperiode wordt verlaagd zonder verwijdering van de desbetreffende activa (of verplichtingen), wordt het bedrag dat is opgenomen in de in alinea TL114(g) vermelde afzonderlijke post, dat betrekking heeft op de verlaging afgeschreven in overeenstemming met alinea 92.
- TL132. Een entiteit zou de in alinea TL114 tot en met TL131 uiteengezette aanpak kunnen toepassen op een portefeuilleafdekking die voorheen administratief was verwerkt als een kasstroomafdekking in overeenstemming met IAS 39. Een dergelijke entiteit zou de vorige aanwijzing als kasstroomafdekking in overeenstemming met alinea 101(d) intrekken, en de in die alinea vermelde vereisten toepassen. De entiteit zou tevens de afdekkingstransactie nu aanwijzen als een reële-waardeafdekking en de aanpak in alinea TL114 tot en met TL131 prospectief toepassen op toekomstige verslagperioden.
-

Wijzigingen in andere Uitspraken

De wijzigingen in deze bijlage dienen te worden toegepast voor jaarperiodes die aanvangen op of na 1 januari 2005. Indien een entiteit deze standaard voor een eerdere periode toepast, dienen deze wijzigingen voor deze eerdere periode te worden toegepast.

Wijzigingen in IFRS 1

B1. IFRS 1 *Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards* wordt gewijzigd zoals onderstaand beschreven.

Standaard

De alinea's 25A, 27A, 36A en 47A worden toegevoegd en de alinea's 13, 17 en 30 luiden na wijziging als volgt:

13 Een entiteit kan een beroep doen op een of meer van de volgende vrijstellingen:

- (a) ...
- (e) samengestelde financiële instrumenten (alinea 23);
- (f) activa en passiva van dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures (alinea 24 en 25);
- en
- (g) aanwijzing van voorheen opgenomen financiële instrumenten (alinea 25A).

Aanwijzing van voorheen opgenomen financiële instrumenten

- 25A IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* staat toe dat een financieel instrument bij eerste opname in de balans wordt aangewezen als een financieel actief of financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, of als voor verkoop beschikbaar. Een entiteit mag ondanks dit vereiste een dergelijke aanwijzing doen per de overgangsdatum naar IFRSs.
- 27 Behoudens hetgeen volgens alinea 27A wordt toegestaan, dient een eerste toepasser de in IAS 39 opgenomen vereisten voor het niet langer in de balans opnemen van financiële activa en passiva prospectief toe te passen bij transacties op of na 1 januari 2004. Met andere woorden, als een eerste toepasser niet-afgeleide financiële activa of niet-afgeleide financiële verplichtingen overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP niet langer in de balans opnam als gevolg van een transactie die vóór 1 januari 2001 plaatsvond, dient de entiteit deze activa en verplichtingen volgens de IFRSs niet in de balans op te nemen (tenzij deze als gevolg van een latere transactie of gebeurtenis voor opname in aanmerking komen).
- 27A Niettegenstaande alinea 27 mag een entiteit de vereisten met betrekking tot het niet langer opnemen in de balans in IAS 39 retroactief toepassen, vanaf een door de entiteit te kiezen datum, op voorwaarde dat de informatie die benodigd is om IAS 39 toe te passen op financiële activa en financiële verplichtingen die als gevolg van transacties in het verleden niet langer worden opgenomen, werd verworven op het moment van de eerste administratieve verwerking van die transacties.
- 30 Indien een entiteit vóór de overgangsdatum naar IFRSs een transactie als een afdekkingstransactie had aangemerkt, maar de afdekking niet voldoet aan de voorwaarden voor hedge accounting in IAS 39, dient de entiteit alinea 91 en 101 van IAS 39 toe te passen om te beëindigen. Transacties die vóór de overgangsdatum naar IFRSs zijn afgesloten, dienen niet retroactief als afdekkingstransactie te worden aangemerkt.

Vrijstelling van het vereiste tot aanpassing van vergelijkende gegevens voor IAS 39

- 36A Een entiteit die de IFRSs vóór 1 januari 2006 toepast, presenteert voor ten minste één jaar vergelijkende informatie in de eerste IFRS-jaarrekening, maar deze informatie hoeft niet in overeenstemming te zijn met IAS 32 en IAS 39. Een entiteit die ervoor kiest om in het overgangsjaar vergelijkende informatie te presenteren die niet in overeenstemming is met IAS 32 en IAS 39 dient:
- (a) voor de vergelijkende informatie de voorheen toegepaste GAAP toe te passen op financiële instrumenten die binnen het toepassingsgebied van IAS 32 en IAS 39 vallen;

- (b) dit feit te vermelden samen met de grondslag volgens welke deze informatie wordt opgesteld;

en

- (c) de aard van de belangrijkste aanpassingen te vermelden die vereist zijn om de informatie in overeenstemming met IAS 32 en IAS 39 te brengen. De entiteit hoeft deze aanpassingen niet te kwantificeren. De entiteit dient echter elke aanpassing tussen de balans per de verslagdatum van de vergelijkende periode (dat wil zeggen de balans waarin de vergelijkende informatie volgens de voorheen toegepaste GAAP is opgenomen) en de balans bij aanvang van de eerste IFRS-verslagperiode (dat wil zeggen de eerste periode waarover informatie is opgenomen in overeenstemming met IAS 32 en IAS 39) te behandelen als een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving en de op grond van alinea 28(a) tot en met (f) van IAS 8 vereiste toelichting te geven. Alinea 28(f) geldt alleen voor bedragen die per de verslagdatum van de vergelijkende periode in de balans worden gepresenteerd.

In geval van een entiteit die ervoor kiest om vergelijkende informatie te presenteren die niet in overeenstemming is met IAS 32 en IAS 39 betreffen verwijzingen naar de „overgangsdatum naar IFRSs”, uitsluitend in het geval van IAS 32 en IAS 39, het begin van de eerste IFRS-verslagperiode.

Aanwijzing van financiële activa of financiële verplichtingen

- 43A Een entiteit mag een voorheen opgenomen financieel actief of financiële verplichting in overeenstemming met alinea 25A aanwijzen als een financieel actief of financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening of als voor verkoop beschikbaar. De entiteit dient de reële waarde te vermelden van de aangewezen financiële activa of financiële verplichtingen per categorie, alsmede de classificatie en de boekwaarde in de vorige jaarrekening.

Bijlage A

De volgende definitie wordt toegevoegd:

eerste IFRS-verslagperiode De verslagperiode die eindigt op de **verslagdatum** van de **eerste IFRS- jaarrekening** van een entiteit.

Wijzigingen in IAS 12

- B2. IAS 12 *Winstbelastingen* wordt gewijzigd zoals onderstaand beschreven.

De eerste zin van alinea 20 wordt als volgt aangepast:

20. International Accounting Standards staan toe dat bepaalde activa worden geboekt tegen reële waarde of dat ze worden geherwaardeerd (zie bijvoorbeeld IAS 16 *Materiële vaste activa*, IAS 38 *Immateriële activa*, IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* en IAS 40 *Vastgoedbeleggingen*).

Wijzigingen in IAS 18

- B3. IAS 18 *Opbrengsten* wordt gewijzigd zoals onderstaand beschreven.

Alinea 30 wordt als volgt aangepast:

30. **Opbrengsten dienen op basis van de volgende grondslagen te worden opgenomen:**

- (a) *rente dient te worden opgenomen volgens de effectieve-rentemethode die in IAS 39 (alinea 9 en TL5 tot en met TL8) is uiteengezet;*
- (b) *royalty's dienen te worden opgenomen volgens het toerekeningsbeginsel in overeenstemming met de economische realiteit van de desbetreffende overeenkomst;*

en

- (c) *dividenden dienen te worden opgenomen op het moment dat de aandeelhouder het recht heeft verkregen om de betaling te ontvangen.*

Alinea 31 komt te vervallen.

IAS 39

Wijzigingen in IAS 19

- B4. [Wijziging niet van toepassing op basistekst van standaarden].

Wijzigingen in IAS 30

- B5. IAS 30 *Informatieverschaffing in de jaarrekening van banken en soortgelijke financiële instellingen* wordt gewijzigd zoals hierna beschreven.

Alinea 8 wordt als volgt aangepast:

8. Banken gebruiken verschillende methoden voor de opname en waardering van posten in hun jaarrekening. Hoewel een harmonisatie van deze methoden wenselijk is, ligt dit buiten het toepassingsgebied van deze standaard. Om te voldoen aan IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* en gebruikers daarmee in staat te stellen om de grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening van een bank te begrijpen, is het wellicht noodzakelijk informatie te verschaffen over de grondslagen voor financiële verslaggeving met betrekking tot de volgende posten:

...

- (d) de grondslag voor de bepaling van bijzondere waardeverminderingen van leningen en voorschotten en voor de afschrijving van oninbare leningen en voorschotten (zie de alinea's 43 tot en met 49);

en

...

Alinea 10 wordt als volgt aangepast:

10. *Naast de vereisten van andere standaarden dient de winst- en verliesrekening of de toelichting bij de jaarrekening minstens de volgende posten van baten en lasten te omvatten:*

Rente en soortgelijke baten;

Rentelasten en soortgelijke lasten;

Dividendinkomsten;

Baten uit honoraria en provisies;

Lasten van honoraria en provisies;

Winsten verminderd met verliezen uit voor handelsdoeleinden aangehouden effecten;

Winsten verminderd met verliezen uit beleggingen in effecten;

Winsten verminderd met verliezen uit de handel in vreemde valuta;

Overige exploitatiebaten;

Bijzondere waardevermindervingsverliezen op leningen en voorschotten;

Algemene beheerskosten;

en

Overige exploitatielasten.

Alinea 13 wordt als volgt aangepast:

13. *Posten van baten en lasten dienen niet te worden gesaldeerd, behalve indien zij verband houden met afdekkingen en met activa en verplichtingen die in overeenstemming met IAS 32 zijn gesaldeerd.*

Alinea 14 wordt als volgt aangepast:

14. Saldering in andere gevallen dan in verband met afdekkingen en activa en verplichtingen die in overeenstemming met IAS 32 zijn gesaldeerd, verhinderen dat gebruikers de financiële prestaties van de afzonderlijke activiteiten van een bank en het rendement dat zij op bepaalde categorieën van activa verkrijgt, kunnen beoordelen.

Alinea 23 komt te vervallen.

De alinea's 24 en 25 worden als volgt aangepast:

24. *Een bank dient voor elke categorie van haar financiële activa en verplichtingen de reële waarde te vermelden, zoals vereist door IAS 32 Financiële instrumenten: informatievervalsing en presentatie.*
25. In IAS 39 worden vier classificaties voor financiële activa beschreven: leningen en vorderingen, tot einde looptijd aangehouden beleggingen, financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, en voor verkoop beschikbare financiële activa. Een bank dient ten minste de reële waarde van haar financiële activa voor deze vier classificaties te vermelden.

Sub (b), punt (iv) en (v) van alinea 26 komen te vervallen.

De laatste zin van alinea 28 komt te vervallen.

De alinea's 43 en 44 worden als volgt aangepast:

43. *Een bank dient het volgende te vermelden:*
- (a) *de grondslag voor financiële verslaggeving die de basis beschrijft waarop oninbare leningen en voorschotten als last zijn opgenomen en afgeschreven.*
 - (b) *gedetailleerde informatie over de mutaties in de voorziening voor bijzondere waardevermindervingsverliezen op leningen en voorschotten tijdens de periode. Zij dient afzonderlijk het bedrag te vermelden dat in de periode als last is opgenomen voor bijzondere waardevermindervingsverliezen op oninbare leningen en voorschotten, het bedrag dat in de periode is opgenomen voor afgeschreven leningen en voorschotten en het bedrag dat in de periode is opgenomen voor aanvankelijk afgeschreven leningen en voorschotten die zijn gerealiseerd.*
 - (c) *het totale bedrag van de voorziening voor bijzondere waardevermindervingsverliezen op leningen en voorschotten op de balansdatum; en*
44. *Bedragen die zijn gereserveerd voor verliezen op leningen en voorschotten, naast de bijzondere waardevermindervingsverliezen die volgens IAS 39 op leningen en voorschotten worden opgenomen, dienen administratief te worden verwerkt als aanwending van ingehouden winsten. Crediteringen die resulteren uit de vermindering van dergelijke bedragen leiden tot een vermeerdering van de ingehouden winsten en worden niet opgenomen in de bepaling van de winst of het verlies over de periode.*

Alinea 45 komt te vervallen.

Alinea 46 wordt als volgt aangepast:

46. Plaatselijke omstandigheden of wetten kunnen eisen of toestaan dat een bank bedragen reserveert voor bijzondere waardevermindervingsverliezen op leningen en voorschotten, naast de verliezen die op grond van IAS 39 zijn opgenomen. Dergelijke gereserveerde bedragen vertegenwoordigen bij de bepaling van de winst of het verlies over de periode aanwendingen van ingehouden winsten en zijn geen lasten. Zo ook leiden crediteringen die resulteren uit de vermindering van dergelijke bedragen tot een toename van de ingehouden winsten en worden ze niet opgenomen in de bepaling van de winst of het verlies.

IAS 39

Alinea 47 wordt als volgt aangepast:

47. De gebruikers van de jaarrekening van een bank moeten de invloed kennen die bijzondere waardevermindervingsverliezen op leningen en voorschotten hebben gehad op de financiële positie en de financiële prestaties van de bank. Dit helpt hen om de doeltreffendheid te beoordelen waarmee de bank haar middelen heeft aangewend. Bijgevolg vermeldt een bank het totale bedrag van de voorziening voor bijzondere waardevermindervingsverliezen op leningen en voorschotten op de balansdatum en de mutaties in de voorziening tijdens de periode. De mutaties in de voorziening, met inbegrip van de aanvankelijk afgeschreven bedragen die tijdens de verslagperiode zijn gerealiseerd, worden afzonderlijk vermeld.

Alinea 48 komt te vervallen.

Alinea 49 wordt als volgt aangepast:

49. Indien leningen en voorschotten niet kunnen worden gerealiseerd, worden ze afgeschreven en verrekend met de voorziening voor bijzondere waardevermindervingsverliezen. In sommige gevallen worden ze niet afgeschreven tot alle vereiste juridische procedures zijn voltooid en het bedrag van het bijzondere waardevermindervingsverlies definitief is bepaald. In andere gevallen worden ze vroeger afgeschreven, bijvoorbeeld als de leningnemer geen rente heeft betaald of een hoofdsom die in een specifieke periode verschuldigd was niet heeft terugbetaald. Aangezien het tijdstip waarop oninbare leningen en voorschotten worden afgeschreven verschilt, kunnen het brutobedrag van leningen en voorschotten en van de voorzieningen voor bijzondere waardevermindervingsverliezen in gelijksoortige omstandigheden aanzienlijk verschillen. Als gevolg hiervan vermeldt een bank de grondslag die ze hanteert voor de afschrijving van oninbare leningen en voorschotten.

Alinea 58, sub (c) wordt als volgt aangepast:

- (c) het bedrag van de in de periode opgenomen last voor bijzondere waardevermindervingsverliezen op leningen en voorschotten en het bedrag van de voorziening op de balansdatum;

en

...

Wijzigingen in IAS 32

- B6. IAS 32 *Financiële instrumenten: informatieverzetting en presentatie* wordt als volgt herzien.

Alinea 96 wordt herzien en luidt als volgt (nieuwe tekst is onderstreept).

96. *Een entiteit dient deze standaard toe te passen voor jaarperiodes die aanvangen op of na 1 januari 2005. Eerdere toepassing is toegestaan. Een entiteit mag deze standaard niet toepassen voor jaarperiodes die aanvangen vóór 1 januari 2005, tenzij de entiteit tevens IAS 39 (herziene versie van 2003) toepast, inclusief de wijzigingen die in maart 2004 zijn uitgegeven. Als een entiteit deze standaard toepast op jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperiodes die aanvangen vóór 1 januari 2005 dient zij dit feit te vermelden.*

Wijzigingen in IAS 36

- B7. IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* wordt gewijzigd zoals onderstaand beschreven.

Standaard

Alinea 1 wordt als volgt aangepast:

1. *Deze standaard dient te worden toegepast bij de administratieve verwerking van alle activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, met uitzondering van:*

...

- (e) *financiële activa die binnen het toepassingsgebied vallen van IAS 39 Financiële instrumenten: opname en waardering;*

Wijzigingen in IAS 37**IAS 39**

B8. IAS 37 Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa wordt gewijzigd zoals hierna beschreven.

De alinea's 1 en 2 worden als volgt aangepast:

1. ***Deze standaard dient door alle entiteiten te worden toegepast voor de administratieve verwerking van voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa, behalve:***
 - (a) *degene die voortvloeien uit nog uit te voeren contracten, behalve indien het contract verlieslatend is;*
 - (b) *degene die ontstaan bij verzekeringsmaatschappijen uit contracten met polishouders;*

en

 - (c) *degene die door een andere standaard worden gedekt.*
2. Deze standaard is niet van toepassing op financiële instrumenten (waaronder garanties) die binnen het toepassingsgebied van IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* vallen. Voor financiële garanties die buiten het toepassingsgebied van IAS 39 vallen, geldt deze standaard zoals is vermeld in alinea 2(f) van IAS 39.

Wijzigingen in SIC 27

B9. [Wijziging niet van toepassing op basistekst van standaard].
